

39136

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.

సంపుటము. 4.

జెన్న పట్టణము 1917 సం॥ డిసెంబరునెల 26 వ తేది బుధవారము

నెం 221

పింగళ నామ సంవత్సర మార్గ శిరమా స శుద్ధ త్రయోది ౧౩.

నంది ౨౨౧

OTTO DILBAHAR REGD

THE

PERFUME OF ORIENTALS

DELIGHTFUL & LASTING

మిక్కిలి మనోహరమగు నువాసన

(రిజిస్టరు కాలిఫోర్నియా) **ఆటో దిల్ బహార్.** (రిజిస్టరు కాలిఫోర్నియా)

ఇప్పుటికాలపు చుట్టి కనుకనునది, సాటిలేని చుట్టె మగు నువాసనకలది. ఆల్ఫా హోలుగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకలేని సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కువాలపై కొన్ని దిండుపులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగు నువాసన నిన్నలవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

నిన్నలైజా (అర (డాం)	సీసా 1-8	రు	0-8-0
సభ్యరకము లైజా 1-1 (డాం	"	"	0-12-0
వీరొక్కలైజా 2	"	"	1-4-0
పెద్దలైజా 4	"	లేక 1/2 డౌన్	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులలోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలుపెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాలపైన ను, కార్డుపైనను ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో రిల్వహోయెక్కు సులభములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ వినువవారికి వ్రాసినచో అతాకిమ్మకుగల నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

హాల్ ఏజెంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 1118, జమ్మూనునీదు బొంబాయి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపడదు.

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-8 వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల కార దోలును. వాడుపు పోట్ల పోగొట్టును.

నువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియుంటు నుండదగినది.

పనమూలికలచే హిందూ దేశమునకు తయారుచేయబడు నుంచును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

అమృతాంజనం డిస్కో: 109, (ఫేరికోట్, బొంబాయి; 6, తంజువూరి వీధి, మద్రాసు.

బాధావిడతలకు పంఘు: బనోడిక నహితమైన డా॥ సి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

అపరిమితపు రక్తమువలన జనించు బాధ్యములకు కీరీటుమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను, ఇండ్లను, ప్రాతవోష్టులను అన్ని విధములనలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన ౩ క్రతుప్ర కారిణి (588)

కనాడికసార్వపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన వోషములను పోగొట్టును. రీరమాంధరి పాదరగవోషములను, మలబద్ధకమును కార్తసంబంధమును పోషులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. కరీరాకోగ్యమును గలుగజేయును. 15 రోజులవర ముండుటకు 4 డౌన్సుల బుడ్డిలో అమృతమును.

ప్రొక్రెటరు:— **సి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.**
Proprietor R. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144. No. 2, BOMBAY.

విక బావాలిపే ప్ర శంస

ఇది కెన్నెలకంటి అస్పారాయ నిరవితము
 వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఇది శ్రీయత కట్టమంచి రామలింగాయ్య గారిచే
 వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఇండ్లపత్రికాకారమునందును, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టరు (కేడు మార్కు) 588)

మంఘముతో పచ్చునారు గంతోషముతో పోవుదురు. నుణము తేదని రుణపు చేయువారలకు రూ 100 ఇవారు.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండ కలసిన మిశ్రానము. అండ్ల, యూవాని, దేశీయదైత్యులతో పోగొట్టగలవదియును. ఎన్ని దినములుండినను మందు గుణమునూబడు. తేలునకు మూత్రమే కాక ఎలవి. కుక్క, సాము, నట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నువ్వు గొంతును. వెలసాకెట్ 1-8 0-8-0 పోస్టేజి 0-3-0. 1 డౌన్సా పోస్టేజి వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజిచేయ.

ఒకేసార్వ 2 పోస్టేజి తేమిండుకొనవారికి పోస్టేజి ఇవారు ౩ రుతులకు 100 3. 25 రూపాయలు కమిషన్ నియమమును.

వివరము:— ధన లక్ష్మీ కం. చెన్సి, 16 కెంకేవీమెట్టి వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

కం కం మ పు వ్య

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని

మూవద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమూర్తును గమనింపుడు. కరస్పాకడెచ్చు మొదలగునది ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ. (53)
 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

K. B. JOSHI & Co,

32, Hornby Road Fort, BOMBAY.

LARGEST HAND PUMP

Our 3 inch Pump is the largest available Hand Pump on the Market. Very useful for Shallow Water. Large capacity to suit small irrigation write for particulars and prices (537)

ALSO

Hand Pumps for very deeps wells up to 150 ft; Tank Pumps of new pattern, ready in stock. Write at once for further particulars.

అవసర రాష్ట్రీయ మహాసభ.

అధ్యక్ష కోపనాథస్వామి.

పూర్వ సంచికానుబంధము.

నా ఆంతరంగమున నేను సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమునకు విముఖుడను. నా విముఖత్యమున కనేక కారణములు గలవు. గుప్తమై యుండునట్లు నాతిరుభావము ఇప్పుడేప్పుడే పునరుద్బోధితమగుచుండగా, రాష్ట్రజాతీయయోగమునకు ముఖ్యమైన ఈ కాలమునందు పరస్పర వైషమ్యములను రేపుదు, హిందూదేశమునకు రాజకీయమోక్షమును సాధనమునకు అడ్డుపడుచుండుట మహాదోషము. ఇతరసంఘములను ముందునకు రానియక బ్రాహ్మణ్యమునకు సర్వస్వముల నాక్రమించుకొనుచుండుట వాస్తవమేనా? ఎన్నో కొను మార్పులను వృద్ధి చేసినప్పుడు అస్తినిబట్టి ఎన్నో కొను అధికారము మొనగెదరు. భూనితి గలవారను ఇతిరాష్ట్రీ సంపన్నులును ఎన్నో కొనుటలో విశేషముగా పాల్గొనెదరు. నవదేశములో బ్రాహ్మణ్యశత్రులకే విశేషముగా భూములు గలవు. కనుక బ్రాహ్మణ్యశత్రులు తమ కెవరియందు విశ్వాసమును నమ్మకమునుగలవో, వారి నేయెన్నుకొనగలుగుదురు. వారికి బ్రాహ్మణ్యమునిజుండే పట్టకమును విశ్వాసము నుండునో, బ్రాహ్మణ్యము నెన్నుకొనునెడల ప్రభుత్వము వారధువచ్చి బ్రాహ్మణ్యము నెన్నుకొనవలదని చెప్పుదురా? ప్రజాప్రతినిధిసభల ముఖ్యకార్యము దేశాదాయమునుగూర్చు సందర్భమునను పుష్కలము నేమి సందర్భమునను, నిమిల న్యాయభావములు, క్రమిల న్యాయభావముల సందర్భమునను, నైలు నేలు విద్య వ్యయసాయము మున్నగు విషయముల సందర్భమునను కాసముల నేర్పడుచుండు. ఇట్టిసాధారణకాఖిలపని చూచుటకు కొన్ని సంఘము లపరస్పరములని యనగలమా? ప్రస్తుత సమయమునందు అతిపరస్పరము లగు వారే కాసనసభలయందు దగత్యము. ఆలంబ్యుడగు నొకరు బ్రాహ్మణ్యమునందు వానిని సభలయందు చేర్చునని యందుట దేశమునకు హితము జేయుటయో? ఒకదేశ సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము మొనగెదరే యనుకొందము. అప్పుడు ప్రజాప్రతినిధి సభల సామర్థ్యమునకు భంగము రావడం, హిందూజాతుల వారందఱు తమలో తామే కొందఱి నెన్నుకొని తమ పక్షమున ప్రజాప్రతినిధి సభాసభ్యులుగా పంపగలుగుదురా? వెనుకబడి యున్న జాతుల వారందఱు విద్య మొంది, వైద్యరగతిజాతులతో సమాను లగుచుట ప్రజాప్రభుత్వము మొనగూడదని అనేకు లందురు. మొదటి బ్రాహ్మణ్యశత్రుత్వమున కిదియే కారణము. అన్ని జాతులవానికి, విద్యనుండు సమానస్థానము గలుగుచుట ప్రజాప్రభుత్వము గాని ప్రజలకు పూచీ పడు ప్రభుత్వము గాని యుండవలదని యనుచో, అట్టి ప్రభుత్వము ఎన్ని యగమములైన సంభవమగునోమో చెప్పజాలము. ప్రజాప్రతినిధిసభమున ఏ జాతి సభ్యు లధికసంఖ్యాకులుగ నుండునో ఆజాతి అభివృద్ధినిందింజాతి యని గాని, తక్కువ సంఖ్య గల సభ్యు లేజాతిప్రతినిధులుగ నుండునో, ఆజాతి చాల వెనుకబడి యున్నదని గాని చెప్పటం భావ్యము కాదు. జాతి యందు కృత్తుల విజ్ఞానస్థితి నిబట్టి యే జాతులలోభివృద్ధి జరుగి యుండునని యుండును. పార్టీలను జూచుదు. ఈదేశమున పార్టీ లల్పసంఖ్యాకులు. వారికిదేశమున నెట్టివిధికారము గలవో యరయుదు. ప్రజాప్రతినిధిగా నుండుటకు ఒక్కసంఘమునకు జొరదినవాడే యుండవలెనని చెప్పుచు యుండునము. సర్ ఫిరోజిషా మెహతాగారు హిందూదేశప్రభుత్వమునకు ప్రతినిధిగ నుండలేదా? బంగాళమున కీ॥ కే॥ కృష్ణదాసపాని, డాక్టరు మహేంద్రలాలు సర్కారు, బాలు రాధాకృష్ణపాని, మహేంద్రనాథరామ్, రాజరణిచేలాగార్ల నొప్పసంభవులుకారు వారి వారు తమయోగ్యతాసామర్థ్యములకునకే ప్రాధాన్యములకురాగలిగి ఒకసంఘమునకు చెందినవారే, ఇతర సంఘములకు ప్రతినిధిగా నుండదగవని చెప్పటం భావ్యమా? వారందఱు పూర్వచరిత్రయును జాతి వివక్షతను దాటి-పక యోగ్యులగువారికి ప్రత్యేకపదవుల నొప్పజెప్పుచుండినట్లు తెన్నెయో నిదర్శనములుగలవు. ఆకృత చక్రవర్తి సేనయుండు కైసింగి, జన్మంతసింగులు సేనాధిపతులుగ నుండిరి. ప్రభువంశులైన తోడరజులుండెను. ఛౌదంగ జీబు పరిపాలకులుండుచు హిందూరాజ్యమును సేనాపతులును నుండిరి. ప్రస్తుత సమయమునందును బీహారుయును సత్తును పాటుపడిన దెవరు! గంధిమహాత్ముడుకాదా? గంధి బీహారు రయులుల కులముకాదా కాదు. ఆ జాతివాసులు కాదు. వలస భూమినివయమున పనిచేసినదెవరు? ఆంగ్లోఇండియను రాజకీయ కులజాతికే చెందని భారతీయుడా? జనాభాతక్కులలో చూచిన ఈదేశములో నేయిజాతులుగలవు. వీరినిబట్టి ప్రాతినిధ్యము నొసగుటెట్లు? సాంఘికప్రాతినిధ్యము లేనది ఈసంఘము లణగద్రొక్క బడుననుట యసంభవము.

భారతీయులకు భారతజాతీయ మహాసభాధ్యక్షురాలి సందేశము

సోదర సోదరిమణులారా!

ప్రపంచము దంతటను ప్రబల మగు మార్పులు జరుగు నిక్కాలమున మనము నివసించుచున్నారము. అందుమూలమున పూర్వకాలపు లక్షణము లగు కార్యకూరతావిధానము లవలంబింపబడుచున్నవి. మన కత్యంత ప్రేమాస్పదమైన శ్రీ చక్రవర్తి ప్రతినిధి యగు నైమరాయిగారి, భారతదేశపరిపాలనము సానుభూతివిరహిత మగు చక్రవర్తిగారి మాటల గుర్తించి, తమ యేకాంతవాసము నుండి బయలు వెడలి, ప్రాచీన సార్వభౌముని పగిది ఈ దేశజాల అవసరముల గనుగొనుటకు దేశమందు దంతటను ప్రయాణము సలుపుచున్నారు. మరియు, శ్రీ చక్రవర్తిగారికి మన యెడల గల ప్రేమ, న్యాయభావముల నెరుకపరచుటకు వారి మంత్రవర్గములో నొకరు వీరితో బ్రతుకుదేశసందేశకుడుగ నిటకు విచ్చేసియున్నారు. మన మిది వరకు అనుభవించిన కష్టముల నెల్ల ఈ ప్రేమ మరపించుచున్నది; జాతీయ పరిపాలనాధ్యక్షముల వీరివలె సంపూర్ణముగ నెరుంగని రాజులనుండి యితర దేశీయులు తమ హక్కులను, స్వాతంత్ర్యమును బలవంతముగ గ్రహించినట్లే మనము కూడ కృషి సలుప నవసరము లేకుండగ, మన సహజ స్వాతంత్ర్యము సులభముగ హస్తగత మగుట కీ న్యాయబుద్ధి మిగుల దోడ్పడుచున్నది.

ఈ న్యాయమనగ భారతవిద్యాధికుల అభిప్రాయమేమి? కడచిన 'మప్పదిమాడు' వత్సరములనుండియు జాతీయమహాసభ వారిచే నామోదితమైన తీర్మానములు క్రియారూపము లగునటుల చేయుటకు వీరి కధికార ముండవలయునని దీని భావము. జపానుదేశపు చక్రవర్తి నుడివినటుల, ఏవల్లెయందు నైనను అజ్ఞానాంధకారముగ మగు కుటుంబముగాని, యే కుటుంబమున నైనను జ్ఞానకూన్మడగు మానవుడు గాని లేకుండునటుల జేయగల ప్రాథమికవిద్యాకాసనమును వీరు దప్పక ఆచూరించెదరు. భారతదేశమునకు గల సహజ సౌకర్యముల వలన దేశమునకు లాభము చేకూరునటుల గుంకములు మున్నగువానిని వీరు మార్పునొందించెదరు. జాతి, ఆచారములు, భాష మున్నగువిషయములలో విభేదము గల విదేశీయుల నిరంకుశాధికారమున నుండు లోపములవలన ప్రజలలో జనించు అసంతృప్తిపకటనను నణగద్రొక్కట కుద్దేరింపబడిన క్రూర కాసనముల వారు నిర్మూలించెదరు. బాధ్యతానిర్వహణమును, నిరంతర కృషియు, స్వదేశజాల జీవనముల సౌఖ్యవంతములుగ జేయుచున్నామను సంతోషమును—ఇదియే న్యాయప్రసాదమని విద్యాధికుల అభిప్రాయము. "తమ అనుజన్మలగు వారి సేన జేయక మిన్నకుండుటెట్లు?" పాశ్చాత్య దేశమునందువలె రమ్యహర్షములలో నివసించు శ్రీమంతునకును, గుడిసెలలో నివసించు బీదవానికిని గల పరస్పరవిభేదములు భారతదేశమున గానరావు.

భుజబలసంపన్నులును, ధైర్యశాలులును అగు జాతి వారికి "న్యాయ" మన నేమి? వీరు బీదవారై నయెడల సైన్యమున గాని పోలీసుకాఖయందు గాని చేరుదురు; భాగ్యవంతులైనయెడల ఈ వైశాఖిలలో నున్నతోద్యోగముల నందుదురు. వీరే తృప్తియును. వీరికేవులకు తగిన అవకాశములేకుండుటచే, వీరు అసంతృప్తహృదయులగుచున్నారు. మైసిక, నాకా అస్తియాదేశపు ప్రాతసంభిలో బోస్నియాహర్జగోవినాదేశములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముగలను. అత్యంత విశ్వాసమున నమ్మకమును ప్రబలమై గలిగి దేశములోని జాతులు తమలో తాము పోట్లాడుకొనుట మానిజేసికొన్నట్లే మనకు రాజకీయము క్రి గలగును.

ప్రభుత్వబాధ్యత.

ప్రభుత్వమున ప్రజలే బాధ్యత వహింపవలెను. హిందూదేశ ప్రభుత్వమునారు తన పదవిని వదలి కొట్టకొనిది జనులను జమిందారులతో రాజులతో ఒప్పించి పోవుదురా? ఇది అన్యాయము. ఎక్కువతక్కువలను పాటింపక రాజకీయజ్ఞానమున గలిగి ప్రస్తుత కాలపరిమానమును గుర్తించి పాశ్చాత్యవిద్య వలనను నాగరికమునను యోగ్యులగండిచి దేశీయజీవనశీతులనుబట్టి ప్రభుత్వవిధానము నేర్పడుపగల వారికే పరిపాలించు బాధ్యత మొనగవలెను. కాంగ్రెసు-మస్లిం లీగులందు భారతీయాభిప్రాయములను వెల్లెబ్బువారే ఇట్టివారు. వీరికి బాధ్యతై యుండుటయే ప్రభుత్వమువారి ధర్మము. కాంగ్రెసు - లీగు సంస్కరణవిధానము అతిదీర్ఘలోచనాఫలము.

దేశములయందుగాని, పోలీసుకాఖయందు గాని వీరిని నియోగించి భారతీయోద్యోగులచేతిక్రింద వీరిని సంస్థల చేసినచో దేశమునకు విదేశీయుల దాడినుండియు, అంతఃకలహముల నుండియు భయముననుది యెరుంగకయ్యుండును.

వర్తకజాతివారికి న్యాయ మొసంగుట యన నేమి? పరిశ్రమకు తగినధనము నొసంగి, లక్ష్యీదేవి తనసేవకుల సంతృప్తి పరచుటయే. దేశమందలి పరిశ్రమల నభివృద్ధిగావించి, ఆ పదార్థముల నెల్ల దేశమందంతట వ్యాపింపజేసి, యీ సంఘము వారు జాతీయసౌభాగ్యమునకు పట్టుకొమ్మ యని పేరొంద దగియున్నారు. జాతీయ సేవ గావించు నీ కాఖలోనికి సహజ సామర్థ్యసంపన్ను లెల్లరును ప్రవేశింపవలెను. వీరిమూలముననే జాతీయాభివృద్ధి సుసాధ్యముకాగలదు.

నిరాశామానములై, సుఖ మనునది యెరుంగక, ఆకలిచే మలమలమాడుచు, నితరులసౌఖ్యముకొఱకు, తా మెన్ని బాములనైన ననుభవించుచు కృషి సలుపు అసంఖ్యాకులగు జన సామాన్యమునకు న్యాయప్రసాదమననేమి? కృషివలని కృషి వలన పండినపంటలో ఆతనికి ఆహారము మున్నగువానికి తగిన భాగము నిలువయుంచవలెను; ఈతడు తన గ్రామవిషయముల పరిష్కరించుకొనుటకు గ్రామపంచాయితీల నిర్మింపవలెను; గ్రామోద్యోగులు గ్రామముపై నిరంకుశాధికారమును చెల్లింపక గ్రామసేవకులుగ నుండవలెను; గ్రామములోని బాలురకును బాలికలకును విద్యగలపుట కొకపాఠశాలయొండవలెను. ఇందు ధీశాలురగు బాలురుగాని, బాలికలుగాని విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షకు చదువుట కవకాశ ముండవలెను.

ఈ న్యాయ మంతయు నెందులకు? ప్రతిమానవునకును ఆతని సహజమగు హక్కుల నొసంగుటయే న్యాయము. ఇదియే స్వాతంత్ర్యము, స్వపరిపాలనము, హోమురాలు.

స్నేహితులారా!

ప్రపంచములోని దేశములలో మేటియై, సౌఖ్యవంతులు కై భారతదేశమున హోమురాలు లభ్యమగుటకు నేనును, నా స్నేహితులును చేయు ప్రయత్నములకు మీరు దోడ్పడెదరా? మీ స్వాతంత్ర్యమునకును, మీ సంతతివారి స్వాతంత్ర్యమునకును మీరు మాకు చేయూత నొసంగరా? భగవత్సంకల్పము వలన ఆంగ్ల హిందూదేశ సమ్మేళనము చేకూరినది. ప్రపంచక్షేమాధ్యక్ష సర్వేశ్వరుడు ప్రాకృప్తమైదేశ సమ్మేళనమును సమకూర్చుగాక! ఈసమ్మేళన మిప్పుడు బలవంతముగ సంప్రాప్తమైనది; ఇది ప్రేమబంధమగునటుల మనము ప్రయత్నింపవలయును. కాని, భారతదేశము స్వాతంత్ర్యమునంది, సామ్రాజ్యమున సహకారిగ నుండిననే గాని ఇట్టి ప్రేమబంధము సమకూడజాలదు. మీరు మనుష్యులవలె కృషి సలుపవలెను. అప్పుడే మీవాక్యములు సముద్రముల దాటి, స్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠాపనములకు పుట్టినిల్లనదగు బ్రతుకుదేశమును ప్రవేశించుటయు, అంతట నాదేశము తనపుత్రులను భారతదేశమున స్వాతంత్ర్యము నెలకొల్పి పంపుటయు, తమ్ములమున ప్రపంచమున స్వాతంత్ర్య జాతులు వర్ధిల్లి, మానవసౌఖ్యము కరతలామలక మగుటయు సంభవించును. ఆనిబీసెంటు.

అవసర రాజకీయసభలు

పూలపల్లి

15-12-1917 తారీఖున నర్నాపురముతాలాకా పూలపల్లిగ్రామప్రజలు చెరుకూరి శ్రీహరి రాజుగారియధ్యక్షతక్రింద సభజరిపిరి. ఈ క్రింది తీర్మానము లామోదింపబడెను. (1) కాంగ్రెస్ మోస్తెలీగులవారు చునకోరికలు సంకుచితపరచి స్నేహుతయారు చేయించియున్నారు. అంతకుండు తక్కువ కోరికలు కోరుట భారతపుత్రులకు అవమానకరము, లజ్జాకరము. (2) దక్షిణఇండియా బ్రాహ్మణ్యశత్రు సంఘమువారి కోరికలు అంగీకరముగాను అపవిత్రముగాను ఉన్నందున వీరి చర్యలు పూర్ణముగా ఖండించుచు, కాంగ్రెస్ మోస్తెలీగుల వారి సంస్కరణములు పూర్తిగా ఆమోదించడమయినది. ఈ తీర్మానములక్రిమంబేగు గారికి రాజప్రతినిధిగారికి తంత్రీ వార్త మూలమున పంపబడినది.

బాగలూరు.

సేలంజిల్లా బాగలూరునందు శ్రీభారతీవిలాస గ్రంథ పఠనాలయసంఘమువారు సభ గావించి యీ క్రింది తంత్రీ వార్తను పంపిరి.

హిందూదేశపు రాజ్యాంగ మంత్రీ రైల్వే హానరబిల్ డి. యస్. మాంటేగుగారికి చుదరారు - బాగలూరులోని శ్రీ భారతీ విలాస సంఘమువారు ఆంగ్లములపై ప్రతి నిరాకరింపబడినందులకు తమ ఆగ్రహపూరితమైన అత్పత్తిని పొందుచు మాంటేగుగారిందు జోక్యము చేసికొని విషయములను సరి పరచవలె నని పొగ్గించుచున్నారు.

నే నిత్రుని నిరంజనాభాప్రకాశము భాగము లందులకు
బాధ్యులు కానట్లయి కారణములు భారతీయులు ముగళుల
వరచిన ఆధికారాన్ని వ్యతిరేకించి సామంతులను నిరంజన
సంరక్షించుటకై సామంతులు కూడా సామ్రాజ్యమున వ్యతిరేకి
మునుగూర్చియు సభకమున వాదనలు చేసినందున కాల
వా రారాకాణముల తాము నిరంజనాభాప్రకాశమును మాన
లేదు. ఇట్టివిధానము చేయించుట నున్నప్పుడు సామంతుల
కులచాలభాగములు ఆ తీరునాధికారిముగించుట చేతనే మొద
టను పిమ్మట కిరీతమున వచ్చియున్న కాలమున నిజ
తరమును విన్నవించుచున్న సునాద 1659 కు

కొంత భూమిని మునుపటి పొందూడే ప్రకారము కాలము పలుకుచున్నది. ఇందుకు చేరిన పొందూడేమున కెట్టి సంబంధము లేనిది. పొందూడే పొందూడే నిరంతరము జరుపబడుటను పొందూడేను వాచానికి చాలాధిక నుగు నైతికతనునును భరింపవలసివచ్చెను. భరింపరాదని యొక్క లాభమునకు గాక సామాజ్యభావమునకు గాక సామాజ్యలాభము లని తలచుచున్నవానికొక భారతీయమును పంపబడిరి.

1859-1904 సంవత్సరములకు నడుమ 45 వత్సరముల తాను భారతీయము 37 వత్సరమును సంగ్రహములలో పాల్గొని. 10 వత్సరములు జరిగినవి. 1860-1900 వత్సరములలో కంపెనీ పొందూడేమును 1864-65 నా బూటాను చందమును 1868 లో అభివీనియ యందమును 1878-79 లో అధికము యందమును కాలూరుసంక్షేపము మార్చి జరిగిన పిమ్మట 1879-80 లో రెండవయందమును జరిగినది. కడపటి పారి సరిహద్దు ముందుకు విస్తరించినది. “ఈసారి సరిహద్దు నింపునది నమస్కరించి నుతమాన పరస్పర పత్తివనకును వెనుకకునుండి కట్టినదిను విస్తరింప చేయుచున్నది కనుక గాదు నడిచిరి. 1882 వ వత్సరమున ఈజిప్టు యందము జరిగినది. ఆ యందమున భారతీయములు చాల విభాగముల గడించిరి. మునుపటి బర్మానుదము 1885 వ ప్రారంభమై 1886లో ఉత్తరబర్మాను చక్రవర్తియొక్కచేతులలో నంతమైనది. 1890-1904 లో భారతీయ దండనాథులు జరిగినవి. చిల్లరయందము 27 జరిగినది. సీతానగైకి 1858లో చిన్నయెత్తును 1863లో వైద్య ఎత్తును 1869లో పోనాను సిక్కిములవైకిని 1860లో సిక్కిముల వైకిని 1868లో పట్టిమెట్టివనహద్దులను కలిగిన గొప్ప తొందర చదువులను 1871-72లో లూషియాలవైకిని 1874-75లో మట్లావైకిని 1875లో నాగాలవైకిని 1877లో ఆఫ్ర డిల వైకిని 1879లో రంప కొండనాథులవైకిని 1881లో కడపిల నాగాలవైకిని 1884లో అక్కావైకిని 1884-1890లో జోయిలూరువైకిని 1888-89లో మరల సిక్కిములవైకిని అక్కాజాలు ప్రాకృతిక పుష్పివాసుల వైకిని 1890-1892 లో మరల అక్కాజాలవైకిని 1890లో మానాపూరువైకిని 1891లో మరల లూషియాలవైకిని మింజిలూరు వైకిని 1894-95లో చిత్రావైకిని 1897-98లో 40 జలంబులలో చిత్రావైకిని చాడులు నమపబడెను. 1901 లో నువూరులవైకిని 1902 లో కాలూరీలవైకిని 1904 లో చిత్రావైకిని వాడిజనపబడినది. ఇదియంతయు సైనికవ్యయ భరించగలగల విద్యయు. ఇది గాక 1878లో మట్లావైకిని వైకిని వైకిని వైకిని వైకిని వైకిని. అది అదంత వారిని సేవావ్యయమును దేవరెయలకు మార్చిమె 200000000 ముపాయలలో జరుపబడినది. 1884 లో రెవ్యూ వారి తొందర వడిగించుటకు యందములు జరుపబడినవి. ఈ యందములలో చాలాభాగము ఇండియా ఆధిపత్యములకు గాక సామాజ్యవ్యవస్థలకు జరుగ బడినవి. పిమ్మట చాలావ్యయములు ఇండియా వాణిజ్యమువారిచే నాడేపబడినవి. మరి కొన్ని ఆధిపత్యములకు రాజప్రతినిధులచే ప్రోత్సహించబడినవి. ఈ విషయము లింట్రితోవైన సంఘముండెనని నేన తలంచును. తూర్పు ఇండియా సంఘమువారిచే పోషించబడిన వైద్యము పొందూడేమునకే ఇతరదేశములకు వినియోగించబడగూడదని ఆసంఘమువారి ప్రభుత్వముండెనని ఇండియాపరిషత్తును ఆంగ్లదేశప్రభుత్వమువారి మధ్యమైనది మొదటిదేశము సామాజ్యవ్యవస్థాపకముగను అభ్యుదయముగను భావించబడే సాగినది. ఈదేశమునందలి ప్రభుత్వము సామాజ్యవ్యవస్థలను వెంకటేశ్వర బంగారయ్యులవారిచే వారి ఉత్సాహమునకు దేశభిక్షమునకు సంతకా భంగముకలిగి యుండెడిదిగాని గాని ఆంగ్ల ప్రభుత్వమునకును ప్రారంభమున 20 వత్సరములకు దేశము పీఠము నిరాయముల వాణిజ్యములచే జాతి దుష్టమై నది యుద్ధాంధులని కొందరును కనుసాహసులని కొందరిని సేవా చేయుకొనుటకుచే మైకులు చాలామట్ట తరదేశము వారే యగుటకులొంగిపడినది. ఆ కాలమున జరిగిన తూర్పు ఇండియా సంఘమువారికి బలవదాధారముగ నుండిన బంగారీలును చిన్న ప్రభుత్వమును సర్వహితులయిరి.

ఇటీవల గర్ మయి కేటబడ్డారుగాను పంజాబ్ ఆధిపత్యము గూర్చి ఎంత యోచన చేసిరి. వారి ఆధిపత్యము బ్రిటిషువారి విధానము కలనకు సంకల్పము వలనను కలిగిన కృత్రిమాధిపత్యము. ఇతరరాష్ట్రములవారి ఆధిపత్యము సేనలో చేరలేదని ఓడ్డారుగాను చెప్పిన విషయమునకు గూడ నా విధానమే కారణము. ఆ విధానమునలనే బంగారీలను మహారాష్ట్రమున వాటిదాతులను చాలాభాగము సేనలో నుండి తొలగింపబడిరి. కన్నన ప్రభుత్వ వంగరాష్ట్ర విభజనమును గావించుటచే బంగారీలు దానిని మహాపరాధముగను ప్రబలాన మానముగను భావించుటచే వారిలో సామాజ్యవ్యవస్థలకు పునరుద్ధరిమైనది. “కలనమును పరిశీలనావారిహితమునకు నిరంకు కాధికారవ్యవస్థలవారి దౌర్జన్యముపట్టి బంగారీలు చూపిన ధీరచక్ర ఆత్మవ్యవస్థలను కలిగించి భరతఖండము కంఠమున నానాదించినది. భారతీయులందరను బంగారీల కంఠము కృష్ణము” అని గోపాలకృష్ణ గోనేకారు నడిచిరి.

ఈ విధానము బంగారీ మహామహానమును నాడేంచి తిస్కరముగ పరిణమించి నాయకుల పరిశీలనము

క్రింద స్వదేశ బహిష్కార రూపమున నిలిచి ఆపరిశీలనము నిరారంభపడిన పిమ్మట మట్లావ్యవస్థ బంధిపోయి క్రింద పరిణమించినది. మజిలీకాలమున ఇటీవలి యువజనలందరూ వైద్యమును క్రోడీకరించుట కాలమున గమ్య మునకులందును గూడ నిట్టి విప్లవవ్యయే పాదమాపించి. ఆపాతత ఫలితమునకు వ్యవస్థాపకమును ప్రవాసమునే ప్రతికూలు కాలము పిరచ్చినది. అట్టివిని చార్జింజి కార్మికలు ప్రభుత్వము లిలకింప వలసివచ్చెను. ఈ క్రియే విపరీతఫలితమై కిత్తుల కారము గాక ధైర్యసాహస రూపమున బంగారీ యువకులు వరదలు దేశమును గావించినపుడు ప్రజలకు తోడ్పడుటయందును కాలమున బాధావిధివనమున స్వాధీనత్యమును చూపుట యందును ఈ మహా యందమున వైద్య సహాయకదేశమున చేరుటయందును వాణి మునిగినపుడు వైద్యమును చూపుట యందును మొదటిమహాయందు ఘనకార్యములు చేయుట యందును 900 మందిగల బంగారీ సేనను మరి 900 మంది నిలవవైకిలకు చేర్చి యొకడు చేర్చుమందుటయందును పరిణమించినది. ఇదియే దైవచిత్రియ. చెనుగువలన మేలు కలుగుట విప్లవఫలములు దేశసేనకు వినియోగ నగుటయే వైయన్నది.

ఆంగ్లదేశమునగూడ నిట్టి ఫలితములే కలిగినవి. కిత్తుల దొకడు సంగ్రహమును కేగగోర వానిని విడిచివుచ్చి పోంతమున కంఠ వాతము క్రోడీయకామును బడసెను. రాజకీయ సేనమునకుగాని అట్టి అనుమానములకు గాని నిష్పాదించబడిన వాణిజ్యదేశిని నడుమమున స్వామ్యవ్యవస్థ వాణిజ్యముకు కనకాశ మొందుట చాల వాణిజ్యవ్యవస్థలకు వైద్యవ్యవస్థలకు కనికరమునకును మానము కాగలదు. అనంతరము తోచిన నిట్టి వారిందరిని ప్రత్యేకదేశముగా చేర్చినను. కలనపరిశీలనమున నుంచునకు గాని వారు సామ్యవ్యవస్థలొంగిమొనుట కనకాశ మొందుటకు విలయన వారందరూ చాలతేజోవంతులు చూపగూడెను.

వైద్యసాధిక కారణములవలన కలిగిన ఆధిపత్యములు దేశముల వలననే నిర్దిష్టపడి యుండినను వారి కండువలన నభ్యాసానికిము లగు లాభములు కలిగియుండినను ప్రజలకును నాగ్రహము కలిగియుండినను. కిక్కిన విషయము లందుకలె నీ విషయమునకు గూడ భారతీయు లధికవ్యయ సామాజ్యములను భరించిరి గాని వారికి వారికి సామాజ్య స్వాతంత్ర్యవ్యవస్థకారణములమార్త మేమియునులభించలేదు. ఆంగ్లదేశమునండి యువకులను ఇండియాదేశమునకు పంపి వారికినట సంపూర్ణాభ్యాసము లభించినవెంక వాని మరల ఆంగ్లదేశమునకు గొనిపోయి నుల ప్రత్యేకా నిటపంపువు వారి కను సవ్యవ్యవస్థలను ఇండియాదేశమువై నిర్దిష్టపడినలన లాభములను నాంగ్లదేశమునకును వ్యయములయు భారతదేశమునకును చెందినది. దీనిచే స్వల్పకాలవిధాన మందును. “ఈస్వల్పకాలవిధానము నిటీవల యాంగ్ల సేనలందు కలిగించుట చే వ్యయ మధిక మయినది. పొందూడేమునందలి బ్రిటిషు సేనల సామ్యవ్యవస్థలకు కిక్కినవైయి. ఈ విధానము ననుసరించుటలో గచ్చుల నిష్పాదించి భారతీయుల లాభ మించుకయు పాటింపబడినది మేము ప్రాచీన సేనవచ్చినది” అని సీన్హా ఆస్త్రివివాదన వారి కిధానమును గూర్చి వివరించిరి.

ఈ అభిప్రాయము కారణములందు. ఆధిపత్యమును గల పాల్గొని కిక్కినవిధానమే వైయిదేశ దేశమున రివక్త గలము మార్చిమొదలయి. ఈ విధానము వ్యయసంకల్పమును పొందూడేము పొలుగాక వాచానికి ఆంగ్లదేశ సేనలు మోచినవి. 4,00,000 మంది సుశిక్షితులయిరి.

1863 లో ఇండియా సేనలో 1,40,000 మందియుండిరి. వారిలో 65,000 మంది సామ్యవ్యవస్థలను 1885 - 1905 సంవత్సరములలో కలనకు ప్రభుత్వముల మార్పులకు కలిగించెను. అతడు 1902 వ సంవత్సరమున స్వసేనానియెయ్యెను. వైయిదేశముల ఇండియాదేశములోనే ముఖ్యము గాచేమ బడవలసింది. అట్లుజరిగిపో పొందూడేమునకు లాభముకలిగి యుండును. అట్లు చేయక ఆధిపత్యమునతోనని ఆంగ్లదేశము. నుండి రప్పించబడు చుండెను. ఇటీవల యుద్ధావస్థకలనలన ఈదేశమున యంత్రకాలము ఆయుధవిద్యమునకు వినియోగించబడుచున్నది. ఈ పరిచాలకాలమునకు మున్నే జరిగియుండిన పొందూడేము సంపన్నమైయుండి యుండును. దేశసంపన్నము కొనిపోబడుటయే ప్రయోజనమై యుండి యుండదు. యుద్ధమునకును ఖనిజవస్తుపరిధానవ్యవస్థల కలిగినది. ఇండియా లాభముగోరకే అదిజరిగి యుండదగినది. పొందూడేమున కలిగిన ఖనిజములను గుర్తించిపోవుటకు జర్మనీకి స్వాతంత్ర్యము సగబడినది. స్వపరిపాలన మున్నవో పొందూడేము వాని నధికముగ కలిగించగలిగి యుండును. పొందూడేము పాలితము గాక భాగస్వామి వైయిదేశ భవంతిమై యుండును. సామాజ్యము భద్రమైయుండును. ఈ ప్రత్యేక ప్రజలకు సంబంధించిన విషయము లాలోచించుటలో చాలాప్రాముఖ్యత యొసగబడ వలసియుండును. యుద్ధకాలమున ఆయుధయంత్రకాలల కొన గలదుమన్న ప్రోత్సాహము కారకకాలమున వస్తువిద్యము కాలల కొనగలదనలేదు. ఈవైకారణములన భారత సేనావ్యయము చాల పెచ్చినది. యుద్ధాంధము నాటికి పొందూడేమునకు 270,000,000, ఈ ఆంగ్లదేశమున 280,000,000 రూ

పాయలను కెనడాదేశమున 150 లక్షలను ఆస్ట్రేలియా దేశమున 125 లక్షలను వ్యయ మగుచుండెను. ఆంగ్లదేశము వాకాదేశమునకు 510,000,000 వ్యయపడుచుండుటను నేను సరసలేదు. పొందూడేమున కా విషయమున 50 లక్షలు మాత్రమే వ్యయము.

ఈవైయిదేశమును గూర్చి 1885 మొదలు కాంగ్రెసువా చాడేపించుచుండెరి. కానివారి ఆక్షేపణ అధిక రాజధిక్తిగల ప్రజల ఆక్షేపణగా భావించబడక ఆధిపత్యము ఆరాజ్యధ్వనిగ మాత్రమే పరిగణించబడుచుండెను. 1885లో మొదటి కాంగ్రెసుసభయందు పి. రంగయ్య నాయకుగాను నుడువును 1857 లో వైయిదేశమును 11,463,000 పానులని యు 1884 లో 16,975,750 పాను లయ్యెననియు నుడిచిరి. 1859 వ సంవత్సరపు సంయోగవిధానమే కారణ మనియు 1856 లో కంపెనీవారికి 254000 మంది సైనికు లుండిరినియు 115 లక్షలు మాత్రమే వ్యయమనియు 1884 లో దొరతనము వారికి 181000 మంది సైనికులే యుండినను 170 లక్షలు వ్యయమనియు డి. ఇ. వాచాగాను నడిచిరి. సామ్యవ్యవస్థలకు రాకపోకలసరతులు పెన్నములు సెలవుల దేశములు మున్నగు వ్యయములవలననే ఇంత పొచ్చయినది. ఇందు చాల వ్యయము లకు ఇండియా దొరతనమువారి సమ్యుత్తిని చెల్లించెను.

“ఇండియా లాభముల సేమయు పాటింపక కేవలము సామాజ్యలాభములకోరకే ఈవ్యయములు చేయబడినవి” అని వాగిరి. ఆంగ్లదేశపు డిపోలకు ఇండియానుండి ప్రతిసాలమున 700000 పానులు వ్యయపడుచుండునని చెప్పెను.

ఈవైయిదేశము కంపెనీ తీసివేయబడినప్పటికిని గురించి పూర్వము గా రాకవ్వను ఇప్పుడున్నది. పొందూడేమున పాలనము ఆంగ్లదేశ ప్రజలే స్వయాభ్యాసకహించిరి. ఈభాగ్యవ్యవస్థలకును సర్వమునకును సర్వహింపబడుచుండలే దనుటకు ఆక్షేపణయుండదు. పూర్వవిధానమునకును ఇప్పుటివిధానమునకును అననుకూల సామ్యమే కన్పియుచుండెను. పూర్వ పరిపాలనమున భవ్యము విషయమున ప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముండెను. కాని అది యిప్పుడెప్పుడు కనబడదు.”

పొందూడే ప్రభుత్వము సామాజ్యభుత్వమున జేరిన వెనక కొలదికాలమునకు డిలేనీగాను ప్రజాప్రతినిధిసభలో పొందూడేమునగూర్చి చెప్పెను “పొందూడేమును లోక రక్షకులకు మహాక్షేత్రమే స్వర్గసాలనము కొఱకు మన కొసగ బడిన గొప్ప బ్రహ్మగా నగీకరింపవలె”నని నూచించిరి. చతుర్థ జాతీయ మహాసభలో జార్జి యూలుగారి విషయ సందర్భమున “650 చిల్లరమంది పార్లమెంటు (ప్రజా ప్రతినిధి వ్యవస్థలను తినుమిదినుండి ఈ భారమును తప్పించుకొని, సర్వరక్షకు నగుచుచున్న క్రిష్టియన్ మతల బడచేసి రనియు, ఇక ఈ మహాక్షేత్రము కుదిరినది తోచి విధమున పొందూడేమును చూచుచుండవలసివచ్చె” యనియు నుడిచిరి.

మరలగా ప్రతి సంవత్సరపు జాతీయ మహాసభయును సేనావిషయవ్యయమును తగ్గించవలె నని ముఖ్యమైయుండెను. పొందూడేమునకు దున్ను బ్రిటిషు సైన్యముల తీరుముల నల్పిస్తే చేయుటవలన పొందూడేము కలనమున్నును ఆకామమునకు 686 వేల పానులు లే: 11790 వేల గూ.లు అధిక వ్యయము తగులుచున్న దనియు చీనాల్లోకు దక్షిణాఫ్రికాలోను యుద్ధములకు పొందూడేము నుండియే సేనలను నిశేషముగా రిసి కొని పోయిరి గనుక పొందూడేమున అకవసరముగా ఎక్కువసేన యుండె ననియు 1902 వ సంవత్సరమునందు జాతీయమహాసభ మొఱలిడెను మునుపటి సంవత్సరము “పొందూడేమునకు సేనావిషయ వ్యయమును అధికముచేయుట దేశములోని గడబిడలకుగాని, ఇతరదేశముల యుద్ధములకుగాని కలసిగూడ చేయుటకు గాదనియు, దేశ ప్రభుత్వవర్గ నిర్వహించుటకే యనియు, అధిపత్యములు (కాలనీలు) సామాజ్యసేనల కొఱకు అత్యల్పముగ వైయెను, జాతీయ భూవ్యయగవైయెను, ధనమొసగుచుండె ననియు, పొందూడేమున్నో పొందూడేమునందలి సేనలకే కాక బ్రిటిషు సేన యంతటిలో మూడవభాగమునకు గూడ ధనము వొసగుచున్నదనియు కాంగ్రెసుసభ తెల్పెను. పొందూడేము చేసిన సేనావిషయ సహాయము వెన్నునవ్వ డి ముఖ్యంత్తులను గూడ జ్ఞప్తియందుంచుకొనుట యనవలయు. 1904,05 సం. ములలోనుండిన సేనావిషయ వ్యయము పొందూడేము భరింప బలనంత యధికముగ నుండె నని, జాతీయమహాసభ విన్నవించెను. 1905 సం. మున కెచెనర్ ప్రభుత్వగారి రీ ఆగ్నై జేవకో స్క్రీముకొఱకు ప్రభుత్వముగా రొసగిన 100 లక్షల పానులను విద్యావిషయమున వ్యయముచేసి రైతులవై భారమును తగ్గించవలె నని జాతీయసభవారు వేడిరి. 1859 వ సం. ము నుండి బ్రిటిషు యుద్ధ కార్యాలయమువారిచే మొపబడిన భారము విషయమై సభవారు 1908 సం. మున తమ యసమ్యుత్తిని చెల్లించెను. మునుపటి సం.ము, సేనావిషయవ్యయ మంతయు పొందూడేవాచాయములో మూడవభాగముగా నున్నదనియు, ఈ వ్యయములమున విద్యావిషయమును, దేశాభివృద్ధివిషయమును లక్షింపబడుట లే దనియు సభవారు మొరబెట్టిరి. కెచెనర్ ప్రభుత్వగారి రీ ఆగ్నై జేవకో స్క్రీమువలన పొందూడేములోని సేన యుద్ధ సుసిద్ధముగా మొనపబడి ఎప్పుడు పిల్వనవ్య

ఈ యుద్ధములకును బంధువులకును సిద్ధముగ నుండునట్లు జూరబడినది. 1915 వ సం॥ జనవరి 1 వ తేదీనాటికి హిందూ దేశమున 247 వేల సైనికులుగల దిగ్విజయసేన యుండెను. వీరిలో 75 వేలమంది ఆంగ్లేయులు. ఈ సేన యుద్ధసన్నద్ధముగ నుండుటకు హిందూదేశము వ్యయము చేసిన ఆమిలిషన్ముఖముననే ఆసాదనము నుండి విషమస్థితిలో ఈ సేన ఆంగ్లేయులకు విశేష సాహాయ్యము చేయగలిగెను. 1914-15 సం॥ వ హిందూదేశము సేనావ్యయముకు గాను 200 లక్షల పానులును, 1900 లక్షల రూ॥ లను ధారపోసింది. 1915-16 సం॥ మున 218 లక్షల పానులు లేక 8270 లక్షల రూ॥ లను ధారపోసెను. 1916-17 సం॥ మున వదింపులెక్కలలో 220 లక్షల పానులు లేక 8000 లక్షల రూ॥ లని వేయబడింది. దుమిలూ ఇంకను ఎక్కువ కావచ్చును.

ఈ ఆర్థికవ్యయములను గూర్చి రాజకీయవేత్తలు గారు ఆ సంస్కృతి కరముగ తెల్పియున్నారు. హిందూదేశయుద్ధములు (వైదిక ప్రక్రియలుకాక) 820 లక్షలపానులు లేక 4800 లక్షల రూ॥ లు, ప్రభుత్వమువారి కందినది. ఇంకను పంపబడుచున్నది. యుద్ధములనువలన వచ్చిన సామ్య హిందూదేశ వీర యా నిశ్చయించిన 1000 లక్షల పానులు లేక 15000 లక్షల రూ॥ ల ఋణములో భాగముగా లండను లోని బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారికి పంపబడును. ఈసామ్య హిందూదేశము మెసపొటేమియాలో నున్న సేనలకొరకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి తరపున వ్యయపడుచున్నది. కాని గవర్నరు జనరలు గారిట్లు చెప్పియుండిరి:—

మొదట ఆర్థికపత్రిక (బడ్జెటు) తయారుచేయునప్పుడు లభించిన ఆధారములను బట్టి ఆర్థికప్రక్రియను చూపింపుచు వేయబడినది. కాని ఖర్చుకావచ్చు సామ్య దానికి మించి యుండవచ్చును. ఆర్థికప్రక్రియను చూడ ఋణములకొరకు లభించు సామ్య మదింపు చేయబడిన 100 లక్షల పానులకు లేక 1500 లక్షలరూ॥ కంటె ఎక్కువసామ్య వైదిక ఆర్థికవ్యయములకంటె ఉపయోగించవలసినవచ్చును. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపు ప్రాంతములకు ఆర్థికవిషయమున హిందూదేశము మూలాధారము. హిందూదేశములోను మెసపొటేమియాలోను సేనావ్యయముల భరించుటయే గాక ఆ గువ్యయములేకాక గోధుమలు, జప, తోళ్లు మున్నగు ముఖ్యవస్తువులను ఇంగ్లండుకును, మిక్రమండలి దేశములకును సరఫరా చేయుటకును హిందూదేశము విశేష ధన సహాయము చేయుచున్నది. తూర్పు ఆఫ్రికా, సాంకేతిక దేశములకును విశేషమగు ధనము నొసగు చున్నది. అనేకపర్యాయములు సింహళము, మారిషసు (మోరీసు) ఈజిప్టుమున్నగు దేశములకును ధనసాహాయ్యము చేయుచున్నది. ఈసాహాయ్యములకు ప్రతిఫలము రాకమానదు. ఈసామ్యకొరకు పన్నులను వేయు వన సరములేదు.

తక్కువ పడిన సామ్యను గూర్చుటకు వేయవలసిన చెప్పినపన్నులు చాలును. ఈపన్నులకంటె బడును? ప్రజలకు ప్రతికూల గా నేర్పడి ఉద్యోగవర్తమువారిలోను, ఆంగ్ల ఆనుద్యోగియులలోను జీవితాధములయగోరు జమిందారులు, వాటో తమసమ్యములను ఆధారముగా కలుగుచు గాని లాభముండజాలదని తెలిసికొనగలరు. సామ్యధనముల మూలమున, హిందూదేశభాగసంభవత చేయవలయునను సర్వాధికార ముండవలసిన యవసరము నిష్పన్నము గ్రహించగలుగుదురు.

ధరతన్నప్రభావములపట్ల సానుభూతి జూపి భారతీయుల ప్రేమనుజూరగొనిన హర్షింజప్రభువు కడచిన జూలై నెల 8 వ తేదీన హిందూదేశము చేసిన యుద్ధవిషయసహాయమును సరియైనట్లుగా ప్రభువులలో చెప్పియుండిరి. యుద్ధాత్మాగ్రము హిందూదేశము సేన విషయమున చేయుచుండిన అమిత సహాయమును ప్రశంసించి నికల్గున కమిటీవారిచే, సేనావిషయ సంబంధమున హిందూదేశ మొసగదగిన ఆర్థిక ధన సహాయము 19250 వేలని వదింపువేయబడిన, దరిమిలా 13 ఆర్థిక పత్రికలలో 11 నందు ఆమెత్రిమునకు మించిపోయెననయు, తమ ప్రభుత్వమునందే కట్టడపడి ఆర్థికప్రక్రియను 220 లక్షలు వేయబడినదియు చెప్పిరి. ఈ 13 సంవత్సరములలో హిందూదేశావాయము 480 లక్షలకును 580 లక్షలకును నుభ్యమండెను. ఎప్పుడో ఒక్కపర్యాయము 600 లక్షలైనది. హిందూదేశావాయములో నెన్నవకాలము యుద్ధవిషయ వ్యయముల కగుచుండెనో చూచినచో, హిందూదేశపు యుద్ధ సహాయ మెంతయుండెనో తెలియకమానదు.

ఆగస్టు 4 వ తేదీన యుద్ధ మారంభ మయ్యెను. ఆ మాసమునందును, సెప్టెంబరు మాసప్రారంభ దినములందును, హిందూదేశము మూడు సేనాదళములను (2 పదాతిదళములు, 1 ఆర్మీదళము) యుద్ధంగమునకు పంపెను. నవంబరు మాసములో నింకొక ఆర్మీదళము పంపబడినది. మొదటచేరినదళములు సకాలమున చేరుకుండినచో, అప్పుడు సేనాముఖమున నేర్పడి మున్నుకాగి యుద్ధే యుండెడిదని హర్షింజ ప్రభువు నుడిచియుండెను. ఆ తరువాతదళములలో బ్రిటికీ తిరిగివచ్చినవారు చాలతక్కువయని వారేచెప్పిరి. బహుశా వారిగృహములు నిర్మాణమునై యుండును గాని వారు ఏ స్వాతంత్ర్య

ము కొరకు సామ్యముల నన్నింటికో ఆ స్వాతంత్ర్యమును వారి సంకల్పింప రహస్యించుదురు. మూడు సేనాదళములు హిందూదేశ పశ్చిమసరిహద్దును గ్రహించుపంపబడిన, స్వేచ్ఛలలో ఒక మిక్రమండలియు తూర్పు ఆఫ్రికాకును, అట్టోబరు నవంబరు నెలలలో రెండు సేనాదళములు, ఒక ఆర్మీపటాలమును, ఈ జిత్తుకు పంపబడిన. ఒకపదాతిపటాలము మోరీసుకును, ఇంకొకటి కామెరూలకును, రెండు సాంకేతికసింధు కాభయ్యెదకును పంపబడిన. కొంతమందిగల భారతీయులైనవికల్గ మొకటి సింగ్టావును పట్టుకొనటలో జపానువారికి సహాయము చేసెను. బట్లు 2,10,000 మంది భారతీయులు ఇతరదేశములకు పంపబడిన. ఈ సేనాదళములను పటాలములు వైదిక వర్తమును స్వయంధోషకరణములతో సంపూర్ణమై యుండెను. ఇదిగాక యుద్ధ మారంభమైన కొన్ని వారములలో హిందూదేశము నుండి 700 లక్షల సామ్య కాబ్బుటకు కావలసినంత మందును, 60 వేల కుపాకులను, 550 క్రొత్తకత్తు ఫింగరులును పంపబడిన. ఇంతియగాక, అనేక ఇతర వస్తువులు అనగా గుడారములు, కాల్షిఫ్లు, గుట్టుములపైడిములు, బట్టలు మున్నగునవి పంపబడినవియు, యుద్ధ కాగ్యాలములు వారడిగిన వాని నన్నిటిని బంపుటకు స్వీకృతములైన వేసితిమనియు, యుద్ధము ప్రారంభమైన వారములలో భారతీయ సేనలు అమితముగ క్రమ ధారపోసినవియు, హర్షింజప్రభువు గారు నడిపిరి

హర్షింజ ప్రభువుగారు చెప్పిన హాయికను, ఈ వస్త్ర మంతయు చుట్ట భర్తీచేయబడినవియు, వీనికొరకు 450 వేల మంది సైనికులు నియమించబడినవియు, 8 లక్షల మంది ఆర్థికముగ చేర్చబడినవియు మొత్తముగా ఇంకొకటి హిందూదేశము 10 లక్షల మంది కంటె సెక్కులగా సైనికులను యుద్ధభూమి కొనగననియు నునున నులుగు నుడగు.

ఇంతేగాక, 80 వేల మంది గల ఒక బ్రిటిషుసేన హిందూదేశపు ఖర్చుతో తీర్చివై సర్వోపకరణములతో బంపబడిన. ఈ సేనకు బడులు “యరల బాగుగా తీర్చివేయబడిన ర్వోపకరణములతో సంపూర్ణమగువఱకు మెసపొటేమియాలో గాని, పశ్చిమ సరిహద్దునందు గాని తిరుణ ముపయోగించవలసిన దొంగ్యముకాని 84 క్రొత్తకత్తులు పటాలములును, 29 ఫిరంగి దళములును” హిందూదేశమునకు పంపబడిన.

1914 వ సం॥ ప్రభుత్వమునకును 1915 సం॥ రాంతమునకును నడుమను హిందూదేశ సహాయుల సరక్షణము ప్రాముఖ్యమయ్యెను. అప్పుడు హర్షింజ ప్రభువు ఇట్లు వ్రాసెను. అఖిభునిస్థానపు అమీనుగారి స్నేహమునవారు విశ్వాసమున్ను చాలకాలమునుండి అఖిభునిస్థాన స్థితి సంబంధముగ నుండెను. ఎప్పుడైన మతిప్రచురపాండి నైబునసేనా లేక ఒకజవాద్ (మహమ్మదీయ యుద్ధము) జయపదమై యుండినచో చెలరేగు సేనా యని నేనుదలచితిని. కడచిన 8 సంవత్సరములనుండి పక్కిమోతర సరిహద్దులందు యుద్ధములేగా జరుగకుండినను 29-11-14 తేదీన 5-9-15 తేదీనను 7 పర్యాయముల పక్కిమోతర సరిహద్దులు ముట్టడింపబడిన. ఆ ముట్టడు లన్నియు కర్ణాట మొనరింపబడిన.

1915 సం॥మున ఆధికారులు జర్మనుల కుట్రగూడ యొకటి సంభవించెను. కనడానుండియు, యునైటెడ్ స్టేట్సు నుండియు వచ్చిన 7 వేలమంది పంజాబు రాష్ట్రమున యుద్ధ తంత్రీ సామ్యములుగ నుండదగిన కొన్ని ధానులను వశపఱచుకొనట కొక కుట్రయిన్నిరి. 1915 వ సం॥ డిసెంబరు నెలలో బంగాళమునందును జర్మనుల పోర్తాగళముచే కుట్రజరిగెను. వీనికొరకు భూమిపై సేనల సహాయమును బంగాళాభాతమునందున కాల బాగ్యము అవశ్యమయ్యెను. మెసపొటేమియా రిపోర్టు విషయమున ఇంగ్లండులో టోరి పత్రికలకలనను భారతీయులమీద సానుభూతి జూపుచున్నందున హిందూదేశమున ఆంగ్లో ఇండియనులవలనను హర్షింజ ప్రభువర్తము ఖండింపబడిన. ధరతఖండము మహాప్రభుమీద నన్నుక విశ్వాసములను వ్యక్తీకరించినది. భారతీయజాతి ప్రాచుర్యమున హర్షింజప్రభువు విశ్వాసముంచి సంస్కృతిలో భాంధితుడై యుండవచ్చును.

మెసపొటేమియా విచారణ సంఘమును గూర్చిగాని, ఇచ్చటి ఆధికారవ్యయముకై కార్యపద్ధతిఅసంఘము వారు తీర్మానము ఖండించుటను గూర్చిగానిచెప్పెను. హర్షింజ ప్రభువు హిందూదేశ గౌరవమును స్వగౌరవమును గానాడెను. ఆధికార వర్తపునకు సుసంధింప బడకుండెను. 1878-79; 1879-80 సం॥ లందు ఆఖిభునయుద్ధమునందు ఆధికారవర్తమువారి అప్రయోజకత్వము కనుబాగుగ వ్యక్తమయ్యెను. 1880వ సం॥పు ఫిబ్రవరి నెలలో యుద్ధవ్యయములు 40 లక్షల పానులకు తగ్గియుండెనని చెప్పబడినది. ఏప్రిల్ 8వ తేదీన “యుద్ధవ్యయము మొదట అనుకొనిన మొత్తమునకు మించిపోవుచున్నది” హిందూదేశ పశ్చిమసరిహద్దు రిపోర్టుచేసిరి. ఆనెల 15 వ తేదీన 8 నెలలలో అర్థిక యుద్ధవ్యయములచే నిలువమొత్తము 18 కోట్లనుండి 9 కోట్లకంటె తక్కువయ్యెనని తెల్పుచుండెను. ఆనెల 22వ తేదీన 5 కోట్ల 50 లక్షలకు తగ్గిపోయెనని రాజప్రతినిధికి తెల్పుచుండెను. యుద్ధవ్యయముల క్రింద వ్యయపగు సామ్యము తక్కువగ మదింపు చేయుటచే సాగమెంటుసభలో తప్పు మొత్తము చెప్పబడుచుండెను. ఆకస్మికముగా ఈ గోషము బయటపడి సరిమొత్తము తిసిగొనుట

దుష్టమయ్యెను. మొదట మదింపు చేయబడి అడిటుచేయబడిన పద్ధతి ప్రభుత్వమువారికి తెలియను గాని ఖర్చుపెట్టబడిన సామ్యంతెల్ల తెలియ దని చెప్పబడినది. బట్టాదా అయిన “సామ్య ముందుగా నీయబడిన సామ్యము” (అద్యాప్త) నమోదుచేసికొన బడుచుండెను. ఈ సామ్యము చుట్ట జరుచేసికొనబడెను. ఈ గోషము ఆయాకాఖల బాపతు లేక్కలను జూచు ఉద్యోగులచేయని తెలియనయ్యెను. మనకు కొద్ది సంవత్సరములలో స్వగాజ్యము వచ్చినప్పుడు అట్టి ప్రమాదములు జరుగుచో (గ్లగంతుడు జరుగకుండ చేయునగాక) నున యుద్ధోగుల పనితనమును గూర్చి మద్యము మెయిలు పత్రికయు ఇంగ్లీషు మకా పత్రికయు పెట్టు విమర్శించుచో తలచినచో సుదల పులకరించును.

కడచిన సెప్టెంబరు నెలలో, మన పశ్చిమ రాజ పరినిధి షెమ్మపర్జు ప్రభువు ఇక ముందెప్పుడైన యుద్ధ సంబంధమున హిందూదేశము చేసిన సహాయమును సరిశేషముగ చెప్పిన వ్యాయము గలుగు సేనా? వ్యాయము లిగినచో హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము గలుగు సేనా యనుభయముతో దానిని చాలతిగించి సంభవితముగ వర్ణించెద సేనా యని హిందూదేశము చేసిన సహాయమును గూర్చి సరిశేషముగ సభలో చెప్పిరి. హర్షింజప్రభువు కాలమునందు జరిగిన వానిని గూర్చిన పశ్చింసను విడిచిపెట్టి షెమ్మపర్జుగారి వాక్యముల నీకింద తెల్పుచున్నాను.

“యుద్ధాంగంధమున హిందూదేశ దళములలో నుండిన 4598 మంది బ్రిటిషు సైనికోద్యోగులలో సెప్టెంబరు ఇంగ్లండునందుండిన 580 మంది యుద్ధాంగంధము పనిచేయుటకు ఇచ్చటనే నిలిపివేయబడిరి. తమ ఫిరంగిదళములలో గాని, పటాలములలో గాని వేర్వేరు హాయికవారుగాక, యుద్ధాంగంధము నుండి 2600 మంది యుద్ధవత్తులగు సైనికోద్యోగులు యుద్ధపుట పిలిపింపబడిరి. ఈ తగునును భర్తీచేయుటకు అప్పుడు హిందూదేశమునందలి నిలువసేనలో నుండి 40 మందిని 1914 ఆగస్టు 4 వ తేదీ నాటికి 8000 మందిని తీసిరి. హిందూదేశ సేనలు వృద్ధిచేయబడినవి. ఆర్థికదళమున నూటికి 20 చొప్పునను పదాతిదళమున పదాతి సేనలో నూటికి 40 చొప్పునను వృద్ధి చేయబడినది. యుద్ధాంగంధమునండి క్రొత్తగా చేర్చుకొన బడిన సయినికుల సంఖ్య 1914 ఆగస్టు 4 వ తేదీకి హిందూదేశ సేనలో నుండిన దానికంటె చాల ఎక్కువగా నుండెను. హిందూదేశపు సేనసామ్యజ్యమున కొకగొప్పలాభముగా నున్నది. హిందూదేశముచేసిన సేనాసహాయము నెన్నవపుడు హిందూదేశమున అప్పటికి పునఃపదరాదరక సేనలతియారు చేయబడలేదనియు, చాలకాలమునుండి విశేషధనవ్యయముతో భరించుచు, బాగుగా తీర్చివేసిన యుద్ధసన్నద్ధము చేయబడిన సేనలు పంపబడినవియు జ్ఞాపకమునందుచుకొనవలెను.” అని షెమ్మ ప్రభువుగారు చెప్పిరి.

హిందూదేశమునందు మనుష్యులసంఖ్య మన తాము పిలచు సుక సంఖ్యమును షెమ్మపర్జు ప్రభువుగా రేర్పఱచిరి. ఈ దేశమున మనుష్యులమును నిగ్గించి ఆయనుష్యులమును సై చేయుటనుగూర్చి లేక్కలను తయారుచేయుటే ఈసంఘమువారికి. వివిధరంగములందును గలుగు తగునును భర్తీ చేయుటకు సైనికులు పంపబడుచున్నారు. సైనికులపన్నువారము తీసికొనిపోవుటకు ఇండిసింగు పనులను, మున్నగు వానికి కావలసినకూలీదళములను పంపబడుచున్నది. 20 కూలీ పటాలములు మెసపొటేమియాలోను 25 కూలీదళములు ప్రాన్సులోను పనిచేయుచున్నవి. ఇంతియగాక 60 వేలమంది వైద్యులు నేర్పరులు. మెసపొటేమియాలోను తూర్పు ఆఫ్రికాలోను పనిచేయు చున్నారు. 20 వేలమంది సేనకృత్తిచేయువారు విదేశములందు పనిచేయుచున్నారు. స్వతంత్రముగ వైద్యకృత్తి నేర్పఱచుకొని యున్న భారతీయ వైద్యులు 500 మంది తాత్కాలికముగ కమిషనులను గ్రహించి సేనాసేన చేయుచున్నారు. ఆంగ్లదేశపు మహావిప్లవయుమున హిందూదేశము చేసిన ఈ సేనకు దలచియైన ఆంగ్లదేశము సామ్య సమయములందైనను యుద్ధసమయము లందైనను భారతీయులకు తగిన గౌరవము నిచ్చి ప్రభుత్వ సేనలందును ఇతర సేనలందును సైనికవారిని నియమించి, ఆంగ్లదేశమున నేడైన పరీక్ష పాల్గొననే తప్ప అట్టి గౌరవముండ దను నిర్బంధమును వీసివేయుచు గాక యని యాశంపనూడదా? జిల్లా ముఖ్య వైద్యోద్యోగులుగ నున్న ఇండియను మెడికలు సర్జిసు ఉద్యోగులకు బదులు భారతీయ వైద్యోద్యోగుల నిష్పదు నియమించిరి. ఈ పద్ధతి యుద్ధాంగంధముగూడ వర్ధింపజేయవలెను. హిందూదేశమునందలి నిలువసేనలోని యుద్ధోగులను 40 నుండి 3 వేలవరకు పెంచించిరి. వీనినిబట్టి కమిషన్లు పదవులకు భారతీయులను నియమించుటయే 9 నుండి మూత్రమేయని నిర్బంధించుట ముందుండదని భావింపవలసియుండును. 1920 సం॥ ల మనుసుగల ఆంగ్లబాలకు కమిషన్లు పదవులకు నియమింపబడుటకు దగియుండ, భారతీయులను ఆంగ్లము లంత భాటితో యుద్ధము సలిపి గాన హిందూదేశములో భారతీయ యయవలకు కమిషన్లు పదవులు తప్పక యొగగబడి తీరవలయును. హిందూదేశములోని సేనలను భారతీయసైనికోద్యోగులే నడపునట్లు చేయవలెను. సైని దెల్పిన కార్యకామమున ఆంగ్లదేశమిత్రుండలిదేశముల పక్షమున హిందూదేశము నిలిచి

యందుగా, అది నేటికి మహానామకమున నూటలతో దేవుల శక్తియుగాదు. ఎల్లప్పుడూకీని బ్రటిష్ సామ్రాజ్యంతో రాష్ట్రముగ నుండలేనిది, అంగ్లేయుల వలననే బంధమున గలిగియుండువలె ననియు నిష్పక్షమున చెప్పబడుచున్నది.

సేనయందు సేనచేయు ప్రతివాదిని స్వదేశమున పౌరత్వపు హక్కులన్నియు వర్తింపజేసిన మొదటివారు ప్రభువు గారు అను "మహావ్యవస్థాపక" జెప్పిరి. సామ్రాజ్యమికముందు సురక్షితముగ నుండుటకు హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము నిచ్చుట అవశ్యకమని ఈ మహాసంగ్రామమున దేలినది సామ్రాజ్యపు మహావ్యవస్థాపక సమకాలియైనను ఈ మార్గమే తీసుకొంటున్నది. హిందూదేశము వైసనా గ్రేటు బ్రిటన్ వైసనా ఎన్నోమారులు ప్రకటించిన సాహసినబాలకు హిందూదేశము పౌరత్వమును గానవచ్చునంత కాలము భరణగర్వపు మహావ్యవస్థలను లభ్యము కాదు. ఒక ఆంగ్లపాలమును ఈ దేశములో కలదును, ఆ పటాలము ఒకవోటికంటే ఇంకొకవోటికి కరుణాపూర్వక కర్మములు నేర్పించుచు వారికి గానవలసిన ఉపకరణములను అత్యధికమైన ధరలకు ఇంగ్లండులో కొనుడు, అకరణమునప్పుడా సేనను మరల ఇంగ్లండుకు పంపుదు. ఇట్టివిధముల సేనలను తగులుచుండగా హిందూదేశము వైసనా భరింపజాలదు. ఇక్కడ 5 సం॥ము లంచుకొని ఆంగ్లేయుల సేనలను తగులు పంపుటకు సేనను హిందూదేశము తిరిగివచ్చునట్లు జాలదు. ఇంగ్లండులో బంగారు నిలువనుంచుకొని, అదిని నాణెములు చేయించుచు, అట్లే అధికపన్నుల మూలమున నిలవనామ్యుల 270లక్షల సేనలు (యద్దములుగానగు ముందే) ఇచ్చుచు ఇట్టి వనీకముల నిచ్చుటకు భరణగర్వమునకు నిలుపదు. "హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చిననే ఆదేశపు రాజధిక్షి విజృంభించు"ని నే నొకప్పుడు ఇంగ్లండులో జెప్పితిని. "హిందూదేశము ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమున కుపయుక్తముగానుండవలసివో, ఈ దేశమునకు స్వాతంత్ర్య మొనగవలసినదని యిప్పుడు చెప్పుచున్నాను. హిందూదేశమునందు పన్నుల వలన వచ్చు ధనములన్నియు నిచ్చుట నే యుండి, దేశమునకు పయోగముజేసి, సామ్రాజ్యప్రజావిద్యను పెంపుజేసి, వర్తకపరిశ్రమలను వృద్ధి జేసి క్రొత్త యానాములను మూలమైనవో క్రొత్త పన్నుల భారమును భరించుటకైనను హిందూదేశ మంగీకరించును.

యద్దకాలముగను సామ్రాజ్యక్షేమమునకును, సాధారణ సమయములందు లాభి శ్రేయములకును హిందూదేశమునకు ఆంగ్లేయ సేనలతో మొత్తమునకు ఆంగ్లేయదేశమునకు హిందూదేశము నంతయువశ్యము. "యద్దసమయమున సేనల నివయమున వస్తునామగిని మిన్నగువాని నొనగుటకు సాధారణసమయములందు దేశమునకు స్వాతంత్ర్యముండలేన"ని ముందే గారు చెప్పియుండిరి. కనుకనే ఈ దేశమును ఆంగ్లేయదేశము గూడ యద్దవలన చేర్చుకొనవలసివచ్చి హిందూదేశమునకు త్వరలో స్వరాజ్యము నీయవలసిన దననడియె.

నవీనావేశము.

సామ్రాజ్యవిద్య, సామ్రాజ్యప్రాప్తియనులములను నయూరపు జపాను; యుద్ధ టెడ్ క్లెబ్బు మున్నగు దేశములందు సంచారము మూలమున, సామ్రాజ్యముల యభిప్రాయములు మారినను, హిందూదేశమునందే నవీనావేశమున కనేక కారణములు సాక్షియింపెను. మొత్తమునా, ఆశియాఖండమునకు నవీనావేశము, నవీనావేశ వ్యాపించుటవలన, విదేశపరిపాలన సామ్రాజ్యపు యభిప్రాయముల గూర్చి విదేశములలో జరిగిన చర్చలవలన, టెల్లజానుల ఆధిక్యమునందు నమ్మకము విశ్వాసముపోవుటవలన, భారతీయపరిపాలనయందు గలిగిన నూతనోద్బోధము వలన, ప్రాచీన సత్కారముల బడయుటకు భారతీయపరిపాలన చేయుచున్న ప్రయత్నముల వలన, సామ్రాజ్యములందు నూతనోద్బోధమువలన, ఈ కారణముల వలన భారతీయలదృష్టియు నూతనోద్బోధమున, ఈ కారణముల మూలమున భారతీయులయందు స్వదేశ విశ్వాసము, స్వాతంత్ర్యవిశ్వాసము, ఆత్మవిశ్వాసము, ఆత్మగౌరవము, వృద్ధియయ్యెను. ప్రభుత్వములములములలో కను సంబంధమున నూతనోద్బోధమున అభివృద్ధిగ అనవించెను. కాని హిందూదేశమున నూతనోద్బోధము గలిగినంత త్వరగ ఇంకెక్కడను గలుగలేదని చెప్పవచ్చును.

ఆశియా ఖండమున నూతనోద్బోధము మింట ప్రభువు రాజప్రతినిధిగ ఈ దేశమునకు వచ్చుచున్న నే నాయనతో మాట్లాడుగా హిందూదేశమునకు కళాంతిని గూర్చి యాయన ముచ్చటించుచు, అది యందయు ఆంగ్లవిద్య, ఆంగ్ల ప్రజాసత్తాకపు అభివృద్ధి, రహస్యజానీయుల విజయము, లోకపరిణామము మున్నగువాని ధరమని నడిపెను. నూతనావేశములు ప్రజల/సమయాల నాకమించుకొనవచ్చుననియు, ఈవ్యాపకము ప్రాద్దేశపు నవీన పరిణామ చిత్రమునం దొక భాగమే యనియు, కావున దేశపరిపాలనకు కొంతభారము భారతీయులకు నూడ నిచ్చి వారిని సంపృద్ధిచేయుట ముఖ్యమనియు వారు చెప్పటమం దాశ్చర్యము లేదు.

ప్రాద్దేశ నవీన పరిణామ చిత్రముతో హిందూదేశపు నవ్యోద్బోధమును సంబంధపరచినవో, భారతీయ నూతనా

వేశము నూతనోద్బోధము గాజాలవు. యద్దమువలన లోకమునం దంతటను గలిగిన మార్పుల ఆశియాఖండమున, గలిగిన మా ర్వాకభాగమున పరిగణింపదగును. ప్రజా సత్తాకమును బడయుటకే లోక ముద్బోధితమైనది. 1776వ సం॥ మన అమెరికాఖండపు అధిపివేశములు గ్రేటుబ్రిటన్ముండి విడిపోయిన వెనుకను 1789 సం॥ మన ప్రాన్సు పరివర్తనము జరిగినప్పుడును సామ్రాజ్యఖండమునందు ప్రజా సత్తాక ప్రయత్నములు ప్రారంభమయ్యెను. ప్రాద్దేశములందు జపానుదేశమునందు వడివడిగ జరుగుచుండిన మార్పులను, వై నాలో మంచి గాజకుటుంబము తీరచుకుంటును, వై నా ప్రజా సత్తాక పరిపాలన మేగలుపబడుటయు, పారశీక దేశమునందభివృద్ధి ప్రయత్నములను వానికి గ్రీటుబ్రిటన్ములకు తగులుటయు, ప్రస్తుతపు రహస్యపరవర్తన మను గవ్యము ప్రజాసత్తాక మేగలుపబడనుండుటయు భారతీయుల పూర్వాభిప్రాయములను పూర్వోక్తములను పూర్తిగ మార్చిన నెను. హిందూలయపర్వతములకు బతుకు ఆశియాఖండమునందు స్వపరిపాలన గల దేశములు గలవు. హిందూదేశమునకు ప్రకృత రహస్యముదేశమును, వై నాప్రభుత్వమును జూచి భారతీయులు బ్రటిష్ పరిపాలనముతో వానిని సరిపోల్చి. 1905 వ సం॥ ము నకుకు దీనివలన బ్రటిష్ ప్రభుత్వము లాభము నుంచెను. తరువాత ప్రజాశ్రయముల నణచు చర్య ప్రారంభమయ్యెను. ముందు ముందు స్వపరిపాలనమును బడయుటకు భారతీయులు తమ చుట్టుప్రక్కలనున్న స్వపరిపాలనగల దేశములను జూచి ఓర్వలేక ఇంకను అశాంతి కొడిగొట్టుకొనుచున్నారే!

స్వరాజ్యము సిద్ధించినను, హిందూ దేశము బలవంతము గను స్వాతంత్ర్యయుక్తముగ నుండుట ముఖ్యము. లేకపోయిన సామ్రాజ్యమునందంతట నిదియే అతి నిర్మలప్రదేశముగా నుండును. పరప్రభుత్వముల దృక్పథలన్నియు ఈదేశము వైపునకు జలలును. బహుశః ఈ దేశమును జయించుటకు యద్దములను జరుగవచ్చును. హిందూదేశము ఆంగ్లేయదేశము కామధేవువంటిదని లేకుం గారి కప్పుడు చెప్పిరి. ఆ యభిప్రాయమే ఆశియా ఖండమున వ్యాపించినవో, ఈకామధేవును గలిగియుండుట కన్ని దేశములను యద్దము చేయును. కనుక హిందూదేశము సముద్రమునందును భూమిమీదను నిర్భేద్యముగ బలవంతమై యుండవలెను. ఆశియా ఖండప్రాముఖ్యము కొరకు గాని పసిఫిక్ మహాసముద్రపు స్వాధీనముకొరకు గాని ఆస్ట్రేలియాను జయించుటకు గాని యద్దములు జరుగవచ్చును. ఇంక వర్తకపు పోటీలను విరివగుండును. ఇవి జరుగుచుండ, హిందూదేశము స్వరక్షణము జేసికొన కత్తి చాలకయుండును.

వివిధవనగలుగు చిత్తుల నన్నిటి వెదుర్కొనుటకు హిందూదేశమును యద్దగర్వధర్మగు బలముతోను వాణిజ్యధిక్యముతోను, స్వపరిపాలనముతోను సర్వసంతృప్తికరముగ నుంచవలయును. ఇల్లుండినవో నిదేశము స్వరక్షణముగానించుకొనటకును, ఆస్ట్రేలియావంటి నిర్భాగ్యమైన ప్రదేశములను సంరక్షించుటకును కత్తి గలిగియుండును. ఆశియా ఖండమునందు బ్రటిష్ సామ్రాజ్యమును నిలుపుటకు చాలినంతమనవ్య బలము హిందూదేశమునందేగలదు. ఇట్టి ఈదేశమునకు బ్రటిష్ సామ్రాజ్యమునందు దన్ని దేశములతోపాలు స్వపరిపాలనము నొసగి బలవంతముగ జేయుండుట అత్యవ్యాసము. ఈదేశమునందు కొద్దిపాటి ఆంగ్లేయములను స్వత్యలాభములను గూర్చి గోలుపెట్టుదురు. ఎప్పుడైన పరదేశములనుండి యద్దము సంభవించినవో, తమ స్వత్యముల గా పాడుకొనుటకు వీరేమిచేయుగలరు. స్వాతంత్ర్యముగలిగి బలవంతమై యున్న హిందూదేశమే వారిని గాపాడగలదు. ఈయద్దము నందైనను నిర్భయముగ జర్మనులయెడ సానుభూతి జాతువు పల్కుచుండుట జపానులోనెల్లు జరుగుచున్నదో యద్దానం దెర మీరెందు దేశములెల్లు సఖ్యము కొందగలవో జపానువారా ప్రతికల జదువువారు గ్రహింపగలరు. యద్దానంతరము జపాను సేనలను నాకాదేశములను పూర్వోక్తితోనే నిలచి యుండును కాని నాశిజ్యము చాలరెల్లు అభివృద్ధిచొంది యుండును. మంచి ప్రయత్నములు మాపినవో, జపానుకంటె హిందూదేశమునే యెక్కువగ నమ్మవచ్చునని ఆంగ్లేయదేశము గ్రహింపగలదు. స్వాతంత్ర్యముగలిగిన హిందూదేశప్రజల రాజధిక్షి, ప్రభుత్వి విశ్వాసమును ఆశియా ఖండ బ్రటిష్ సామ్రాజ్యమును రక్షింపగలవనియు, ముందుముందు బహుశః పోటీకి రాగల ఒక దేశముఅట్లు చేయజాలదనియు ఆంగ్లేయులు గ్రహింపగలరు. ఇతరదేశముల సఖ్యములన్నియు ఆయాదేశముల లాభములకే ఆసఖ్యములు దృఢముగ నిలుచునవికావు. కాలనిశేషములకు జిక్కి తొలగిపోవుచుండును.

హిందూదేశమున తమ ద్రవ్యము నుడుపు పెట్టబడియున్నది గాన, కను యధికారము బలముగ నుండవలయు నన్న వాదమును ఆంగ్లేయులు వీడవగును. 1915 సం॥ను హిందూదేశమున మదుపు పెట్టబడియున్న వీరి ధనము 865899000 పౌనులు. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములయందు దాంట్లే యులు 688078000 ధనమును మదుపుపెట్టియుండిరి. కాని అటు తమ యధికారము సాగవలయునని ఆంగ్లేయులు వాదించుచుండుట లేదు. అగ్లెంజినా దేశమున వీరిధనము 269808000 పౌనులు వ్యవహారములో తిరుగుచుండినను, అటుగూడ వీరు తమ యధికారము సాగవలయునని కోరరై. అట్టి స్థితియందు హిందూ

దేశమున తమ యధికారము సాగవలయునని వీరేల వాదించవలయును? స్వలాభమునకే గుర్తుచేయ హిందూదేశమున్నదను తలంపుచు బ్రటిటును వీడవలయును. తమవలె భారతీయులొక జాతియనియు, సామ్రాజ్యమున స్వచ్ఛందముగ భాగస్వాములుగాని యొకరుల నాశ్రయించుక బ్రతుక వలసిన వారు గారనియు, సామ్రాజ్యస్థిత స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము ననే తీసిచి యున్నారనియు ఆంగ్లేయులు భావించి, భారతీయమును మిత్రునిగ, సహానిగ భావించవలయును. జపాను, చీనా, గుస్టా, ప్రషియా దేశములనుండు బతులు వెడలిన ప్రజాస్వామ్యాద్యములు భాగవత్వమునుగూడ చలించజేసినది. ప్రజాస్వామ్యపు టాశియును లీదేశమును చలించజేయవని తలచుట వ్యర్థము.

వర్తకులు మేల్కొలుపుట:— జన్మకారణములలో నవీన భాగవత్వ వర్తకులు రాజకీయ రణరంగమున కెక్కుట ఆంగ్లేయము. 1915వ సం॥మున బొంబయినగరమున పారిశ్రామిక మహాసభాద్వితీ వీరమున నుండి సర్డోంటు తాతాగారు "రాజకీయములను, పరిశ్రమలను జోడింపుడని సలహానిచ్చిరి. వీరి యుపదేశము ఆచరణమునకు వచ్చుచున్నది. ఇదివరలో తమ వ్యాపారములయందే మునిగి తేలుచు వడిజాలు రాజకీయముల నలక్ష్యము జేసిరి. కాని యద్దములముననుండి దొరతనమువారి వైఖరిచే నా వ్యాపారములకు భంగ మేర్పడ వ్యాపారస్థులు రాజకీయములనుండు పాల్గొన నారంభించిరి. ఇందుల కొకయుదాహరణము నిత్తును. జర్మనీయుల హస్తకత్తె ముండిన కొన్ని పరిశ్రమలు యద్దకారణమున నాగిపోవ దొరతనమువారి పరిశ్రమలకు సహాయమొనర్చరైరి. ఇదివరలో జర్మనీయుల మూలమున సరఫరా యగుచుండిన ముఖ్యముగ వస్తువులు కొన్ని సప్తము కాకపోయెను. అట్టి వస్తువుల నీదేశములముందు తయారొనరించి యావశ్యకతల దీర్చుకొన దొరతనమువారు సదుపాయముల నొనర్చరైరి. యద్దమును మినున వాణిజ్యమునకు కొన్ని నిష్పంధములు కల్పింపబడినవి. అందు మూలమున ఎత్తివలననె పరిశ్రమలన్నియు అడుగంటినవి. తమ సరకుల గొని ఆంగ్లేయదేశపు వర్తకులు కొందరు ధనమంప నకకాశము లేకుండున యచటి ధనికులగు వర్తకులు తమ బుణముల దీర్చుకొన జాలకుండిరి. అందు వలన పరపతి నశింపకుండుటకై వర్తకులు కొందరధికమగు నప్తముతోడ మూల్యము తగ్గిపోయిన తమ నెహ్యారిటిలను విక్రయించుకొని బుణదాతల సంత్సృష్టిపరచిరి. కొందరు వర్తకులు సరకులకు ధనము నీకుక యద్దములు ప్రత్యముల నొసగిరి. వివరములు ప్రదేశముల ను బట్టి మారియున్నవి. స్వతంత్రములను ధనికులను అగు బొంబయవర్తకులు చేన్న పురవర్తకులయంత కష్టముల నొందలేదు. చేన్న పురవర్తకుల యిసుమలతోడ చాకసిభవము విశేషము. చేన్న పురయందు ప్రెసిడెన్సీ బ్యాంకువారు యూరోపియను వర్తకుల యెడ పక్షపాతము జూపుచుండుటయు, బ్యాంకి డైరెక్టర్లలో హైందవులు లేకయుండుటయు వర్తకుల కష్టములను నిశుమడించెను. దొరతనపు ప్రత్యముల ధరలు తీసిచుటవలన వర్తకులెంతయు నాశ్రయమొందిరి. ధనములేక ప్రత్యముల నమ్ముకొనవచ్చినపుడు తక్కువ ధరలవలన కలిగిన నష్ట ముండి, దొరతనపు ప్రత్యములధర తీసిచించుచు దా పాలకవర్గము స్థిరముగ నుండునాయన నాశ్రయమిచ్చుచున్నయ్యెను అనేక సంతృప్తిములనుండి భూములను, గనులను విదేశీయులు వశపరుకొనుచుండ దొరతనమువారు మేక్షించి యూరకయుండుట ప్రజలను కలవరపరుపజొచ్చెను.

పశ్చిమతీరమున కొబ్బరిపరిశ్రమ బర్మనీయుల వశమైపోయెను. యద్దములమున జర్మనీయులు వెడలిరి గాన ఆ పరిశ్రమ ఆంగ్లేయాల వశమై పోవునను భీతి బయలుదేరినది. అద్భుతవశమున తాతాసన్యాసా రాపరిశ్రమ చేబాడుటవలన నది భారతీయుల వశమున నున్నది. హిందూదేశమందలి అధికపు రేకు గనులు జర్మనీయుల ఆస్తి అయ్యెను. మైసూరుదేశమున చర్మములు చక్కగ బాగుచేయబడుచున్నవి. యూరోపియను ఫ్యాక్టరీలనుండుకంటె భారతీయపు ఫ్యాక్టరీలయందు చర్మములు చక్కగ బాగుచేయబడు నుటకు మైసూరునతయారగు చర్మములెనిదర్శకములు. స్వల్పముగ ప్రోత్సాహముతోడ నీపరిశ్రమ యిటు విశేషమగు సభివృద్ధి నొందియుండెడిది. అట్టి స్థితియందు బాగుచేయు నిమిత్తము చర్మములను జర్మనీ కెగుమతి చేయుచుండిరి. గతశతాబ్దము 5-వ మూసమున సామ్రాజ్యసభయందు ప. స్వ. సి. చుచు శ్రీ రాజప్రతినిధి చర్మముల బాగుచేయుట కిటు పెద్ద అడ్డపు ఇవ్వబడిన వనియు, పశ్చిమసానుబట్టి చూడ వర్తకరీత్యా లాభముండుననియు, యద్దానంతరమున లోకపరిశ్రమ విస్తారముగ వృద్ధి నొందుననియు చెప్పియుండిరి. ఇంగ్లాండులోని ప్రజలకు తొలు సరకులను సప్తముచేయు నిమిత్తము యద్దకార్యాలయము వారు గొనుచున్నారు. కాన తోళ్లకు యద్దపుధరలకు భుచ్చుకొనవలసినదను నుత్తరపు వర్తకులకు భీతిని కలిగించెను. పౌరులకు జోళ్లసప్తముతోడ ఇంగ్లాండు యద్దకార్యాలయమువారికి సంబంధమేమి పౌరుల యావశ్యకతల దీర్చుటకును వైవిధ్యముగ కార్యములకును గూడ హిందూదేశమును గుర్తు చేయుటయో? తోళ్లను గుభవరకుట నిట నారంభించిన ప్రయోజనముండునాయన నంతయును నిర్ధారణచేయ హిందూదేశపు

అనుబంధము 8 వ పేజీ తరువాయి

శ్రేణి కృతాధికారముగా పరిమితమైనది; అది సామాన్య సంక్షేప నివేదికలలో మాత్రమే యధికారము కలిగియుండవలెను. సామాన్యమునందలి స్వపరిపాలిత దేశములకు తెలియజేయవలసినది, మరియు విషయమును అందు ప్రవేశ పెట్టబడ గూడదు; ఏదేమిటచే నయినను ఆ యే పరిమిత సమగ్ర సాంఘిక యాలోచనలోనికి రాగూడదు. ఇప్పుడు నివేదికలు... సామాన్య సంక్షేపములకు వ్యత్యాస భరించుపద్ధతిమీద, అట్టి ప్రతిదేశమును సంకేతములు విధించి విషయములలోని ఆర్థిక విషయములలోను సంపూర్ణాధికారమును కలిగియుండవలెను.

హిందూదేశ ముఖ్యకార్యదర్శిగా రెప్పు డీదేశమును జూడనే తెలిచి గావున వారిచే నుండగ నే మనము మనకొరకల స్పష్టముగ విశదపరచి చెప్పవలయు నావశ్యము. ఏల యన ఏమిమార్పులు చేయబడవలయుననియు నిష్పన్న విశేషముగ నాలోచింపబడుచున్నది. అట్టి సమయముననే బోధాగారు చెప్పినట్లు "కీలకీని నాత బేలు" టావశ్యము. మన నూతనాదర్శమును గూర్చి నేను కొన్ని మాటల జేసినను ఆస్థిలియా కామను వెల్లు వంటి స్వపరిపాలనమును ఫలానా తేదీనాటికి—1928 సంవత్సరములోనైన చాల మేలుగ నుండగలదు— ఈజబదదాని 1918 వత్సరములో నొకటిల్లుచు బ్రిటిషు దొరతనమువారు పార్లమెంటు సభలో ప్రవేశపెట్టవలయును. ఆనియతి అత్యధికమున 1928 వ సంవత్సరమునకు మించకూడదు. ఈ వత్సరమున 5 లేక 10 సంవత్సరములలో బ్రిటిషు దొరతనమువారు తమయధికారమును క్రమక్రమమున భారతీయుల చేతిలోనికి మార్చవలయును. అటుల చేయుటలో మన దేశములలోని బ్రిటిషుదేశసంబంధములు గావించు ఏర్పాట్ల జేయుచుండవలయును ఈ సంస్కరణముల నారంభించుటలో మొట్టమొదట కార్యము లీనల సంస్కరణము లొనగబడి ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యములు మేలయినంతవఱకు విస్తృతము చేయవలయును అందు విషయమై సంస్కరణ మే మన కార్యవిధానమున భాగమునందలిసభ్యులలో అభిప్రాయము సగము నుండి యైన కానన సభలకు నుండలి ప్రజానియతి సభ్యుల చేత నెన్న కొన బడవలయును. సామాన్య రాష్ట్రీయసభలకు అధికారికము నొసగవలయును. అధికారము నీయగలదని తలంపబడ ప్రాతినిధ్యమును మొదట నీయవలసినదని కోరితిమి. ఈతలంపు సర్వసమ్మతము. అందువలన నిష్పన్న హిందూదేశపరిపాలనమున మామను కొంత అధికారము నీయగోరుచున్నాము. దొరతనమువారు కాననముల నంగీకరింప జొరవుటకు అధికారమును గలిగియుండురు. ప్రజలు కోరికాధికారములను గలిగియుండురు. ఇరువురను సమానాధికారములను గలిగియుండి నుంచినట్లయ్యును గలిగియుండుటలో నిది చెందవలయును. మూడవ అంతరమున 1923-వ సంవత్సరములో గాని 1928-వ సంవత్సరములో గాని పరిపూర్ణ స్వపరిపాలన మొనగబడును.

సూచనలు

1. కాననసభ లన్నియు పూర్తిగ నియుక్త సభ్యుల గలిగి యుండవలయును.
2. రాజకీయో ద్యోగు లెన్నకొనుటలో పాల్గొనవచ్చును కాని నియోజనమునకుమాత్ర మర్హులు కానేరరు. రాజుగారి ఇలాఖాను లాభకరములకు పక్షపులం దున్నపుడు వారు రాజకీయ వ్యవస్థల పాల్గొనకూడదు. ఈ నిబంధనము ఉద్యోగముల చాలించుకొనినవారికి, పింఛను దీసికొను చున్నను అన్వయింపగూడదు.
3. సామాన్య కాననసభలను, రాష్ట్రీయకాననసభలను ఒక్కొక్కటిగానే యుండవలయును.
4. ప్రీవీ కౌన్సిలరులను, గవర్నరు జనరలు, గవర్నరులు మొదలగువారి నియోగించు రాజాధికారమును వినియోగించునపుడు రాజుగారు హిందూదేశ కార్యదర్శి యనువత్తిని కానన సభయందలి ఏసభ్యునైనను మంత్రివర్గము నెలకొల్ప నియమింపబడవలయును. ఆమంత్రివర్గసభ్యులు ప్రీవీ కౌన్సిలరులకు నుండ ప్రమాణము చేయవలయును. అయిన కానన సభ్యులలో నెక్కువమందికి వారయందు తగినంత విశ్వాసము లేకున్న వారు తొలగింపబడవలయును.
5. హిందూదేశ నైస్యమును, నావికాదళమును హిందూదేశ సంక్షేపార్థము చక్రవర్తిగారి ప్రతినిధియగు వైస్రాయి గారి యధికారమున నుండవలయును. వీటి కగు ఖర్చు హిందూ దేశాధికారమునండి వెచ్చింపవలయును. హిందూదేశము సామాన్యసంక్షేపార్థ మెంతిధనము నీయవలయుననియు హిందూదేశపు దొరతనమువారును యుద్ధసంక్రమమువారును తమలో తాము నిర్ణయించుకొనవలయును.
6. వర్తకనౌకాసంఘమును నిర్మించుట, పోలించుట, దాని కుత్సాహము నొసగుటలు హిందూదేశ దొరతనము వారి యధికారమున నుండవలయును. మరియు నీయేర్పాట్లలు యుద్ధాంతరపు అంతర్జాతీయనిబంధనల కనుకూలముగ నుండవలయును.

3, 4, 5. మానవత క్రిందియంతముల జేర్చవచ్చునని తలంచెదను.

3. ఈమాతనను గూర్చి గొప్పచర్చ జరుగగలదు. హిందూదేశమున వివిధసభ్యముల గాపాడగోరు వారి యభిప్రాయములనేకములకు నుండును గావున తొందరగ కొన్ని చట్టములు కాసింపబడుట పొసగనేరదు. ఇట్లు తొందరగ కాసింపబడకుండుటకే చెందవ సభ ఆవశ్యకముని తలంప బడుచున్నది. రాజ్యాధికారమున వచ్చిన యధికారము ననుసరించి గవర్నరు గారు సభను మూసివేయుకై గలిగి యుండుటవలన, హిందూదేశమునందలి పూర్వాచారపరాయణదేశపు దేశమున నీ చాటి అధికారము చాలును.

4. సంయుక్తరాష్ట్రము (ఇంగ్లండు, స్కాట్లండు, వింగ్లండు) న మంత్రివర్గ మెట్టికానాధారమును గలిగియుండలేదు. చెందవ జార్జి రాజునకు ఆంగ్ల భాషాభావము లేకుండుటచే నతడవ్యక్తతనువివేకవలనవాడయ్యెను. తన్మూలముననిపుటివిధమున మంత్రివర్గము (కేబినెట్టు) నెలకొల్పబడెను. మంత్రివర్గము నందలి ప్రతిసభ్యుడను ప్రీవీకౌన్సిలరును శపథము గావించును. మంత్రివర్గము పోయినను దానియందలి సభ్యులు ప్రీవీకౌన్సిలరులుగ నుండురు. అయినను మహారాజకీయావసర సమయమున నెవారుసభకు పోవలసియుండురు. మనము చక్రవర్తిగారి యధికారముల గౌరవించెదము. అయినను మంత్రిలు మాత్రము రాష్ట్రములకు నుండునట్లు మనము చేయవలయును.

5. భారతీయనైస్యమునభారతీయనైసికమును, భారతీయోద్యోగులను మాత్రమే ఉండవలయును. ఇప్పు డీచటనుండు బ్రిటిషునైసిక లందు జేరుటకు టీలు లేదు. ఇందుమూలమున ప్రస్తుతము ఇంగ్లండునందు బ్రిటిషునైసికల వెదకి యిచ్చుటకే చెప్పుట మొదలగు వాటివలన గలుగు మహాభయ భారము నుండి దేశము విముక్తిగాంచును. భారతీయనైస్యమున రాష్ట్రీయనైస్యములు, కెడ్డకెడ్డ మూలనైస్యములు నుండును.

హిందూదేశ కార్యదర్శి

గ్రేటు బ్రిటన్ నాకస్మిక్ముగ హిందూదేశమునెడ తన పరిపాలనా విధానమును మార్చినందున 1917 వ సంవత్సరము హిందూదేశచక్రవర్తియన చిరస్మృతీయుముగ నుండగలడు. ఈమారుమొక్క తర్వితగలి మహాదృష్టము. దానికొర కింతగ ప్రయత్నించిన మనముగూడ నన్యదేశమున యాశ్చర్యకరముగ నున్నది. క్రిందటి సంయుక్త రాష్ట్రమునభ క్రింద కోరిక క్రిందటి ఆగస్టునెల 20వ తేదీన రూపమున గావచ్చును నాచుమాత్రము నైన నంగీకరింపబడినది. మనము రాజప్రకటనమును గోరితిమి. అట్టి ప్రకటనమె ఎక్కడు సామన్యముగ నుండి దృఢముగ నాలుచు చక్రవర్తిగారి భక్తిని ప్రజలలో మరింత విస్తారముగ వ్యాపింపజేయ గలిగినది. రాజాంగీకారమున గ్రేటు బ్రిటన్ మంత్రివర్గమువారు మన కట్టి ప్రకటనను నొసగిరి.

సంయుక్తరాష్ట్రీయ (ఇంగ్లండు)న మేరు ప్రఖ్యాతుల వహించిన రాజకీయ విభజనలతో హిందూదేశ మంత్రిగారిచట నున్నాడు. ఈ సమయమున నీ సందేశము వలన నేమి లభించునది యు మనము చెప్ప నేరము. అయినను హిందూదేశ ప్రతినిధులు చెప్పవలెల్ల పూర్తిగ నేహాపూర్వకముగ నొక్కతో వినినది నేను న్యాయముగ గ్రంథస్థముజేయగలను.

నిరంకుశాధికారపరిపాలనలకు ప్రతికూలము లగు అభిప్రాయముల చెప్పవారికి ప్రాతినిధ్య మివ్వకుండుటలేదు. ఏల నన లోకమార్గవీలకు, మహాత్మా గాంధీయకు నేనును చెప్పనలెల్ల బాగుగనిది దేశీయ మహాసభ, మహాదీయమహాసంఘము లందలి ప్రధాన సభ్యులకు నట్టి సందర్శన మొనగబడెను. హోమురాలు లీనలకు నట్టి సందర్శనములొనగబడెను.

దీనిఫలితము దైవాధీనము. మనకు ప్రతికూలముగన్న ప్రత్యేక సత్త్వముభాగకర్తృత్వ వ్యవస్థాపనత్వసామర్థ్య మెంతవగ కున్నదియు మే మెఱుగదుము. అయిన దైవన్యామమునను దేశసాంప్రదాయానుగుణ్యముగ వర్తించు బ్రిటన్లందటి నేహమునను మా క మిత విశ్వాసమున్నది. బ్రిటన్ లలో చక్కగ ప్రతిష్ఠింపబడిన కార్యకర్తల సంఘము దేశీయ మహాసభ, హోమురాలు లీనలకు ప్రతినిధుల నంపి సాధారణ్యమును వెంపొందింప గోరుటకు. మన బ్రిటిషుభారత ప్రజానైతిక సాధారణ్యమును నూచించుచున్నది. హోమురాలు లీనల వారందఱును రాబోవు నెలలో జరుగనున్న సాంవత్సర కార్యక మహాసభకు బాన్సెస్టాగాని తమ యందలి ప్రతినిధిగ నెన్నుకొనిరి. అటులేవారు మనదేశీయమహాసభకు మేజరు గ్రహము పోలుగాని తన ప్రతినిధిగ బంపుచున్నారు రానున్న కార్యక మహాసభకు సులక్ష్మింత ప్రతినిధులను దేశీయమహాసభ నియమించుననియు, దాని సందేశవలన ఆదించుననియు తన్మూలమున నెలకొల్పబడిన సంస్థానాంధ్యము సంయుక్తరాష్ట్రీయ హిందూదేశముల మైత్రీ సభిగర్హి నొందగలదనియు నేను నమ్ముచున్నాను. ఇందువలనను, హిందూదేశమంత్రి ఇచ్చటికి వచ్చేయుట వలనను 1917 వ సంవత్సరము ప్రత్యేక ప్రకటనముగ పరిగణింపబడగలదు.

మన నిర్బంధితసోదరులు.

మహాదీయ నాయకులు మహాదాతీ మోకతాలీలను విడువకుండుటకు మనకత్యంతవిచారకరముగ నున్నది. 40 దీర్ఘ మాసములనుండి వారు రాజకీయజీవనమునుండి తొలగింపబడి భూలోక నరకమును నిర్బంధావాసశిక్షను విధింపబడిరి. ఉన్న తోత్సాహపూరితులను, అత్యంతభక్తి గల దేశభిమానులను, ఇంతకంటె నెక్కుడు బాధకరమైనదియు, సంక్షుభితమైనది యునగు శిక్ష ఇంకొకటిలేదు. వారు మహాపరాధము మొనరించినను వారనుభవించుటకు శిక్ష పూర్తియైనది. అయిన వారు నిర్దోషులని నమ్మి తమమతాభిమానమును సన్మానించు మనము మనహృదయ పూర్వక శ్లాగునవాక్యములవారి పాదసన్నిధి నర్పించుచున్నాము. వారు స్వతంత్రతనొంది జాతీయతాభివ్యమును నైకొనునపుడు వారి దీర్ఘకాలపు వ్యసనబాధ నాతనకై క్రిగ మార్గలదని మననిశ్చయమును తెలుపుచుము.

మన కత్తులు

హిందూదేశ రాజకీయ జీవితమును జూచువారు మన రాజకీయ సంఘములు విశేషముగ విడిచి యుండుటను గాంచిరి. ప్రతికారు లీకారణమును జూపి అందువలననే మనకు న్యాయబద్ధ స్వాతంత్ర్యము నొసగకూడ దని వాదించుచున్నారు. న్యాయముగ చూచిన నీ కారణమువలననే మనకట్టి స్వాతంత్ర్యము నీయవలసియున్నది. ఈ వాదము లోకవిరుద్ధముగ గన్పింపవచ్చును. అయినను యధార్థపుస్థితిగను లెట్లున్నది?

స్వేచ్ఛాసంపాదనమునకు ప్రయత్నించు సంఘములను, అభిప్రాయములను మన దేశప్రజలం దనేకులున్నారు. దానికి వైగా నధికారమంతయును, ప్రావేశమంతయు స్వహస్తమున దాల్చి కాన్యవిర్యావాక్యాధికారపు టుత్తరఫల మాలమున తమయభిప్రాయముప్రకార మత్యధికపు మాన్యుల గోరువారి నెల్ల నణగద్రొక్క గలిగియున్నది. తన యధికారము నణగద్రొక్క ప్రయత్నించు కాననముల ద్రోసిపుచ్చుటలో తనకు సహాయ మొనర్చు ఏసంఘమువారితోనైనను, ఏజాతివారితోనైనను గలియుట కంగీకరించును. హిందూదేశమును జయించుట అను దానిలో భూర్షు ఇండియా సంఘమువారు చేసి నట్లుల ఏదైన కలవరము వచ్చునా; బలహీనులతోగలసి బలవంతుల నణగద్రొక్కదువాయని వేచి యుండుట దానికి స్వాభావికము. ఆంతరంగికకలటలు కలుగు నను నూచనలు గన్పించుచున్న అప్పటికిక యుద్ధమును గల్పింపవలెనని లిట్టున ప్రభువుగా రాజప్రాతినిధ్యకాలమున నతని కంపబడిన కాగితములలో చెప్పినట్టిని నొక కలహమును ప్రాంభింపవచ్చును. వై మదహరించినకాగితమున నిట్లు వ్రాయబడి యుండెను. "నెపమేదియు లేకున్న నీవుకదాని గల్పింపవలయును." ఇట్టిపద్ధతియే దాదాభాయి నాగోజిగారు బ్రిటిషు పార్లమెంటున కేగునపు డనుసరింపబడెను. ఆసమయమున భువనగిరిగారిని నాగోజిగారికి ప్రతికూలముగ లేవనెత్తి నా ప్రబలసంస్కరణాయుత్తరీతుని తొలగించి తత్స్థానము నీప్రతికారుని నియమించిరి ఇంతకంటె ననర్థకమగు రాజకీయ స్థితి ఇంకొకటియుండజాలదు.

జాతీయశరీరమునకు హిందూ మహావ్యధియులు భుజద్యయమునలె వెలయుచున్నారు. తచ్చరీరమునకు కైస్తవ ప్రభుత్వము తృతీయభుజమునలెనుండి ఆభుజద్యయమున కతీతమైయున్నది. హిందూమహావ్యధియు లిద్దరు వారి నిగ్రహముగ్రహమునకు పాత్రులగునియు తమ స్వర్ణతోపరచేయుచుండురు. తత్కారణమువలననే యుద్ధయులయందును వివాదములు బయలుదేరుటయు దొడ్డులు జరుగుటయు మున్నగు విషయములు బయలుదేరుచుండును. గత వత్సరమునం దెన్నియో లెంటాలుపడి కలకత్తా లక్నోనగరములం దుధయపక్షములకు కలిగిన సఖ్యతాభావమును పోగొట్టుట కెన్నియో ప్రయత్నములు నిరంతరము జరుగుచున్నవి. సంస్థానములందు ప్రభువులు మహావ్యధియులతో, హిందువులతో యైయుండురు. వారు ద్విమతములనుకూడ పాలించవలసియుండును. అట్టి సంస్థానములం దట్టి విపక్షస్థితి కలుగుట లేదు. దేశక్షేమమును, సమైక్యమును గుర్తించి యుద్ధయపక్షములలో కొందరు కలిసిన రాజకీయ సంఘము లేవనెంచు మిత్రత్వమును లెక్కజేయవలయునని ఆలోచించినవా రుద్ధయపక్షములందు నుండురు. అధికారు లట్టివారిని కొందరిని లేవనెత్తి వారికి లంచ మిచ్చెదమని యూరించినా లేదా భయమునో బాధ్యతారహితులను కొందరు ప్రోగుచేయుదురు. వారేదో ప్రత్యేక లాభము కలుగునని ప్రభుత్వాలంబితులవలెయూచేయుదురు.

తత్కారణమువలననే కొన్ని వందలమందితో కూడిన సంఘముతోను, సోదరత్రియ పత్రికలతోను చెన్నరాజధాని యందు బ్రాహ్మణ్యతిరక్కోద్యమము బయలుదేరినది. దైవానుగ్రహమువలన విశేషానుగ్రహముచే నాయకత్వమునహించినదివాను బహద్దరు పి. కేశవశర్మగారి యాజమార్గము క్రింద నిజమైన బ్రాహ్మణేతరసంఘ మేర్పడి, ఆ యుద్యమమును మరుగు జేసి నది కేశవశర్మగారి సంఘమునం దింతవరకును నెలకొలిది సభ్యులు చేయుచున్నారు. బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకోద్యమము పాలనము నందు కొన్ని యుద్యోగములకొరకు ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారిని పొగడి, స్వరాజ్యవాదులను దూషించుట వలన సులభముగ నది తనకార్యము సాధించుకొన దలచుచున్నది.

తత్కాలమున వలసన తదితర రాష్ట్రము లందును తీర్పులయిన యుద్ధములు తలయెత్తినవి. స్వరాజ్యవాదులకు పాదుట కే కట్టయెను చాలును.

భగవద్గీత మంతకాలము బాధ్యతాభావమున మన పాలనమునకు వశమై యుండునో తావత్కాలమును ఊసరవై వలె తుణుకుణుకునూ తన వల్లమును నూర్చు నినివర్తనమునూ యునునకు ధియపవ నునరు ముండదు.

జాతీయేతిరపడు మగు మూడవక్షపు పాలనాప్రాజ్ఞము పోయిన వెనుకను, జాతీయతావ్యములు తమయందు గల ధర్మవ్యత్యయమును బట్టి భాసిల్లుచు జాతీయతాశరీరమునకు అంగములుగ నేర్పడి పూర్ణ స్వాధీనము జెందును. అది కార నిర్వహణమునల బాధ్యతాభావమును, బాధ్యతాభావమునలనను, క్రమరంపాగమును నేర్చును. తాత్కాలికముగ తలయెత్తు సాధకసాధకములను, గడవీడలను నునము గోరంతుల కొండలొక భావించి, దుష్టత్రయము నేయుటయంద్య వానికన్న క్షేమ మించినక్షేమ యున్నట్లు విశేషప్రాముఖ్య మిచ్చుచుండును. మనకు స్వపరిపాల నాధికారము లభ్యమైనప్పుడు అవి యథాస్థానమున వహించును.

పరాధీనము క్త మగు దేశమునందు సభ్యతతో తుల తూగుదేశములందలి ప్రజలవలె నేస్వతంత్ర్యాన్ని గ్రహించుటయు, చిహ్నము నిర్ధారణవాయుభూతి మేళనయందును నుండి నినిర్మితమైన భారతవర్షమునందును సేవోపాధి సనము జేయుటయు, బహిరంగవిచారణలేనదే కృత్రిమతంత్ర్యమునను, స్వాధీనతాక్షణమునకు భంగమురాదును భైరవస్థితి కలుగుటయు, దోషలక్షణము తెలియకుండ ఒకవ్యక్తి కార్య నిర్వాహకవర్గపు చిత్తమునుబట్టి దండనాస్థుడు కాబాల డను భైరవము కలుగుటయు, నిరంకుశాధికార పూరితమైన కార్య నిర్వాహకవర్గపు తీరుపుల ప్రతిపంథకము లేకుండా కాననా నుసారమే పాలితమగు దేశమునందు సభ్యతగల మానవ్యక్షితి గల సామాన్యస్వతంత్ర్యాన్నితమున ప్రతివాదును గ్రహించు రను భైరవమునకు తెంత భాగ్యము. అట్టి రక్షణభాగ్యము మనకు స్వరాజ్యప్రసాదముతోనే కలుగును.

ముగింపు.

సోదర ప్రతినిధులారా! చాలసేపటికను తమ్యు నందఱను నిలువయుంచి నందులకు మన్నంపును. జీవితకాల మునం నొకసారియే నేని యగ్రాసన మలంకరించి మనమందర మవ్యాజ్యముగ ప్రేమించుచున్న నీ దేశము గురించి, నానుసోభావమును వ్యక్తీకరింపగలను. ప్రస్తుతసంఘమునందు రాబోవు వత్సరమునందు తమకు నాయకమనెనై తిరిగి తమ కుపస్థానించు స్వతంత్ర్యముల నాకుండునని యెవరు చెప్పుగలరు? నాకట్టి స్థితియుండు నెడ తమరందరు నాకు తోడ్పడప్రాధికారులు. నాయందు విశ్వాసముంచి తాము నన్నీ సభకు అగ్రాసనాధిపతిగ నియమించియుంటిరి. నే సభ్యధా చరించువరకును నాయందు విశ్వాసముతో కలిసి కార్యనిర్వహణమునందు తోడ్పడుదు. మీ రెల్లప్పుడును నా భావము లతో నేటిభగవం దేశపావచ్చును. మీ విరుద్ధవలనల నేను కార్యభారమునందు మరలుదాననకాను. నా శత్రుకాటి నన్ను గురించి వ్యతిరేకముగ చెప్పుమాటలను భండించి కాలహరణము చేయుటలను గాన మీరు వానిని యధార్థములని నమ్మకుండుడు గాక యని మాత్రము కోరుచున్నాను. మిమ్ములెల్ల పుడును సంపత్తివగచెద నని చెప్పుటలను. కాని నాకుయుక్తమని తోచిన ప్రకారము నేకసేవ చేయుటకు ప్రయత్నించెద ననినాప్రయ చెప్పుగలను. ఎల్లప్పుడును తమతో నేటిభగవం ది తాము గొప్పయించిరిధమున నడచెదనని చెప్పలేను. ప్రజనునడి పించుటకే నాయకుని ధర్మము తనతోడి వారలను సుద్రించి, వారి హితవలనలను నాయకుడు వినవలసియుండును. ప్రజల కరడు దైరవాదమై యుండవలసియుండును గనుక కార్య నిర్వహణకాన మతిపరిమయి యుండక తీరు. నేనాని తన యుద్ధాగ్రులను, నేనయు రొందించు దాని కంటె నెక్కువగ రొందించగలసియుండును గనుకను, యుద్ధము జరుగుచున్న స్థితియందలకు ప్రస్తావనలయనందలి ప్రతిభావామును విప్పిచెప్పుటలను గనుకను, యుద్ధ సర్వర సానమును బట్టి అతినిష్ఠాభావ గుణగుణములను నిర్ణయింప వలయును జన్మచేత భావించును కాక పోయినను, ప్రజలయందలి వాత్సల్యముచేతను, నేనా తత్వత్వముచేతను భారతమహాశివ యమగొని, నాయకుగాలి కుండవలసిన గౌరవప్రతిష్ఠితి కోరక నేటికనున కార్యక్షేత్రమునకు ప్రవేశమైననుగ వహించి క్షేత్రంధకతక సాటుపడియుంటిరి ప్రకృతి కన్నీ పడవకి నియమించి యుంటిరి గావున తామెనగ భావమును గ్రహించి తత్త్వానోచితమైన భగ్యమును గౌరవముగ నిర్వర్తించుకొందును.

స్వరేఖయై నిరంకుశవాదున; ఇక గనయందరము మన మాట్టుకూర్చిమయమై రొందించెదము గాక! భరతవర్షమున కనాధీనస్థితి కలుగుటకును, లోకజాతుల యందు స్వాతంత్ర్యభావము తలయెత్తుకొని వెలుగుటకును, భారతసంతాన మెల్లయెడలను గౌరవస్థానమును పొందుటకును భారతవర్షము సర్వోన్నతమైన తన ప్రాచీన వైభవముతో తుల్యమైన స్థాన మాక్రమించి భావికాలమునం దంధకంబెను చులదేశము స్థాపన నిమిత్తము యత్నించుటకును, ప్రయత్నింప తగినా! ఆత్మసమర్థము చేయతగినా! జీవితమును సాగక్షము చేసికొన తగినా!!! ప్రాణత్యాగము చేయతగినా!!!

ప్రకృత మమెరికా, విరోధాభిందములందు విలసిల్లి లోకపాలకు లయియున్న జాతులకు మాతృకయైవలెభాగించిన ఈజాతి గణదేశతామూర్తివర్గంకమునందుగాక మరి యేదేశమునందు ప్రజల ధర్మబుద్ధియందంత ఆసక్తియు, వీరపుంగవులందు ప్రణతియు, వాఙ్మయధురంధరులందు విస్మయమును జనించును? గురుక్షేత్రమునం దా మాధురీయూర్తియొక్క తాత్కాలికమును ప్రంగిపోయిన వెనుకను, విరోధా అనియా భిందప్రజలు భారతవర్షము నాక్రమించుకొని, పట్టణములను ధ్వంసముచేసి, అక్కడి రాజులను పదభ్రష్టులను చేసి న తరువాత భరతవర్షము కలె నుతేశము విపదతలసాలై యుండెను? వారు దేశమునకు వచ్చి ప్రజలను జయించి, వారితో నివసించి వారిలో కలిసిపోయిరి. చిట్టచివరకు శత్రుసమూహమునలన గలిగిన దుర్మణ్యములను క్రమముగ విడిచి వీరిగుణములను వారిగుణములను జేర్చి యొకజాతిని విశ్వేశ్వరుడు నిర్మించెను.

అగోచర యుగయుగాంతరములనండి ప్రజలమైన ప్రాచీన సభ్యతల వలె సంతరింపక వర్ధిల్లుచు; భూగర్భతములు నానుమాత్రావశిష్టములనైన లోకసభ్యతల జననవృద్ధి, తీయములను గాంచుచు; లోకోద్ధరణమునకు పాటుపడి విపదతల ననుభవించి విజయయై; అవస్థాంతరములన్నిటినిదాటిఅభిన్నయై అన్వకష్టములను పొందియు; అమృతరూపిణియై, ప్రతాపమహితయు నిర్ధరయునై, సగర్వయు విశ్వాసపూరితయునై, సుదృఢయు సత్వంతయునై, అనియాభిందప్రపంచోజ్జ్వలతోతియై, విశ్వమునకు కళ్యాణవిజ్ఞానప్రదయై భారతజనని పునర్జీవనోపకారమునందు భాసిలుచున్నది.

అవ్యాస సంఘావృత్తులగు

దాయి వై మంతనాధనేను గారి ఉపన్యాససంగ్రహము. సోదర ప్రతినిధులారా! మహాజనులారా!

ఇంతవరకు బ్రిటిషు ఇండియా దేశమునకు ముఖ్యపట్టణమై, ప్రస్తుత మట్టి గౌరవమున గోల్పోయిన యావట్టణ రాజమునకు నేనావ్యాస సంఘావృత్తులుగ నుండి మిమ్ము ఆహ్వానించు మహావ్యాఖ్యను నాకల్పించి. కావున, అవ్యాస సంఘ సమక్షమునను, వంగదేశసమక్షమునను మీరు హృదయ పూర్వకముగ స్వాగత మొసంగుచున్నాను. వంగదేశయుజు నన్నిటి బాధ్యతస్థానమునకు నియమించినపుడు, తద్ధర్మ నిర్వహణమునందు గల కష్టములను, నాయందలి లోపములను నేను గుర్తింపక పోలేదు. కాని, మీ డేమందు గల సోదర వాత్సల్యమునందును కార్యోత్సాహమునందును, దేశములో నే నెరికిని తీసిపోను. ఇట్టి సందిగ్ధ తరుణము రాజుయొక్కయు, దేశము యొక్కయు శ్రేయస్సు నభిలషించి, మీరు చాలదూరమునండి కష్టములకోర్చి యిటుకు వచ్చియున్నారు. మీ రెల్లరును సోదర వాత్సల్యముతో వర్తింపుచు, మాయెడలగల లోపముల మన్నించి, మా సత్కారంబు లంగీకరింప చేసెనున్నాను.

సోదర ప్రతినిధులారా, ఇది దేశమునకుసభాసమాదేశములలో నెల్ల ప్రముఖత గాంచినదని చెప్పదగును. ఈ దేశము ప్రతిష్ఠాసనా చరిత్రమున, నితటి కలిసనున్న లీ సభాపరిష్కారమునకురాతేను. మన బాధ్యతానిర్వహణ మిప్పటికంటె నెప్పుడును కష్టతరముగ లేదు. ప్రపథమునను, మనరాజకీయ కష్టములను ప్రభుత్వమునాకిరింగించు సుద్దేశముతో స్థాపితమై, సుప్రసిద్ధ నాయకులచేనడుపడి, క్రమక్రమముగ ప్రజాభివృద్ధికములగు రాజకీయ సమస్యచర్చకు గడంగుచున్నది. ఈ సభలలోను ఆచలను మన కార్యనిర్వహణమును బట్టి మన యొక్కయు, మన సంకలిపారి యొక్కయు భావ్యవృత్తము నిర్ణయింప బడెనున్నది.

సోదర ప్రతినిధులారా! హృదయ పూర్వకముగ ఆహ్వానిత సాహాయ్యము ప్రస్తుత స్థితియందలకు సరము. ప్రజాసాహాయ్యమున ప్రభుత్వమునారు సానుభూతి పూర్వకముగ నభిలషించుటలకు. మనము తోడ్పాడుకష్టముల పిర్చిన చాలదు. తాము ప్రభుత్వమునాకిరి పరిష్కారమునకు నిర్ణయించిన మూడు ముఖ్యకార్యములలో ప్రజాకష్టముల తొలగించుటకటి అని శ్రీరాజ ప్రతినిధి గారు మనకువాగ్దానము గావించియున్నారు. కొన్ని కష్టముల దొలగించుటలనే, ప్రస్తుత సమస్య పరిష్కారము చేయగలరు. మంచి సంస్కరణము లభ్య కనరము. ప్రజలయెడల ప్రభుత్వమువారికిగల అనిశ్వాసము, నశించి, సంపూర్ణ విశ్వాసము ప్రజలను కావలెను. విశ్వాసము కలకరాదు ప్రయోగము, రెండును ప్రత్యక్ష విరుద్ధములుగాన, క్రూర కాసనములు అంతము సుందరము; లేదా వీనిని శత్రు రాజ్యములనుండిచ్చిన విదేశీయులయెడలనైన అనున ర్థింపజేయ తగిన. అపరాధా న్యేమక కాపును మాపుమాటి, సివిలు, పైనికోర్కోగ నిర్ణయమున విరోధిగానులకును విధేయము పరిగడింపక శ్రీ విక్టోరియా మహాగార్జ్వి చే వాగ్దానము చేయబడి, తరువాతి రాజులచే నానందించెడి ప్రకటనమునందలి నూతముల ప్రకారము వర్తింపు టగల్గెను. భారతీయులు, బ్రిటిషు పౌరసహృద్యుల గలిగి, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము నందంతటను ప్రయోగము చేయుటకును; యెల్లదలను స్వాధీనపరిపాలనమును పొందియుండుటకును స్వాతంత్ర్యమును కలిగియుండవలెను.

శ్రీ చక్రవర్తి ప్రభుత్వమునాకిరే ప్రకటితమైన బాధ్యతా ప్రభుత్వ నియమానుసరణముగ రాజకీయ సంస్కరణ ప్రసాదము ముఖ్యము. మన మిప్పుడు గత దేశీయమహాసభానిర్ణీతాభివృద్ధిని దాటిపోయియున్నారము. క్రిందటి వత్సరములోనే మన అభిప్రాయము లభ్యవృద్ధియుగ మార్పునొందినవి. గత వత్సర మీ సమయమునకు, భారతదేశమున ప్రాచీనభ్య ప్రభుత్వాభివృద్ధిమీదనే మన ఆలోచనలు కేంద్రీకృతము లైనవి. ఇప్పుడు, స్వచ్ఛందముగ నభివృద్ధి గాంచగలుగుబాధ్యతగల ప్రభుత్వమునీ దేశమున వెలకొలుపుటకై ప్రయత్నింపుచున్నారము. ప్రాచీనభ్య ప్రభుత్వమునండి సహజముగ బాధ్యతగల ప్రభుత్వము రాగలదు. కాని బాధ్యతగల ప్రభుత్వ నిర్మాణముతో ప్రారంభించు అభిప్రాయము గత వత్సరమున మనకు గలుగలేదు. లాయకు జాగ్రత్త గారు నడివలలుల ప్రపంచము ప్రపంచ నేగమున వృద్ధివొందుచున్నది. మనకు కొన్ని కతాబ్జములలో రాగల అభివృద్ధికొలది వారములలోనే చేపూరినది. ఈ సం గ్రామము మామ సంఘమునకు నూతన ప్రాత్నాసా మొసంగినది. అందువలన, ప్రభుత్వమునారు భారతదేశమునందలి రాజకీయాంధోళినమును సరియగు మార్గముననే నడపించుచుండిరి. ప్రస్తుత సమస్య, నియమనిర్ణయమునందు గాక విఫలవిషయ చర్చయందలిమిడియున్నది. కొంతకాలమునకు పూర్వము శ్రీ చక్రవర్తి గారు ఆకాపురిత మగు నొక సందేశమును మనకు బంపియున్నారు. సామ్రాజ్య మంత్రులగునారు మనకు బాధ్యతాయంతమగు ప్రభుత్వమును క్రమక్రమముగ నొసంగవలెనని చేసినశిర్కామును రాజప్రతినిధియు, ప్రభుత్వకార్యదర్శియు భారత రాజకీయ సంస్కరణసమర్థులయెడల సానుభూతితో తలకరింప సానున్నతై యుండుటయు, మన ఆశ సఫలీకృతమగు సమయ మాసన్న మగుచున్నదను సంతసమును గలిగించుచున్నది. కాని, యింతమాత్రమున నే మనము సంతృప్తివొందరాదు. పురోవృద్ధి ప్రతిపక్షముల మిగుల తీవ్రముగ కృషిసలుపుచున్నారు. ఇట్టివారు ప్రతిదేశమునందును గలరు. అమెరికాసంఘముకర్తాప్రములలో వీరు చాల ఆపకారము గావించిరి. హిందూదేశమున నిట్టివారు సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి ఉదారభావముల మార్పు నొందింప యత్నింపుచున్నారు. అంగ్లో ఇండియనులు కొన్ని మిల్లులను స్థాపించి, స్వలాభమున కై కర్షకమును జేయుచున్నారు. వీరిని తగిన సమాధానములు చెప్పి మార్గములోనికి గొనితెచ్చుట దుర్లభము. వీరికి కోపమును అహంభావమును మిక్కిలము. ప్రస్తుత పరిస్థితులు వీరిని మంచి మార్గమునకు తీసికొని రావలసియున్నవి. కాని, ప్రతికూల పక్షాతులగు సర్ వేలెంటైను, షిరాలు, సర్ బాంక్విట్ ఫుల్లరు, సర్ బామరీసు, గార్లు కూడ ప్రేమ సానుభూతి వపూరితులై యుండగ, వీరు మాత్రము చరితంపక యుండిరి. ఇట్టి వారికి భారతీయులలో కొందరు చేయూతయొసంగుటలో నాశ్వర్యమేమియు లేదు. అమెరికాదేశమున కూడ దాన్యవిముక్తికై చేయబడుప్రయత్నములకు బానిసలనుండియే ప్రతికూలభావములు వెడలినవి. కాని, మన ప్రయత్నముల న్యాయస్వభావమును, బ్రిటిషు ప్రజాస్వామ్యమువారి సుస్వభావమును, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు వాగ్దానము నరణముగ వర్తింపు సామర్థ్యమును, ఇచ్చయు మన కి ఆంధోళినమున చేయూతయొసంగుచున్నవి. పిమ్మట, షెమ్మునర్థ ప్రభువుగారి ఉదారభావమును, మాంటాగ్యుగారు భారతదేశ ప్రభుత్వము గూర్చి నడివిన వాక్యములును, మనలను హెచ్చరింపుచున్నవి. ప్రస్తుతము హిందూదేశమునకు వలయు న్యాయప్రసాదమును మాంటాగ్యుగారి రంగంగలరు. వీరికిచుర్రతి వర్గమువారి యొక్కయు, గాజప్రతినిధిగారి యొక్కయు సహాయముకలదు. వీరిసభ్యయంతు సామర్థ్యముగలసభ్యులుండిరి. మనస్సే హితులగు భూమేంద్ర నాథబాసుగారు వీరికితగినసలహా నొసంగుచుండురు. వీరిసహాయము వలనను, భారత ప్రజానాయకులతో చేసిన సంభాషణవలనను శ్రీ రాజప్రతినిధిగారి సహాయమువలనను, మాంటాగ్యుగారు రెండు మూడు తరముల వరకైనను భారతీయుల సంతృప్తికొందించు బాధ్యతగల ప్రభుత్వవిధానమును నిర్మితము చేయ గలుగుదురు. ఇట్టి బాధ్యతాయంత మగు ప్రభుత్వమును క్రమక్రమముగ ప్రసాదించుట మంచిదా యను విషయ మాలోచనీయును. దేశవిషయపాలనమున బాధ్యతగల ప్రభుత్వ పత్యవసరమని యెల్లనిభయులు విదితమగు చున్నది. అట్టి విధానము ప్రస్తుతము మనకు సమకూరక పోయిన యెడల, నిజమగు స్వపరిపాలనా గీజములనైన నాటుట మంచిది. కాలక్రమమున వలస రాజ్యముల వంటి స్వపరిపాలనము చేయవలయుల ప్రస్తుతవిధానము నిర్మితము కావలెను. మనమిందు అపజయము గాంచుచు మన నమ్మకము. ప్రభుత్వమునారు స్వలాభావేత్తను విడనాడి, సమయమునకు దగిన ఉదార భావములతో, ప్రజాభిప్రాయానుసారముగ వర్తించి, బ్రిటిషుపాలనమును నాచంద్రార్కమునట్లు తోడ్పడుటలుదేవుడు ప్రసాదించుగాక! మాంటాగ్యుగారు నిర్ణయముగ ప్రపంచమునకు తృప్తి కలుగునటుల తమ కార్యమును నిర్వర్తించు నటు సర్వేశ్వరు డను గ్రహించుగాక!

కలకత్తా కాంగ్రెసు

3 వేలకు మించిన ప్రతినిధులు.

అధ్యక్షురాలిరాక.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి)

కలకత్తా, డిసెంబరు 24:— 82-వ జేషియన్ మహాసభకు

అగ్రాసనాధిపత్యము వహించు అసెంబ్లీను 2 1/2 గంటలకు వచ్చి యుండెను. ఆయన ప్రేమనులో దిగగ నే ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు రాయ వైకుంఠనాథ సేన, ఆదిత్యసభ్యులును వచ్చి సత్కరించిరి. ప్రేమగురు వేలకొలదిజనులవచ్చి బీజంటునగాచి తమ సంతోషమును వ్యక్తపరచిరి. తరువాత ఆయనను 12 గుర్రముల బండియందెక్కించి, ఆమెకు నిర్దయించిన బసగును కవి రాజు ఊపేంద్రనాథ సేనగారి గృహమునకు తీసికొనిపోయిరి. మార్గమంతయు తోరణములతోను హాద్రాజులకర్ణ పతాకములతోను శోభిల్లుచుండెను. దారియందలి విశిష్టులములందు తోరణపండవములు నిర్మితములై యుండెను. స్వరాజ్యభ్యజనులను హస్తములందు ధరించి వేలకొలది స్వచ్ఛంద సేవకు లత్సవపురోభాగమునందు నడిచిరి. వేలకొలది ప్రజలు దారికిరువంకలను బారులుతీరి బీజంటుబండి వెళ్లుచుండెనుపుడు తమను తోమమును ప్రకటించిరి. రాకపోకల విషయమై పోలీసు వారు చేసియుండెనుయేర్పాటులును, ఆహ్వానసంఘమువారిచేసిన యేర్పాటులును కార్యము నిర్విఘ్నముగా జరిగిపోవుటకు తోడ్పడినవి. 4 రోజునీదేవియు చాలయంది చెన్నపురి ప్రతినిధులును కూడ నేడిక్కడకు చేరిరి.

మహాపురుషుల రాక

కలకత్తా, డిసెంబరు 25:— చెన్నపురి, సంజాయి, సంయక్తరాష్ట్రములు మధ్యరాష్ట్రములనుండి రమారమి 800 మంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి. వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రి, వి. ఎస్. శర్మ, గంధి, పండిత్ మదనమోహన్ మాలవ్య, లేబరు పార్టీ సామ్రా, రంగస్వామిఅయ్యంగారు, వి. సి. మాధవరావు, సి. వె.వింతామణి:సత్యతానందస్వామి, హాస్సేన ఇమాంగారు నేడు వచ్చిరి. తిలక్కు 400 మంది ప్రతినిధులతో కేపు ప్రత్యేక రైలునందు వచ్చెదరు. కాంగ్రెసు కేపు సాయంకాలము 2 గంటలకు గూడును.

మహమ్మదాలీ తల్లి రాక.

మహమ్మదాలీ, పాతతాలీల లిల్లి నేటియడయమునం దిక్కడకు వచ్చియుండెను. ప్రేమమదగ్గకు చాలవంది హిందూ మహమ్మదీయ శ్రీలు వెళ్లి ఆమెను గౌరవించిరి. 4 రోజునీ దేవియు మహమ్మదీయ సంఘ సభ్యులును ఆమెను ప్రేమకు యొద్ద దర్శించి యత్సవముతో ఆమెను బసకుతీసికొనివెళ్ళిరి. ఆమె యావద్భారత మహమ్మదీయ సభకు దయచేయు నని యనుకొనుచున్నాడు.

విషయనిర్ణయసంఘము

కలకత్తా డిసెంబరు 26:— విషయనిర్ణయసంఘమునందు చర్చితములగు తీర్మానములను గురించి ప్రజలలక్ష్యతో చెప్పకొనుచున్నాడు. చిత్తుతీర్మానముల సంఖ్య 12. వానిలో 7 రాజభక్తి, దేశభక్తిల మరణము మున్నగు మామూలు విషయములకు సంబంధించినవి. స్వరాజ్యమునకు సంబంధించినది ముఖ్యతీర్మానము. దీనికి సంబంధించిన చిత్తు తీర్మానము నిరుటి తీర్మానముకంటెను ఎక్కువ సంస్కరణములను కోరుచున్నది. రాష్ట్రపాలనమునందలి ప్రతిభాభయంగును ప్రజలకు పరిపూర్ణమైన బాధ్యత యుండవలయు నని తీర్మానము నందలి భావము. తీర్మానమును మహమ్మదీయ సంఘమువారికిరంగించిరి. సురేష్చంద్రసేన్ నిరుటి కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణప్రకారం కోరిన బాగుడు నని మితివాదులలో ప్రయుఖు లభిప్రాయపడుచున్నాడు కావున దీనిని గురించి విశేషముగ చర్చజరుగవచ్చును. అప్పుడు 20 వ తేదీని భారతసచివులు ప్రకటించిన విషయముల వలనను కాంగ్రెసు లీగు ప్రకారం భారతీయుల కంఠస్థిప్రకరముగ తేదీని ప్రజాఖులు సురంగిందగభిప్రాయము. వీనిగారి పరికొందరు కాంగ్రెసు-లీగు ప్రకారం ప్రజలకు ప్రయోజనమును బాధ్యతాధికారము నియ్యదని ఆభిప్రాయపడుచున్నాడు. దీని విషయమై చాల భిన్నాభిప్రాయములయందెట్టి కేపుముఖ్యులగు దినంతయు కమయ నిర్ణయ సంఘమునందు స్వపరిపాలనను నకు సంబంధించిన తీర్మానమే చుట్టుకును ప్రతిభా కాసన

ము, నిర్బంధావాసములు- భారతీయులు సేవలకు సంబంధించినవి తక్కిన చిత్తు తీర్మానములు. గతరాత్రి పొద్దుపోవువరకు 8 వేలమందివరకును ప్రతినిధులుతమపేర్లను నమోదుచేసికొనిరి. ఇంతియంది ఇదివరకెన్నడు నమోదుచేసికొని యుండలేదు. నేటి యడయమున కూడ ప్రతినిధులు నమోదు చేసికొనుచున్నారు.

యూనద్భారత భాటియామహాసభ.

అధ్యక్షుని యుపన్యాసము.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధియొద్దనుండి)

కలకత్తా డిసెంబరు 26:— నిన్ను మున్నును ఇక్కడ

4-వ భాటియామహాసభ గూడినది. మధ్యపరగజాల వివాదులగు ఆనరబిలు కాలియాంటి ముర్ఖాగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. రమారమి 800 మంది సభ నలంకరించిరి. భాటియా సంఘమునకు వర్తింతు విద్యా, సంఘసంస్కరణ కమిషనులను అధ్యక్షులు తమ యుపన్యాసమునందు చర్చించిరి. బాలికాబాలికల విద్యాప్రతిపత్తికి అన్నిటికంటెను ప్రాముఖ్యమియ్యవలెను. భాటియాలు తమవారిని విద్యనిమిత్తము విదేశములకు పంపించవలెను. పరిశ్రమలందును, యంత్రాలయములందును వారు పనిచేయుకొనుటకు నేర్పాటులను చేయవలసి యుండును. వాణిజ్య పాఠశాలవిద్యార్థికి సంబంధించిన సమస్యలను నిర్విఘ్నముగ పరిష్కరించుకొనుటకు ఏసంఘమైనను తగియుండును. ఆయేర్పాటులను భాటియాలు చేయుదురు. అధ్యక్షులు బాల్యవివాహములను ఖండించి, పతంతు వివాహములను ప్రోత్సహపరువవలయునని కోరిరి. సముద్రయానము వితంతు వివాహములు, శ్రీవిద్య, పాఠశాలవిద్యలకు సంబంధించిన తీర్మానములు నేడు జరిగినవి.

42 వ దినవ్యజ్ఞానసభ.

42 వ దినవ్యజ్ఞానసభ నేటి యడయమునందు యూనివర్సిటీ ఇన్స్టిట్యూటునందు గూడినది. మత వేదాంత సమస్యలను గురించి సి. జీన రాజదాస్ గారుపర్యవేందిరి. 80 వ తేదీ వరకును సభ దినదినమును జరుగును. బీజంటు, న్యాయమూర్తి సదాశివయ్యయ్య, జినరాజదాస్, అరండేలుగారు పర్యవేందిరరు.

బంగాళా జమీందార్ల సభ.

జమీందార్ల సభ 24 వ తేదీని కలకత్తా నగరమున సమావేశమయ్యెను. సభకు డివాజుపురము మహారాజా వారధ్యక్షులై యుండిరి. మూర్తి దావాదు నవాబు బహద్దరు మున్నగు భూస్వాములు వెక్కిరిండు సభ నలంకరించిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడగు బర్హాను మహారాజావా రిట్టి సభల యుపయోగముల వివరించుచు జమీందార్ల సమాకార మాసత్యకమని విన్నవించిరి. అంగ్లేయుల యెడ ననాహుసనమును బోధించు పక్షమువారికిగాని, తిరుగుబాటు చేయవలసినదని హెచ్చరించువారికిగాని, అంగ్లేయులవలన నచిరకాలమున ప్రసాదించుటకు నెట్టి స్వాతంత్ర్యములైన సంతృప్తికరముగ నుండలేరవు. మితివాదులు మున్నగు వారల సానుభూతిని వదయు కార్యక్రమము నొక దానిని మనము నిర్వచించుటకై వ్యక్తము. హిందూదేశప్రసిద్ధితి నెలుగని కొంద యాంగ్లేయులకు వై కార్యక్రమము ముత్తరమై యుండును. వారల సుదృఢ్యములై హిందూదేశమున కేపుకు ప్రమాదకరములై యున్నవి వారల ప్రోత్సహముల నుండి మనలో వాగాడంబరము బయలు వెడలినది. మనపాలక వ్యవస్థనునందుడు సద్గుణముల నున మేరుటకు కారణమయ్యెను. స్వపరిపాలనమును పొంద నశేవలనులకు కోర్కెలు వెలువడినవి. స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము మనకు విశేషమగు సహకారి నుండునని వీరల తాత్పర్యము గాని స్వపరిపాలనము నున కన్యదేశీయము. క్రమక్రమము నడిపింపబో, విశేషమగు ప్రమాదము వాటిలను. గతక భూస్వాముల ప్రమాదమును గ్రహించి, వీనిని తొలగింప మొంపొనుటకు సహాయపడవలయును. మనగవ్యస్థానము హిందూదేశపుప్రొత్సత్వనియము, యిట్టిసితి నాంగ్ల పరిపాలనము మూలమున క్రమక్రమముగ పొందవలసియున్నదనియు, మనము ప్రజలకు దోహదపడవలయునని మహారాజావారు చెప్పుచు అంగ్లపరిపాలనమును క్రమం సింపిరి.

డివాజుపురము మహారాజు.

రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్య సభలయందు భూస్వాములకు బలమగు ప్రాతినిధ్య ముండవలయును. అన్నిసంఘములలో ప్రాతినిధ్య ముండునట్లు కానునట్లు విస్తరించుట వాంఛనీయము. దేశమున మువ్వరించునట్టి యధికారము లీ సభలకుండవలయును. అధివిశేషముల ననుసరించి

యందు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యమే మన యాశయము. ఇందులకుగానిపుడు కొన్ని ముఖ్య మగు స్వాతంత్ర్యము నీయవలయును. కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులయందు సంగోరు ప్రభావప్రతినిధులగు నుండి, వీరిలో నొకరు భూస్వాముల ప్రతినిధి గానుట వాంఛనీయము. మునిసిపాలిటీలు, జిల్లాబోర్డులు మున్నగు సంఘములనుగూ జమీందార్లకు ప్రాతినిధ్య ముండవలయునని అధ్యక్షుడగు డివాజు పురము మహారాజావారు వ్యవస్థించిరి.

తీర్మానములు.

భూ సంబంధ మగు కాసనములయందు సవరణములు సవరణములనిమిత్తము సెలక సంఘము, పంచాయితీసంఘములు, భూస్వాముల పుత్రులకు తరఫియకు చేయు మిక్కిలి సాశ్రమకాలము విద్యువనలనిన నవి ప్రార్థించుతీర్మానములూ కానింపబడెను. స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమున ప్రసాదించు నే సంస్కరణవిధానమునందైన భూస్వాములకు రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్యసభలకుం దుచితమగు తీరున ప్రాతినిధ్యముండు నట్లేర్పాటుచేసి, భౌతిక స్వపరిపాలనా ప్రభుత్వములన్నిటి యందును జమీందార్లకు ప్రాతినిధ్యముండునట్లు నిశ్చయ కట్టు నిట్టుముల నున్నవలసిదను వేరొక తీర్మాన ముమోడితమయ్యెను.

(౧)

న్యాయస్థాన వార్తలు.

సిపాయిని ఎదుర్కొనుట:— కల్లికోటలో నొక మోస్తాసిపాయిని 4 గురు స్వభాతీయులు ఎదుర్కొనినందుకు ఒక్కొక్కరికి 2, 4 నెలలకు చుట్ట వారినలుగురికి కఠినశిక్షలు విధించబడెను.

రైలుచే నాకరుకు శిక్ష విధించబడుట:— కల్లికోట రయిలు స్టేషనులో సాముంట్యురైలు మార్గదర్శకవాడు 2 రూపాయలనుబిలువల జనువారకు ఆపహరించినందున వానికి 3 మాసములు కఠినశిక్ష విధించబడెను.

ఇద్దఱు పాశ్చాత్యులు ఖయదునం దుంచబడుట:— కలకత్తాలో తాల్కాట్ విల్ నేట్ అనునద్దఱు పాశ్చాత్యులూకదినమున ఒక మోటారు రైసికిబండ్లని ఆపహరించిరి. పోలీసువారినువ్వునకు పట్టుకొని కేసుచేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు వేళ్లులకు చెరి చెంగుమానుల కఠినశిక్షలు విధించిరి.

కంప్రాక్టర్ల కలహములు:— గుడికోజి కర్షకుజి అను నొకపార్శి కంప్రాక్టరు హోమ్ మునిజి హిర్షి భాయి వాడినూ, మున్ ఛోహ అను నిద్దఱు వాటాదార్లతో గూడ కలసి మొద్రాసు సనమ్మ మహారాటా రైలుచేవారి ఆఫీసులకు కట్టించుటకు కంప్రాక్టర్ చేసెను. ఇద్దఱు వాటాదారులును జమాఖర్చులు సరిగ వ్రాయనందున వారికిని మాజికోజి కర్షకుజికిని మానస్పరులు కలిగినవి. ఇక దొకదినమున చిహ ఆనద్దఱును సోహాగెయిటు వాటాదారు లిరువురును లేచుచుయునన ప్రాంతభించె పట్టుపుస్తకము లన్నియు సోహాగెయిటబడినవి. చెక్కుబుక్కుల సోహాగెయిటబడు కాలమున వాయువురును వచ్చి మాజికోజి కర్షకుజిని బలవంతమున చెక్కుబుక్కుల సోహాగెయిటబడుచుండిరి. వానిచేతిలో నుండిన నుర్రెముక చెక్కుబుక్కులను బలవంతముగ నూడవెత్తికొని యత్నించి వానికి 4, 6 గాయములను వారు తగిలించిరి. ప్రధాన కంప్రాక్టరు వాటాదారు లిరువురై కేసు చేసెను. కొంతయునుకు సాక్షి విచారణ ముగిసినది. మిగిలిన సాక్షిరిచారణ జరుగును.

దగాకేసు:— ఆర్. శ్రీనివాసకౌ అక నిర్వాహియొకడు చెన్నపురినండి మధురావరమునకు బోయి తాను మొట్టపాలయము మహాజన సాథికాలపోషకాధ్యక్షుడు చందాలకు విరాళములను సమర్పించుటకు పంపబడినట్లు పునామలలో పలు ప్రాకు కొన్నికొన్ని కాగితములను చందా కట్టెలకు అగవచెను. వాటినినిమిత్తము కొంతలు వారికిచందాలమొగిరి. ఆవిద్యార్థి యారితిగ 80 రూపాలు మధురావర వాస్తవ్యులనుండి జమచేసెను. ఒక నాగు నిర్వాహి మామపన్నుగడ లన్నియు తెలిసికొనినది పోలీసువారికి ఒప్పగింపబడెను. సహా ఇక స్పెక్టరు గారుచందాశాస్త్రిగారు చెన్నపురికి వచ్చి చందాల జాబితాలోని కొందఱుని దినసితి నుడిగిరి. వారిచేవల విద్యార్థిని తా మెన్నడును నూచియుండెట్లు చెప్పి, తాత గారి పోషకాధ్యక్షుడు చందాలకు జమచేయుటకై ఎవరైన పంపబడిరా మని భోగ్యునినిమిత్తము మొట్టపాలెనును మహాజన సాథికాల ప్రధానాధ్యక్షులకి వ్రాయుచుండెను వారును చందాలమగూర్చి లేచు కేసులు తెలియ నట్లు సంగ్రహిరి. ఈ సాక్ష్యములమై పంపబడినవిని దినసిత్వముగారు విద్యార్థిపై సెరియును మోపు బోర్డు మాయ బడెను. ఖయదు కేసుయు, 80 రూపాలు మధురావరము విధించెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ డిసెంబరు నెల 26-వ తేదీ

బుధవారము.

దేశీయమహాజనసభ.

నేటిదివసు శరవడినది. భారతవర్షమునం దన్నిభాగములనుండియు, యాత్రికు లత్యాతుర తతో కాపుట్టయునకు నెడలిక. ఈ వర్షము భారతీయు లా పరిశ్రమచేయున గ్రామ యజ్ఞ దీక్షవై, హిందూదేశపు భాగినితి యాధారపడి యుండును. ప్రపంచ మిపుడు శ్రవణసంక్రామ మున మునిగియున్నది ఆధ్యాత్మికశక్తి రాక్షస బలము నెదుర్కొనినది. ఈ రెంటిని జరుగు ఘోరసమరమున స్వాతంత్ర్యచంద్రోదయ నుగు చున్నది. అట్టి వికాసమే హిందూదేశమున గన్ప ట్టినది. అంగ్లదేశమునుండి ప్రభుత్వకార్యకర్త నాక ర్షించినది. ఇట్టి సందిగ్ధతయమున, కాంగ్రెసు మహాసభ కలకత్తానగరమున గూడినది. ముగ్గుది రెండు వత్సరములనుండియు విద్యాధికుల దృష్టి నరికట్టిన, దేశీయమహాజనసభ నేను నూతనాకార ము దాల్చుచున్నది. పరిశితుల ననుసరించి మారు చున్నది. స్వల్పసంస్కరణముల చర్చతో కాలము గడుపుచుతి 1906 వ సంవత్సరమున మారినది. ఆ వత్సరము దాదాభాయిగా నుపదేశించిన స్వ రాజ్యతారకమంత్రము నూతనాదర్శ మొసగెను. కాని సంగ్రామప్రారంభాంతరము నన్యాయదర్శ మునకు నూతన జనసత్వములు గలిగెను. స్వాతంత్ర్య స్థాపనమునకై ధనప్రాణనష్టముల సరికు జే యక సంగరమునకు జనిన అంగ్లదేశపుర్యప్తి విశాలత గాంచెను. భారతీయులు గావించిన సంగ్రామ సాహాయ్యముచే, అంగ్లేయుల యనమానములు సమయజొచ్చెను. ఛార్లెస్ రాబర్టుగారు అంగ్ల దేశ దృక్పథము హిందూదేశ విషయమై మార్పు జెడినదని ప్రకటించిరి. భారతీయుల యాశయము లందు వివరిత మైయు లేదని అంగ్ల ప్రముఖులకు దోచెను. ఈ భావము ప్రబలముగలదు హిందూ దేశమందలి అధికారవర్గమువారవలంబించిన నిరంకుశ విధానము ఖోద్యజెను. మొసపోతు మీయా నివేదికము అధికారవర్గపు సామర్థ్యాతి శయ మంతవరకు గలదో తేబరచెను. ప్రభుత్వ విధానమున మార్పు గలిగిన గాని, ప్రయోజన ముండదని ప్రజల కెటుల చిరకాలముక్రిందల పొడ గట్టినో, అంగ్ల ప్రభుత్వమునకు గూడ ఈ సమ యమునం దటులనే పొడగట్టెను. బాధ్యతగల ప్రభుత్వస్థాపనమే తమ యాశయ మని చారు ప్రక టించిరి. అందు శిట్టివిధానము బ్రవేశపెట్టవలెనో, మాంటాగూగారు విచారించుచున్నారు. దేశీయ మహాజనసభ మాంటాగూగారి కీ విషయమై తగు సాయము గావించవలసి యున్నది. ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి, బాధ్యతగల ప్రభుత్వమునకు దగిన నిర్విచనము జేయవలసియున్నది. కర్ణిసు గారు ఇక్కార్యమును సాధించుటకు కొంత ప్రయత్నము చేసిరి. వారి సిద్ధాంతమును రాగల సంచికలలో కొంతదూరము విమర్శించెదము. కర్ణిసుగారి విధానము అంగ్లదృష్టితో నిర్బంధపడి నది గాని, ప్రజాశయముల కనుగుణ్యముగ లేదు. ప్రజల జాతీయజీవనమును, కర్ణిసుగారు సంపూర్ణ ముగ గ్రహించుట కష్టపాధ్యము. అందుచే ప్రజా

ప్రాతినిధ్యము వహించు దేశీయ మహాసభయే యిచ్చుకాకామును సాధింపవలసి యుండును. ఈవత్సరము దేశీయమహాజనసభ బీసెంటు గారి సభ్యులుదాలిగ నెన్నికొని, ఆత్మగౌరవము జూపినది దేశ సేవకై కృషిసలిపినవారు కష్టదశ మం దున్నపుడు, వారికొడమై నిలుచుటయేగాక, వారి స్వాస్థ్యమునకుగూడ బహూరించివది. బీసెంటు గారి కీశారవ మొసగుట ఒకన్యకీని గౌరవించుట మాత్రమేయని దలంపరాదు. దేశ సేవకై నిరంతర కార్యదీక్ష వహించినవారిని ప్రశంసించుటయే, యిందలి ముఖ్యతత్వము. బీసెంటుగారు, రాజకీయ రంగమున బ్రవేశించిన దానిగ, రాజకీయాందోళ నము నూతనమార్గముల జొచ్చెను. సాశ్వత్య పద్ధతుల ననుసరించి, బీసెంటుగారు సక్రమాం దోళనము సలిపిరి. హిందూదేశమున కంతకను భావ్రాదేశము గలిగించు చూరాలు గమ్యస్థా నమును బీసెంటుగారు దేశీయులయెదుట నుంచెరి. ఆయాదర్శము హిందువుల మహమ్మదీయుల సం యోగమునకు దోడ్పడెను. ఆయాదర్శము అతి వాద మితివాదాత్మకముల దగ్గర జేర్చెను. సామ్రా జ్యప్రాజ్ఞాపకమునకు విగ్రహము నూదించెను. అంగ్ల సామ్రాజ్యముక్రింద హిందూదేశము స్వపరిపాల నము ననుభవించుట న్యాయమై యొప్పుచున్న దని, భారతీయులే గాక అంగ్లేయులు గూడ గ్రహించిరి. ఇంతయేల బీసెంటుగారి ప్రయత్న ఫలి తముగ భారతదేశ సమస్య అంతర్జాతీయ సమస్య యైనది. ఇక కొలదిదినములలో జరుగబోవు అంగ్ల సాంఘిక వాదుల మహాసభలో, హిందూదేశ సమస్యగూర్చి చర్చ గావించబడు నని ప్రకటించ బడినది. సంగ్రామ కారణముచే స్వపరిపాలనా వాంఛ ప్రపంచమును ప్రజ్వల్లినపుడు, అట్టి యనుకూల సమయమున భారత దేశము తన వాంఛలను ప్రస్తుతముజేయుట యశ్యవసర మని భారతీయుల ప్రబోధించిన గౌరవము బీసెంటు గారికి దక్కినది. హామీరూపుప్రదానము చూపు మేరగా నున్నపుడు, అట్టి సుభిక్షితికై కృషి సలి పిన బీసెంటుగారిని దేశీయులు గౌరవించుట, స్వప రిపాలనమును గౌరవించుటయే యగును. ఈతరుణ మున భారతీయుల ప్రబోధించుటకు అంగ్లదేశ వాసులనసరమయిరి. భారతదేశ వాంఛలను శ్వేత ద్వీకవాసులకు దెలుపుటకు, ఆదేశపు ప్రముఖులే చాలియుందును. కాని హిందూదేశ వాంఛల దెలు పుటకు, వారి కీదేశమువై తగినసాచుభూతి యుండ వలెను. ప్రాచ్యనాగరికపు రహస్యమును గ్రహించుటకు, తనజీవితమును ధాంపోయుచున్న బీసెం టుగారికన్న నాంగ్లప్రముఖులు లభించుట కష్టము. అందుచే బీసెంటుగా రితరుణమున రాజకీయరంగ మున బ్రవేశించుట వైవస్యంబుననుని యూహించవచ్చును. కాని బీసెంటుగారి సందేశము ముగి సినది. అంగ్లదేశమును హిందూదేశవిషయమై ప్రబోధించుటకు బీసెంటుగారివంటి అంగ్లేయులవ సరమయిరి. ఇకముందు జాతీయోద్యమమును నడు పు మహానాయకులు భారతీయులనుండి వెలువడ వలెను. జాతీయప్రతిభ కనుగుణ్యముగ స్వపరి పాలనావిధానము నూదించగల మహామహులు రాజకీయరంగమున బ్రవేశించవలెను.

బీసెంటుగారి ప్రారంభోపన్యాసము బీసెంటు గారి సందేశపు చరమాంశస్థ మని చెప్పవచ్చును. స్వపరిపాలనానానసరమును ఆమె యాసేతుహిమా చలపర్యంతము మార్చుమోగించినది. భారతీయు లన్నిపక్షములవారును స్వపరిపాలనావసరమును గ్రహించియున్నారు. భారతీయులయొక్కయు యూ రపియునుల యొక్కయుతీవ్రవిమర్శనములకు బాత్రు లయిన కర్ణిసుగారు గూడ ప్రజలకు పరిపాలనా

బాధ్యత నొసంగవది, దేశ మభివృద్ధి గాంచుట యసంభవ నుని స్పష్టపరచియున్నారు. ఇంకను స్వపరిపాలన మనసరములేదని చలము బట్టియున్న మెయిలుపత్రికవంటి అంగ్లహైందవ పత్రికలను, ఆ పత్రికలకు విధేయత జూపుచున్న భారతీయు లను ప్రేక్షవై లెక్కింపవచ్చును. ప్రజలే గాక, ప్రభుత్వము గూడ స్వపరిపాలనా వశ్యకతను నిరూపించుచుండగా, అందు విషయమై దేశీయ మహాజన సభాధ్యక్షులు చర్చగా విం చుచూ ప్రత్యేకము గ కాల హరణము సేయుట కవసరము మాకు గాన్పించలేదు. బీసెంటు గారి దీర్ఘోపన్యాసమంతయు స్వపరిపాలనావశ్యక తను జాలుటలో సరిపుచ్చబడినది గాన, అందును గూర్చి విమర్శించుటకు మే మిపుడు పూనుకొన లేదు. ప్రభుత్వప్రకటనమున కనుగుణ్యముగ ఎట్టి విధాన మేర్పడుట యవసరమో యా విష యమై దేశీయమహాజనసభవా రానించవలసి యుండును. మాంటాగూగారి కీ విషయమై, యనేక సంఘములు వేర్వేరు విధానముల సమర్పించినవి. ఈ విధానముల నన్నిటి గూర్చి విపులముగ చర్చించి, హిందూదేశావసరములకు ఎప్పుడి ముఖ్యమో, దానింగూర్చి అధ్యక్షులు నూదించి ముడిప బా గుండెడిది. కర్ణిసువిధానమున, కార్యనిర్వాహక సభకు తొలగించుటకు ప్రజాప్రతినిధుల కధికార మొసగబడినది. రాష్ట్రపురర్చి స్థానమున భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్రవిభాగ మంగీకరింపబడినది. దేశ భాషలలోనే పరిపాలము జరుగుట అవసరమని కర్ణిసు గారు గ్రహించిరి. ఈ సూత్రములను స్వపరిపాలనా విధానమున జేర్చుట కెట్టి అభ్యంతర ముండ గూడదు. పరిపాలనా విభాగసిద్ధాంతము నిలువ నీడలేనిదయినను, కాంగ్రెసు సంస్కరణములందు బాధ్యత గల ప్రభుత్వ స్థాపనమును ప్రవేశ పెట్టుట యవసరమగుచున్నది. ప్రభుత్వ ప్రకటనమునకు పూర్వ మేర్పడిన కాంగ్రెసు సంస్కరణములు, ప్రభుత్వ ప్రకటనానంతరము, అభివృద్ధి జెందుట న్యాయసమ్మతము. బీసెంటుగారు నూదించినటుల ఈ కోర్కెను 1918 వ సంవత్సరము వరకు నిలిపి యుంచవలసిన యవసరము గాన్పించదు.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు నైకుంతవాధ సేనుగారు నుడివినటుల “ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వము నకు, బాధ్యతవహించు ప్రభుత్వ కేగమ్యస్థానము. రెంటికిని యవినాభావసంబంధముగలను. ఈ బాధ్య తగల ప్రభుత్వముతో సంస్కరణములను ప్రారం భింపవలయునను నుద్దేశము నిరూపితవత్సరమున గా నించలేదు. ప్రపంచ మిపుడు యతివేగమున ముం దుకు పరుగిడుచున్నది. లాయమజాబ్బిగారు చూపి నటుల, అనేక శతాబ్దములలో గలుగవలసిన యను భవము కొలదివారములలో గలుగుచున్నది. ఇప్పుడు దేశము నెదుర్కొనుచున్న సమస్య సిద్ధాంతముల గూర్చిగాక, వివరముల గురించిన వై యున్నది. .... బాధ్యతగలప్రభుత్వమును అంత రముల మీదుగ నొసంగుట ఎంతవరకు లాభకర మో విచారణీయము. అనుభవము, హేతుజ్ఞాన ము, ప్రామాణ్యముబట్టి యాలోచించినచో, దేశ మునందలి అంతరంగిక పరిపాలనమున సంపూర్ణ ముగ బాధ్యత వహించు స్వపరిపాలనము నొసగు టయే మేలని స్పష్టమగుచున్నది. ఏకారణముచేత నైనను ఇట్టి విధానము అంగీకరింపబడదేని, కొల దికాలములో అధినివేత రాజ్యపాలనము బోలిన పరిపాలన మొసంగుటకు దగిన విధానమునైనను ఏర్పరచి, స్వపరిపాలనా సాధమునకు బునాదుల వై చుట భావ్యము.”

మన మనేక కోర్కెల గోరవచ్చును. కాని ప్రజల గంభీర నివాదము సామ్రాజ్యమున ప్రతిధ్వ

వృత్తాంతములు

(౧)

కాంగ్రెసు సభాకాలమున దక్షిణప్రభుత్వము సంధి వింపకుండ నిధికి పునః కట్టుదిట్టము లొనర్పబడుచున్నది.

జనవరి 5 వ తేదీకి సభ్యుల మొత్తముగాను అలహాబాదు నగరమునకు విచ్చేసి 20 వ తేదీకి ఢిల్లీకి వెళ్తున్నారు. వీరి యుద్ధోద్యమము ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీతో ముగియును.

గుకాణములు జామీన్దార్ల బడిన వారి కొన్ని దినముల నుండి ఎవ్వరూ వివరాలేదు గనుక తూర్పు బంగాళమున కాంతి ప్రతిష్ఠింపబడిన దని యవనమును. ఇంతవరకు 200 అరెస్టులు జరిగినవి యొక విశేషముగా వ్రాయుచున్నాడు.

ప్రస్తుతము భగవతులు వృద్ధిమై జీవనపుఖ్య వెలిగిపోయి నందున తమకు జీతములను వృద్ధి చేయవలసి బెంగళూరులోని సిటీరైలువే యుద్ధోద్యమము వైరుధ్యములకు విన్న విందుకొనగ విచారణ మొకటి జరిగినదట.

కంజీవరము వచ్చుచున్న హైద్రాబాదు ప్రాంతవిద్యార్థి సంఘము:—సంఘ సభ్యుల 4-వ వార్షిక సమావేశము ఈ నెల 28-న తేదీ సాతరా జనమున పి. వొస్టాని ఆయ్యంగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. ఆద్యత్యుల కింద జరుపబడుటకు నిశ్చయింపబడినది.

క్రిస్ తమిళమున యగుటకే 25 వ తే. ని ఇండియా యంత్ర విజ్ఞాన సంఘమునకు. నా. జిన్నాగారికి మార్గము ద్వారా మిగులుచున్నది. సామంతమున శ్రీ గాజపతినియు. ఇండియా యంత్రమును గుర్తించు మోక్షమునకు బలమును నిటిసప్తము అగు సమావేశమున పోయితి.

కొలంబోరైలువే. —రాక్షసి బొగ్గను మారుగ చురులను ఉపయోగించి రైల్వే నడువ యత్నమును కొలంబోరైలువే కంపెనీవారు చేయుచున్నట్లును కొద్దికాలముగానే పరీక్షించి మొత్తము చురులను ఉపయోగమున నడుపబడునని తెలియుచున్నది.

వ్యవసాయకారికా సాతరా, వెల్లూరు:—వై. గాతరాని వార్షికోత్సవము భగవతుల వారు సాతరా భగవతుల జరుపుచున్నది. సభ్యుల ప్రాంతమున పతి అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెను. జాతీయ గీతములు మొదలుగ జేతనక్రీడనా గీతములను కొన్నిటిని బాలికలు అతిశ్రద్ధాగల గానము చేసిరి. 'ఆగ్నేయ' అను నాటకము బాలికలచే విహుచక్రము చేపట్టి ప్రదర్శింపబడినది. సాతరా-బాలికల గళములకు పండితమైట్టమిడిపి పాతకాల ప్రభుసాహస్రాయుని మిస్ సికర్ గారు సంస్కృత రసోత్సవ జరిగిరి. గత జూలై నెలలో సాతరాలయందు 241 మంది బాలిక లుండియున్న వార్షికోత్సవతేదీ నాటికి మొత్తము 47 మంది బాలికలు సాతరాలయందలికై వచ్చుచు తెలియుచున్నది. సంస్కృతరసోత్సవమున పండిత సభాధ్యక్షుని ప్రాముఖ్యత నలంకరింపబడినది. ఇంతతో ముగిసెను.

వర్షావృత్తి తులనము:—వై. సంఘము యొక్క వార్షికోత్సవము ఈ నెల 28 వ తేదీన వి. తిరుగుల పిల్లగారి అగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద జరుపబడినది. చాలమంది వర్షావృత్తి తులనములు నేలము, ఉత్తర ఆగ్రాము మున్నగు జిల్లాలనుండి ఉత్సవమునకు వచ్చిరి. వి. వజీరనాథకర్, బి. ఏ. గారు వర్షావృత్తి మిత్రకృతికా సంపాదకులగు ఏ. నుబ్రహ్మ నాయకుల గారు కావేరీపాతము రాజుగారు మున్నగువారు వర్షావృత్తి తులనములను గొప్పగొప్ప నిద్యులు చేర్చింపవలసి యున్నదనియు, ఇతర గ్రామములనుండి చెన్నపురికి విచ్చి వర్షావృత్తి తులన నిద్యులను సౌకర్యముల నిమిత్త మొకచోటను స్థాపింపవలసిన ఆత్యము కలదనియు ఉపన్యాసములను చెప్పిరి.

సంఘమువారి యేర్పాటులు వర్షావృత్తి తులన నిద్యులకు మిక్కిలి సౌఖ్యమును కలుగజేయుననియు తిరిగి నిద్యులకు ఉచితముగ భోజన సుఖపానములు సంఘమువారు చేయవలయుననియు ఇందు నిమిత్తము భగవతులగు వర్షావృత్తి తులనములు తమ ల్యాగమును కనుపరుసలేననియు అగ్రాసనాధిపతులు ఉపన్యసించిరి. ఇట్లుపర్యవేంది ప్రతిపాదకుల తమ

పేట 60 రూ॥ యను తమ భాగ్యపేట 24 రూ॥ యను సంఘమువారి కిచ్చుటకు నిశ్చయించు కొనినట్లును వివాదములను చంపగాలను జను చేయుటకు చెన్నపురిలోను నై నగరము లలోను దిగుటకు యేర్పాదుకొనినట్లును సభాధ్యక్షులు నుడి విరి. సభ్యులలో జాలమంది తమకు అనుకూలమగు జంతుల మొదటి రకుపునకు అంగీకరించిరి. పి. నుబ్రహ్మయ్యమిక్కిలగారు సభ్యులందరి రకుపునకు అగ్రాసనాధిపతులకు వందనము లొన రించిన పిమ్మట ఉత్సవము ముగిసినది.

26 వ తేదీన పంజాబు విశ్వవిద్యాలయపు పట్టప్రదాన సభలలోను నందలి సెనేటు చురుకునందు జరిగినది. ఛాన్సలరు (లెఫ్టి నెంటు గవర్నరు) సభాధిపత్యము వహించిరి. విద్యారు, శోమణి పరీక్షలందు తీర్పులైనవారితో కూడ 900 నిమిష పట్టములను పొందిరి. వారిలో దేవీ సమాజ సభ్యులగు బాలికలకూడ నుండెను. శ్రీమతి అవిశ్వవిద్యాలయ మునండి బి. ఏ. పరీక్ష నియ్యట కిది ప్రథమము. అట్టి గౌరవ మొకరు లభించినందునకు వాస్తవ రామెను ఆభినందించిరి. శాశ్వత మహారాజుగారి యున్న తీర్థినిబట్టియు, వారిపాండిత్యమునుబట్టియు వారికి డి. ఎల్. బి. ఉరమిచ్చిరి. పట్టప్రదానానం దిరము లెఫ్టి నెంటు గవర్నరు గారు పర్యవేంది, రాజధానియందలి 1855 వ వార్షికపు విద్యావృత్తిని 1917 వ వార్షికపు విద్యావృత్తిని పోలి 10 ల తొంతియును వ్యక్తీకరించి యున్నా ప్రామాణ్యమునందలి దేశమును గాక మరియేది యైన నిట్టి యభివృద్ధిని యాపించినందునకు యని విస్మయమైరి. రాజధాని యభివృద్ధికి విశ్వవిద్యాలయ మెంతవరకు తోడ్పడినదో వారు తెలియ జెప్పిరి ప్రాచ్యదేశములను లోకప్రాబల్యమును నిష్పించుకొనలేకపోయినది. జపాను మాండేశమును. రాజకీయ, సాంఘిక, శాస్త్రాధిక సమస్యలను పరిష్కరించు కొనినది. ఈ సందర్భమునందు ఆదేశముల చారిత్రములు క్రమవికాసము నకు తార్కాణములు. అని తమయందున్న పరిజ్ఞానమునకు తోడు, తమకు ఆనందమైన సామ్యోపరిజ్ఞానమును తెచ్చుకొని బాగుపడినది. చీనా, తురుష్క, పర్ష్యాదేశములు ప్రాకృతి భావబద్ధములై దగ్గరమార్గములగు దురంతమును, విప్లవములను అలంబించి క్రమస్థానము చేరదలచి యింతవరకును, అభివృద్ధి పొందుటకు బగులు, అరాజకమును, అల్లకల్లోలమును తెచ్చి పెట్టుకొనినది. విరోధాయుడు సగమును, ఆసియా యందు సగమును వ్యాప్తమై యున్న దివ్యదేశములను సహజమైన కేవలము అధ్యాత్మికాభివృద్ధిమై ప్రాకృతమార్గమునే కేరణ్యముగ జేసి కొని క్రమవికాసమునకు బగులు విప్లవము నలంబించి సంకల్పించుకొందట. మహా సామ్రాజ్యము గు దేశ మిప్పుడు తన ప్రాబల్యమును విస్తరించుకొనినది. పుష్ప తము. బారతీయులు రాజ్యాంగాభివృద్ధి కై వ్రాచించుచున్నారు. దేశము నందు కద్య వ్యాపించి, సంఘము పరివర్తమై ప్రజలు భాగ్యవంతులై గాని రాజ్యాంగాభివృద్ధి వాంఛించుటయగు నది గాదు. దేశమునందలి రాజకీయ యంత్రమును బాగుచేయుటకుండున పరిశీలన జరుగుచున్న సమయమునందే కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సంఘము, సాంప్రదామిక సంఘములు ఏర్పడి పనిచేయుచుండుట శుభసూచకము

జీవశాస్త్రమునందును, రాసాయనిక శాస్త్రమునందును డాక్టరుగా జే. సి. బోసు డాక్టరు పి. సి. రాయ గార్లు కనబర్చిన యభివృద్ధిని గురించి వారు నుడివి పట్టప్రభులు జీవశాస్త్రముగ మైన శాస్త్ర పరిశోధనలు జేయవలసిన యాత్యమును తెలిపిరి. పట్టప్రభులు ప్రజాభివృద్ధి నేరించి సహకారోద్యమమును ప్రోత్సహింపవలసినది వారు కోరిరి

విష ప్రయోగము:—కరీంనాగర్ ములందవరై గ్రామమున బహుదినములుగా నుండిన నంజప్పనుకు కురుకొత్త ప్రికరముగా పనిచేయునందున రయిరులందఱు నితర గ్రామము నుండి నాగప్పనుకు క్రొత్తవానిని నిలిపించుకొన్నారు. ఇందు వలన నంజప్పకు క్రొత్తవానియొడ నీర్వ్యకలిగెను. నాలుగుదినముల క్రిందట నొక నాడు చుట్టుతాగెడు సెవమున నంజప్ప నాగప్పయింటికి వచ్చి వెళ్లెనట. చిన్న పిల్లవాడు కార్యాంతరమునందును. ఇంటియంద పప్పుడే వండి పెట్టి యుండిన గుగ్గి భుం దెనట. తర్వాత నింటియజమానుడును ఇద్దఱు కుమారులును ఇంటికివచ్చి గుగ్గిళ్ళను చవిచూచునదికి వారికి గొంతపేటికే వరుస విశేషములను జిత్తుబ్రాంతియు సంభవించిరి. ఇది తెలిసికొని గ్రామాధికారి గుగ్గిళ్ళను పరిశీలనార్థమై యీ నెల 23-న తేదీన డాక్టరుమాలయన జెన్న పురికి బంపెను. తాత్కాలికోపకేమనములను యుగ్గురును కొంచెము పెట్టెడి యైనది. అనుమానాస్పదుడగు నంజప్ప కానింపలేను—ఒక నిశ్చయము.

నించుచుండినగాని, మాంటాగూగారు న్యాయము జేయలేకపోవచ్చును. అందుచే మార్గదర్శిగో నాలోచించిన, ప్రజల భావ్యభుద్యమును ప్రజల హస్తములందే యున్నట్లులు గానించును. అందుచే మున్నగు క్రజల కర్తవ్య మెద్దియో, దానిని గూర్చిన కార్యక్రమమును బిసెంటుగారు విపుల పరచి యుండలేదు. దేశీయమహాజనసభ వారా విషయమై తీర్మానించుట యవసరము. మహమ్మదీయ నిర్బంధితుల విముక్తికొరకై, భారతీయుల కర్తవ్య మెద్దియో బిసెంటుగారు సూచించక పోవుట శోచనీయము. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములగూర్చి ముచ్చటించుచు. "ఇప్పుడో మరియొక పుష్కల, రాష్ట్రములు భావలబట్టి పునర్నిర్మితములు గావలసియున్నది. అది యిప్పుడుగటయే మే"లని బిసెంటుగారు నుడువుట, సమంజసమే. కాని యీ సమస్య గూర్చి ప్రజల మగు నుత్సాహము ఆమెనాకృత్యములలో గన్పట్టెను. స్వపరిపాలనాసమస్యకు రాష్ట్రసమస్య ప్రాణమువంటి దని ఆమెకు గోచరమగుటలతోడ, దేశీయ మహాజనసభలో, ఆంధ్రులందును గూర్చిన సత్యమును వెల్లడిగావించెదరని సమ్మతమున్నాము.

స్వపరిపాలనను హిందూ దేశమునకు చేడోలేదో రాకదప్పదు. ఈ ఫలితము ప్రజల కెంతయవసరమో యంతకన్న ప్రభుత్వమునకు గూడ యవసరమే. అందుచే నుపన్యాసాల తమన బిసెంటుగారు సూచించిన హిందూదేశ ప్రతిభను గూర్చి యానందింపని భారతీయుడును? అట్టి భారతమాత నొకమారు 'సంస్కరించి' కార్యమునకు గడంగిన, విజయము చేకూరక దప్పదు. మాతృమూర్తి నొక్కమారు బిసెంటు గారి విభమున దృగ్గోచరము గావించిరి.

"అగోచర యుగయుగాంతరములనుండి ప్రబలమైన ప్రాచీనసభ్యతలవలె నంతరింపక వర్ధిల్లుచు; భూగర్భిణిములు నామమాత్రావర్ధిల్లుములు నైన లోకసభ్యతల జనన, వృద్ధి, క్షయములను గాంచుచు; లోకోద్ధరణమునకు పాటుపడి విపద్ధతల ననుభవించి విజయమై; అవస్థాంతరము లన్నిటిని దాటి అభిన్నమై అష్టకవ్యములను పొందియు; అమృతరూపిణియై, ప్రతాపమహితయు నిర్జరయునై, సగర్వయు విశ్వాసపూరితయునై, సుదృఢయు స్వతంత్రయునై, ఆసియాభండపు మహోజ్వలజ్యోతియై, విశ్వయునకు కళ్యాణాభిజ్ఞానప్రదయై భారతజనని పునర్జననోపకాళమునందు భాసిల్లుచున్నది."

(౨)

బొంబాయి రాజధాని యందలి కానాజిల్లా యందు 60 యేండ్ల క్లుప్తసామ్రాజ్యము లన యుగకు పొరుగున కూలి నాలిచేసికొని జీవించు 45 యేండ్ల బాయిమెయిని యను కామె మంత్రి ప్రయోగముచేయునని నమ్మి తన అయిదుమేక లందులకు ననే పరశించిననని భావించి ఆయమ నిద్రించుచుండ దొంగ తనముగ గదిలో ప్రవేశించి ఆమెను పొడిచి చంపివేసి, కేసు విచారణ ప్రారంభమునండియు తననేరము నొప్పుకొని యుండెను. నాద్రాయి కేవలము ప్రభుచే నట్లు చేసియుండెనని బొంబాయి హైకోర్టువారి తీర్పు యావజ్జీవమును ద్వీపాంతరవాసమును నిధించిరి.

యుద్ధములన రైలువే యుపకరణములు రాకపోవుచుండుటవలనను, భరత్కర్ణ పు సేనలకు బోలెడు సాహస్రీ సంపదలని యుండుట వలనను, భూగర్వము ఒడలయందు పోవుచు వచ్చిన రాక్షసి బొగ్గును రైలుమీద తీసికొని పోవలసి యుండుట చేతను, రైల్లు సర్దుపాటు కావు గనుక ప్రయాగయందు జనవరి ఫిబ్రవరి మాసములందు జరుగు కుంభమేళమునకు పోవు యాత్రికబృందమును తగ్గించు నిమిత్తము జనవరి 3-న తేదీ మొదలు ఫిబ్రవరి 27 వ తేదీ వరకును ప్రయాగకును దానిమట్టు ప్రక్కలకును టిక్కెట్ల నమ్మకుండ దొరతనము వారు నిషేధించిరి. యుద్ధోద్యమమునకు ప్రతిబంధకము కలుగ కుండ చేయు నిమిత్తము విధితక ప్రభుత్వమువారిట్లు చేయవలసినవచ్చిన దని చింతించుచున్నారు.

బ రో పా మ హా న ం గ మ ము

(నైపుణ విజ్ఞానము)

ప్రాసాదము

పరాసుప్రకటన

ప్రాసాదము, డిసెంబరు 24:—గతరాత్రి పరాసుప్రకటన ప్రకటించి:—మాస్టర్ ప్రాసాదము నందలి మ్యాజునది కుడి తైపున ఉన్న పక్షములకును కిరంగులయందలి జరుగుచున్నది. జ్యోతిష విజ్ఞానములు నిష్పాదించుకొను దుష్టములు పట్టుబడుచు 50 వారములు కేసు ప్రజలలో నొకరు చనిపోయిరి. ముగ్గురకు వెళ్లును తిగిలిసరి.

పరాసుప్రకటన

లండను, డిసెంబరు 24:—ధర్మ, దోలరు, ఆక్ససులలో కిరంగులు కాల్పుబడినట్లు ప్రకటించబడెను.

కెయిలాళ్ళు వ్యవహారము.

ప్రాసాదము, డిసెంబరు 24:—కెయిలాళ్ళు లోట్టలాటు, కొలీగారలమీద నాగోపింబడిన నెరయుల పరిశోధించుటకు జరగను లాభాగికాక యుత్తిరువు నొసగిరి. ద్రేఫసుగారి పక్షమున వాదించిన డిమెండ్ గారు కెయిలాళ్ళుగారి పక్షమున వాదించిరి. కొలీగారి విషయలో బాధ్యులుగానందెను. పూర్వపు ధోషిగానిని జూచుట కిదియై లోట్టలాటుగారితోగలసి స్వీట్ల రులందున కేసునట. మరియు నితను ఇటలీ నేరీయడు. కెయిలాళ్ళుగారు లోట్టలాటుగారును మాట్లాడు కొనుచుండు నపుడు వీరచట నుండిరి. కేసులోగారు పార్లమెంటులో నభ్యుదయ నుండెను. ఇప్పుడతడు కోమ నగరమున బంధీకృతుడై యున్నాడు.

ప్రాసాదము, డిసెంబరు 24:—పెక్రేయిలగారి స్థానమున నియమించబడిన స్విలామాటుగారు నల్గోనికాకు విచ్చేసిరి.

యజ్ఞము

మాక్సిమిలియన్ కడపటిలేఖ.

ఉక్రెయినువారి ప్రత్యుత్తరము.

పెట్రోగ్రాడు, డిసెంబరు 24:—మాక్సిమిలియన్ లంకిన కడపటిలేఖకు ఉక్రెయినువారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఉక్రేనియా రాష్ట్రపు వ్యవహారములందు రష్యనులు జోక్యముకలుగ జేసికొనరాదను. ఇతరంగములనుండి ఉక్రేనియా సైన్యముల స్వల్పమునకు విప్పింపవలయును వ్రేస్తే, ఉక్రేను రుమేనియా రంగములందు రుష్యా కుట్రవలయు జోక్యము కలుగ జేసి కొనరాదను. సంధి వాయవ్యములందు ఉక్రేనియా రాష్ట్రమును చేరుకొనవలయును. పెడవల పాలకనగ్రమున ఉక్రేనియానా 1/3వం ప్రాంతివ్య ముండవలయును. ధనము నొసగగాని ఉక్రేనియానుండి సువర్ణము జరుగ నేరవని ప్రత్యుత్తరమున వివరింపబడెను.

కాటైను సేనానిమున్నగు తిరుగుబాటుదాగుడు ఉక్రేనియా రాష్ట్రమువారు సహాయము చేయరాదని మాక్సిమి కిష్ట పక్షమువారు మరల గోరిరి.

పెట్రోగ్రాడు నగరమున జర్మనీ సైనికులు.

పెట్రోగ్రాడు నుండి డెయిలీ గ్రానికులు ప్రతీక కిట్లు తల్పితవార్త వచ్చెను:—అర్మీంధుగు జర్మను కైడిలు అనరిన మును విశేషముగ దిగుమతి యగుచుండిరి. పురవీధుల యందు వెచ్చట జూచిన జర్మనీ సైనికులు గానవచ్చుచున్నారు. జర్మనీయుల ప్రార్థనలు విశేషముగ నున్నదనుటకు సంజే వాయు లేగు సారాయి మున్నగు అల్లరులకు జర్మనీయులై కారకులు. కెయిలాళ్ళునకు వికలభాలు సంప్రాప్తమైనవి సైనిక కార్మిక ప్రతినిధి సంఘమువారు చెప్పుచున్నారు. అనేకమగు ఆరెట్లులు జరిగినవి.

జర్మనీ సైనికులు, మాక్సిమిలియన్ పక్షము.

లండను, డిసెంబరు 24:—మాక్సిమిలియన్ పక్షమువారి యభిప్రాయము వ్యర్థమగుచు, నొకపక్షము జర్మనీభాష యందు ప్రకటించి ప్రతివాదకులకు జర్మనీవారి కంధాముల యందు పంపవలసిన దుష్ట ప్రకటనలు గుర్తించుకొని డెం తిమియలుకు తెలియవచ్చెను.

అంతఃకలహము వ్యాప్తమగుచుండుట.

నూతన పక్షములు.

లండను, డిసెంబరు 24:—వాల్సానదియొడ్డున ఆస్ట్రా సుననుండి సమానావరణము అంతఃకలహము వ్యాప్తమగుచు న్నది. మాక్సిమిలియన్ పక్షమువారు ఆస్ట్రాను నాక్రమించిరి. కాని కోసక్కు వైనికు లనతిమారమున నె యుండిరి. ఉభయు లకును యుద్ధము ప్రారంభమై యుండవచ్చును. టారిటుసిము నందలి వ్యవస్థ సుద్ధిముగనున్నది. ఇట మాక్సిమిలియన్లు గాని కోసక్కులుగాని విజయము నొందలేదు. ఇల్లియో డారినిటీవారిరువుర నోడించిరి. డూటాన్ సేనానియధీనముననుండిన ఆ సేను బహుకోసక్కులు సమానావై బోవుచుండిరి. అటబోవుచుండిన మాక్సిమిలియన్ల సైన్యములు మార్గమున విడిపోయి అచ్చటచ్చట సైనికులు గృహములయందు దూరిరి.

రష్యా జర్మనీల తాత్కాలికపు సంధి.

లండను, డిసెంబరు 24:—పెట్రోగ్రాడునుండి డెయిలీ న్యూసున కిట్లు తల్పితవార్త వచ్చెను:—తాత్కాలికపు సంధి యందు జర్మనీయులు విధించిన ముఖ్యమగు మరతులు వర్తక మునకు సంబంధించుచున్నవి. ఇనుపవారుల వేసి వర్తకవ్యాపారములను జర్మనీయులు మరల నెలకొల్పుదుగని అనుకొనుచున్నారు. ఉక్రేనియనులపై దాడి విడియుటకు జర్మనీయులు రుష్యా సేనలను మరల తియారచేయవచ్చును.

రాకపోకల ప్రతిబంధకము.

అంబైగ్రాడు, డిసెంబరు 23:—అస్ట్రీయాలోని ఆహార కర్మాధికారి యిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—రష్యానుండి, జర్మనీ అస్ట్రీయాలు తెచ్చుకొనవలసిన తిండిసామగ్రిల రాకపోకల ప్రతిబంధకములనుగురించి తద్దేశముల వారు ఆలోచించుచున్నారు. దాన్యాబునదిలోని నీరు యిదివరకే గడ్డకట్టుకొని పోవు చుండుటవలన రుష్యా వైపుననుండి మార్షిలోపుగ యెక్కువగ సామగ్రి వచ్చుటకు వీలులేదు.

కెయిజరు సంధి.

మాక్సిమిలియన్ యభిప్రాయము.

పీటరు గ్రేపుడి సెంబరు 23:—ట్రాన్స్సియన్లునుండి వివర్ణ మాక్సిమిలియన్లు చేతులలో నున్న వాగ్దానంబునవారిట్లు తెలియజేయుచున్నారు. విప్లవోద్దేశముల కనుగుణ మైన సంధిని చేసికొనక కెయిజరు చక్రవర్తి మమ్ము ముట్టడించిన యెడలను, బలమైన సేన నొకదానిని ఏర్పరచి, కెయి జరుమీద కత్తిక జైదను.

యుక్రేనియను గవర్న మెంటువారు

లండను, డిసెంబరు 24:—పెట్రోగ్రాడు నుండి మరల ప్రత్యుత్తరము కిట్లాక సందేశ ముంపబడియెను. యుక్రేనియను గవర్న మెంటువారు తమ దళముల నన్నిటిని తెచ్చునాపు గారి యజమాన్యమున హోమెబాఖుమావలకు మధ్య కనేక దళములను సమూహిరి. కెరెన్స్కీగారి యుద్ధమంత్రి నెకోల్-వెఫిగా రాదళముల నడపించెదనని దొరతనమువారిని గోరెను. బోల్షెవీకులు తమ సైన్యములన్నటిని మిస్కువర్త గూడ జేయుచున్నారు. జనరలు డూటాపుగారు కోసక్కుదళములను వెంటబెట్టుకొని యువీమా కేటెరిరి. కేటెరిగారును కోసక్కుల సైనిక ప్రభుత్వమువారును రాజీనామాలు నొసగిరి. జరులందటి కనుకూలముగ నుండు క్రొత్త ప్రభుత్వము నెలకొల్పుటకు వారల్లు రాజీనామా నొసగిరి. శత్రువుల చెప్పిన చెడుమాటలను వినితన సైనికులే తన మాటను వినునారు గావున చేకూర్చాకము న్నాస్థమున విడిచినట్లు రాజీనామా నొసగెనని యిట్లు ప్రకటించెను.

జర్మనీయులు సంధిని నిరాకరించుట.

పెట్రోగ్రాడు, డిసెంబరు 21:—రష్యావారి సంధి మరతులకు జర్మనీయుల డెంబడలేదని అనధికారముగ ప్రకటనము వెలువడెను.

లండను, డిసెంబరు 25:—విప్లవ ప్రేమిని పెట్రోగ్రాడు నుండి క్షుక్రింది తల్పితవార్త వచ్చెను:—అటుమంది సైనికులు విశేషముగ ప్రార్థన చేసెడివారు పెద్ద బోవు నున్నదని మాక్సిమిలియన్లు వాగ్దానంబువారు తెలుపుచున్నారు.

మాక్సిమిలియన్ ప్రతినిధుల సూచనలు.

పెట్రోగ్రాడు, డిసెంబరు 25:—ప్రెస్బిటో విస్కు-కాన్ఫరెన్సులో మాక్సిమిలియన్ ప్రతినిధులు 6 నూచనల చూపిరి. అంగీకరించియుగలవు. బలవంతమునరాష్ట్రాక్రమణముకూడదు. యుద్ధసమయమున రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును గోల్పోయిన రాష్ట్రములకు మరల స్వాతంత్ర్యము నొసగుట, జాతీయ సంఘములు ఆత్మ నిశ్చయమును గావించుకొనుట, ప్రత్యామ్నాయములు గోరవలెను; ఆయా వ్యక్తులకు తగిన సహాయ మొనరించు నిమిత్తము యుద్ధ మొనరించు జాతులన్నియు తమ ప్రమాణము ననుసరించి గోరవలెను నొసగవలయును. ప్రధాన దేశములం దెట్లీనాతములు పాటింపబడుచున్నవో వలసదేశములందు నట్టినాతములు నే పాటించుట. చివర నూచన ప్రకారము ఆర్థిక పునరాధిష్టానములు చేయబడకూడదు. ప్రత్యేకపు సుంకములు, డెంబడికలు ఉండకూడదు ఏదియో సైనిక పుటాదగ్గులుల ననుసరించి నావిక పరిశేష్టముల గావించకూడదు.

యుక్రేనియనుల మీదికి సైనికుల సంపుట.

పెట్రోగ్రాడు, డిసెంబరు 25:—యుక్రేనియను విప్లవోద్దేశమొదోగ్గీయులు వివరపడిరి. పెట్రోగ్రాడు మాస్కో-లనుండి 6 వేల మంది ఎట్టకేసాయిలు యుక్రేనియనులమీది కంపబడినవి.

రుష్యాంగమునందలి ఉత్తర గవర్నీకుంగముల నుండి అస్ట్రీయా జర్మను దళములు పశ్చిమరంగమునకును రుమేనియా రంగమునకు బంపబడుచున్నవని తెలియ జేయబడెను.

ఇటలీ

ఇటలీవారి పరాక్రమము.

లండను, డిసెంబరు 24:—ఎస్టోను పర్యవ్రేతమున వాతావరణస్థితి విశేషముగ ప్రతికూల భావమును వహించియుండెను. అయినను మాసైన్యములు ముందునకు బోయి ప్రతిముట్టడి నొకదానిని తొలగగొట్టినవని ఇటలీ యుద్ధాంగముల ప్రకటించిరి

శ్రీభక్తాలపు యుద్ధము.

ఇటలీ సైనికుల యిబ్బందులు.

లండను, డిసెంబరు 24:—ఇటలీ ప్రధానస్థానముల నుండి రైటునిలేఖపడిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:—శత్రువుల సంఖ్య నానాటి కధికమగుచుండెను. యుద్ధము కడుతీక్షణమగుచున్నది. ఇటలీయుగాక శీతకాల మారంభమై ఇటలీ సైన్యముల దురవస్థ మరింత విచారకరమయ్యెను. అస్ట్రీయా వారును జర్మనీయులును కిరంగుల ననేకముగ యుద్ధరంగమున జేర్చిరి. ముందుచే పేరుకొని నేల గట్టిపడుటచేత డెనెమెటు ముందును పెట్టి ప్రేల్పినగాని కిరంగిస్థానములు భ్రష్టమగుచుండుటలేదు. ఏ యడ్డును లేకయే కిరంగిదళ సైనికులు శత్రువులకెదురుగ తమ కిరంగులను బెట్టుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. ప్రదేశమంతయు ముంచుచే తెల్లగనుండుటచే కిరంగి సైనికులతిసులభముగ గుర్తింపబడుచున్నారు. యుద్ధరంగపు తల్పితవార్త గుమాస్తాలను, గాయపడినవారిని మోయువారలకును మంచుములమున నిడుచులుకడు తీగ్రమైనవి. శత్రువుల ముట్టడికై నేలపై కొన్ని గంటల వరకు పవతి సైనికులు నేచియండవలసి వచ్చుచుండెను. మంచు కరిగి చల్లదనము వారి ఎముకలలోనికి సహితము చొచ్చుకొనుచుండెను. స్థితిగతు లింత ప్రతికూలముగనుండి, విశేషముగు నిబ్బందుల పొందుచుండినను, సైనికుల ధైర్యము చలించలేదు. అత్తెను సైనికుల పరాక్రమము వర్ధనాతీతిము.

జపాను

జపాను సేనలు

పశ్చిమత్యమువారు తెలుపు సంగతులు

టోకియో, డిసెంబరు 23:—జపానుదేశమునుండి రూఢివార్త మనకు తెలియుచున్నది. హాక్సిమి వాడివాస్తవపట్టణములకు గాని మరి యెక్కడకు గాని సైనికులను జపాను పంపనులేదు, పంప దలచుకొనను లేదు. తూర్పుదేశములం దేదో విషమించుచు కని కట్టుదిట్టములను చేయుటకు గాక, యూరపు నందు యుద్ధము జరుగుచున్నందున సేనల, నౌకాదళముల బలమును గృధ్రి చేయవలసిన యవసరము ననుసరించి, శిరినీతై సైన్యములం దుండవలసి యవసరము లేనారని సేనానియందుండుచునని కోరికయంతయునుబట్టి జపాను సేనలను సిద్ధము చేయుచున్నదని బయలుదేరినవార్త నిజము కాదు.

అమెరికా

అమెరికాలో రాజద్రోహుల శిక్షించుట.

అండను, డిశంబరు 25:—అమెరికా దేశమునందలి ఇండియను సేదీమను విచారణ విభాగములు మరొకటి తెలియజేస్తున్నది. సాక్షాత్తులైన కుట్రకేసులో నింతవరకు పరీక్షింపబడిన సాక్షులు ముద్రాయిలకు ప్రతీకారముగ దృఢపరచు సాక్షులు నొసరి. ఒకడతము సాక్షులను చెప్పకొల్లబడినది. అంత సత్యము ముద్రాయిలలో నొకడుగ జేర్చబడియెను. మొదట సేగము నొప్పుకొని పిమ్మట సేముచేయలేదనెను. అతనికి సెగను విచారణలో నున్నది. జర్మనులు, వాసులంకెలు, స్కాట్లండ్ల గారులు సేమునొప్పుకొనిరి ఇప్పటిలో శంక మాకీభావమును వహించిన జర్మనికంతమంచిదనియు, యుద్ధనొనరించు జాతులన్నిటియందును కుట్రలు జరుగుట తప్పదనియు వీరిరువురిలో మొదటి యతడు పలికెను. దోషాలోపకుల సాక్షులింకను విచారించబడుచున్నారు. చికాగోనందలి కుట్రకేసులో రెండు సందర్భములందును సేములు గానించినటు రెన్నబడినటువలె శిక్షింపబడిరి. మొదటిసేము ముద్రాయిలు గ్రేటు బ్రిటనుమీద దండెత్త సన్నాహముల జేయుటయొనరించినది. రెండవసేము కుట్రకేసు. మొదటిసేమునకు బాకజేసు, రెండే, బొహనులు ఒక్కొక్కరికి మూడేండ్లశిక్షయు, 3000 డోలరుల జరిమానాయను విధింపబడినది. రెండవసేమునకు ఒక్కొక్కడికి రెండేండ్లశిక్షయు, 2000 డోలరుల జరిమానాయను విధింపబడినది. స్కాట్లండ్లముద్దాయి హెచ్. ఎల్. గుస్తా గారు ఒక్కొక్కసేమునకు 18 నెలల శిక్షయు, 100 డోలరుల జరిమానాయను విధింపబడిరి. కారాగృహవాస శిక్షలు ఒకటి పూర్తియైనవెనుక మరియొకటి వెంటనే ప్రారంభింపబడవాల్సి పొందెను.

టర్కీ

అరబ్బులు తురుష్కులను గెలుచుట

అండను, డిశంబరు 24:—టీబర్క్ సమీపమున అరబ్బులొందిన విజయమును గూర్చి సాంగ్రామికోద్యోగి గావించిన ప్రకటన వివరము లీక్రింద నుదహరింపబడినది. హెజ్జాబి రాజుగారి కుమారుడు మెరీఫు మొజాబులగారి యాజమాన్యమున నొక్క అరబ్బీదళము తెబూక్కునకుదక్షిణమున హెజ్జాబాబి రెయల్మేమున. మెడినాకు తరమున 850 మైళ్లదూరమున నొకపై నిరులబడిని పాడుచేసిరి. బండియందున్న వైని కులలో కొంతమంది చంపబడిరి. మిగిలినవారు బంధింపబడిరి. సులైమానుపాషా రిఫాదా గారునుచంపబడిరి. ఖిల్మీమాకలకితడు నాయకుడు. అతడు తెలివితప్పకవారములతోగలసి ప్రయాణము చేయుచుండెను. నారితోబాటుగ 300 కుపాకులును, మందుగుండు సామగ్రి విశేషముగను, 24000 కుతుష్కుల బంగారు కాసులును పట్టుకడెనది.

పేలస్తీను ప్రకటనము

అండను, డిశంబరు 24:—పేలస్తీను నుండి అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—ఎడగుకలెట్రాపు చివరినున్న దశములు తీరివారునాడు నావికాదళసహాయముననే ప్రాతాజా కుత్తిరితులనునదికను రిండిక బోవసాగిరి. నది కుత్తిరమున నాలుగు మైళ్ళ దూరములో నున్న పెయిక్పొల్లాల్లా ఎట్టెలియపం క్రింది చేరినది. నదికి దక్షిణమున ఉజ్జాయూ లెట్టి నును, రాంబీయథెట్టిదా, ఫేష్టిలేలగునూడ మేయ్రామింటి లిమి, శత్రువులు వెనుకకు పరులగుండ నారినిది 2 1/2 లక్షల బొంబులను వేలెడిమి. అట్లు బోవుటలో వారికి సేవకర్తలును గలిగెను శత్రువులు లనేకములు నులుపబడినది. మాఖీరంగులు రి జేల బాదుల ప్రయోగించినది.

జర్మనీ

అహంకృతి నిర్బూనులు.

జర్మనీ ప్రతికర్మములను. అంస్టర్డాము, డిశంబరు 22:—జర్మనీయందు అహంకృతి మును పంచిపెట్టు వ్యవహారములన్నియును అధికారిదర్శనకు “నార్వెన్” అనుపత్రిక ఖండించుచున్నది. వ్యవసాయదారులును, పట్టణవాసులును సంస్కృతిగ భుజించి నుభించుచున్నారు. కాని ప్రజాసమన్వయము తినటకులేక కలకుల మాడిపోవుచున్నాని అపత్రిక వ్రాసుచున్నది. ఒకసెలలో జర్మనీయందు విద్యుత్తడిగి నవ్యాధిగ్రాహకంలెను ఆధ్యాత్మముగ సహోద్యమము తగ్గి తిత్కొనెనుకలన జర్మను సేనలకు పరాజయముకలిగి, యుద్ధమున గోల్పోవునని అపత్రికాభిప్రాయము

నౌకావిమానములు వైమానికాలయములమీద బొంబులను వేయుట.

అండను, డిశంబరు 23:—నావికాధికారు లిట్లు తెలుపుచున్నారు:—విన్నరాత్ర మా విమానములు వెంటనే దెబ్బను పెట్టెను మేయిల కెర్లి, ప్రాకరు వైమానికాలయములమీద అటుటన్నుల బొంబులను ప్రయోగించినది.

జర్మనీయాధికారదృక్పథము.

అండను, డిశంబరు 21:—భూతకాలపు ఆర్థికాదృక్పథ మేమియు బాగులేదని జర్మనీ విశేషముగ మొందుచున్న ఆతురత నిరంతరము ప్రకటించుచున్నది. వ్రీరును వద్ద నువ్వ్యాసము మొదలగు జర్మను వలసదేశీయ సంఘమున ప్రభావితమైనవిన ఉపన్యాసకులలో నొకరుగ డాక్టరు కార్నూటాడెట్ గా రిటుల చెప్పిరి. యుద్ధమున నిష్పాదు పరిచేయచున్న లక్షలకొలది వైరికులకు యుద్ధమునండి వచ్చిన వెంటనే ఆహారమును పనిని చూపింపవలయును. మాటకు, ప్రతివలె ముడుకపదార్థములు లోపము గానున్న వారి కెట్లు పనిచూపింపవలెను? ఆర్థిక విషయమున (బిటీషు సామ్రాజ్యముతో సెక్యూన సంబంధము గలిగియుండుటవలన నీసమస్య యంతకష్టముగ నున్నది. జర్మనీదేశ మాత్రమే తోకలిపించు ముడుకపదార్థములను టర్కీయంపజాలదు. అట్లాంటికు మహాసముద్రము మొదలు సాందూచుహాసముద్ర వరకును వ్యాపించి యున్న వృద్ధ ఆఫ్రికావంటిదలము వానికి కావలయును. అందువలన జర్మనీదేశీయ తన వలసదేశీయలను మరల సంపాదించుకొని వాటిని కలిపివృద్ధి నొందింప వలయును. మరియు జర్మనీదేశీయ ముఖ్యులుగ నావానిర్మాణకాలలను గూడ నిర్మింప వలయును. చివర సత్యము జర్మను జలాంతర్గాములు డార్ ఎస్కాలమునుండి ఏడేడు వరకును గావించుచున్న యుద్ధకార్యమును విస్తరించిరి.

క్రమ కర్మాగారము.

అంస్టర్డాము, డిశంబరు 23:—క్రమ కర్మాగారము నందగ్నిప్రమాదము కలిగినదని తెలియుచున్నది. అది యెంత వరకు నిజమో యాధిక తెలియలేదు. విద్యుచ్ఛక్తి రగులుకొని ప్రేమిటందుకు కారణమని ఒకవార్త నుడువుచున్నది. అక్కడి విద్యుచ్ఛక్తి నిర్మాణ యంత్రకర్మము ధ్వంసమైనది.

రుష్యాసంధి సూచనము.

అంస్టర్డాము, డిశంబరు 25:—బ్రెస్టులిటే విస్కూల వద్దనున్న శత్రుప్రతినిధులు రుష్యా సంధిసూచనలకు తీవ్రసమాధానమును సగు ప్రధానఅంశముల సంగీకరించిరి. ప్రత్యుత్తరము సేవబడినవన తయారు చేయబడును.

క్రమ కర్మాలయము.

అండను, డిశంబరు 25:—“హెండ్లెస్ బ్యాండ్” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. క్రమ కర్మాలయమునకు సంబంధించిన అగ్నిప్రమాదము తొలగిపోయి మొత్త ప్రత్యేకకర్మమున గలిగెను. అందువేయగుది కావ్యికులండిరి. అగ్నిహోమం వెంటనేక కరణంబెనో అంతయుపూర్తిగ ధ్వంసమయ్యెను. అందువలన ప్రజలకష్టము లేనియు గలగలేదు. ఈ దోషమునందలి పరిఅంశము నిలచిపోయెను.

సంధిరాయ బారము లూరింభునుగుట

అంస్టర్డాము, డిశంబరు 24:—సంధిరాయబారములు బ్రెస్టులిటేవిస్కూల వద్ద నాంధింపబడినది ప్రతినిధుల సంఖ్యయు వారిప్రధానలకు క్రిందగరించుచున్నాము:—జర్మనీయునుగురు, జేసెన కుమార్తూనూగురు; ఆస్ట్రీయాగురు, జేసెన కెస్సెనూగురు, బర్లేరియాగురు, వ్యాసునంత్రి పోసాపు గారు; కెర్లి, కెగురు, విదేశీయంత్ర తెలిమిదీగారు; రుష్యా 18 గురు, కమానాపుగాను మోస కుమారులూగా వ్యక్తులి గహించిరి. అతెట్లు చెప్పెను. ప్రస్తుతము సంధి విషయల నన్నిటి తెల్పించుటకు శేషలేదు. కనక ముఖ్యాంశముల తీర్మానింపదగును. ప్రతిపాతివారి ప్రధానప్రతినిధి ఒకరివేరక మొగగు పధాధిపత్యము నహింప తీర్మానింపబడినది. రుష్యా ప్రధాన ప్రతినిధి రుష్యాసంధిమరతుల నిరసించెను. ఆ మరలను తెక్కినప్రతినిధులు తెల్పించెదరు.

జర్మనీయుల గొప్ప సన్నాహములు అందరూగరమును చేరుచున్న వదంతులు

అండను, డిశంబరు 24:—అత్యున్నత గొప్పముట్టడి నొనర్చు జర్మనీయులు వివిధ సన్నాహముల నొనర్చుచుండిరి స్వీడెన్లందు నుండివిడిచి నేవనలుపత్రికకు తెలియజేయున్నది. ఈయనన్నందము జనేసరితేకర్లి ప్రెరచుమాసములయందు ప్రారంభించును. అమెరికా సేనలు రాకముందు, జర్మనీయు లిట్టి ముట్టడిని ప్రారంభించు రుట నిస్సంశయము. వైని విరంపబడిన ముట్టడి ముగిసిన పిమ్మట, జర్మనీయులు మరల సంధి రాయబారముల జరుపుదురు. జర్మనీయుల ముట్టడిని నూచించు వైరితి వదంతు లనేకములు అండను నగరమును చేరెనది. వైకధ నవ్యకమును బుట్టింపబడును. జ్వర బల్బెను ములరు సమచున్న దుర్గముల పంక్తివై వాపలెమన కష్టముగ జర్మనీయులు నడిలేకాలమున పోవలసి యుండును. పెద్ద సేనల నుపయోగించుటకు వాన్కెకు ఆననకూలమని యుద్ధమున ప్రవమైనది ప్రాతే సరివాద్దుల కారలనున్న కొన్ని స్థానములను పరానువారు రక్షించుచున్నారు. 1914 సం॥న జర్మనీవారికి సేనలుపుష్కలముగ నుండినను గూడచాగూనయమన నిట్టియర్పి ము నొనర్చుక, నడిలేకాలమున నిట్టితీరున యత్నింపకుండుట, మిత్రులందలివారి వైస్యపంక్తి యుత్తరభాగము యొక్క బలమున కృతపరమను. ఈభాగము శత్రువుచేర్చెద్యము జర్మనీయుల గొప్ప ముట్టడిని గూర్చి వదంతులు మరొకటి చేరినది. కాని యీవదంతులు వైతిరున వివర్ణించుట కనకాశములేదు. ప్రజలు వెళగందరైరి. జర్మనీయు లచైర్యకడి. బలమగు తది యత్నము నొనర్చి, యేదియో యొకతీరున యుద్ధమును రుద ముట్టింప నిశ్చయించి యుండిరి యనుకొను చున్నారు. ఈ ప్రెను, పెద్దనల యొద్ద నేటిగున జయమందికో,యిచట గూడ నాతీరుననే మిత్రులు విజయించుదురు.

ఆస్ట్రీలియా

అండను, డిశంబరు 23:—మెల్బోర్న్ నుండి ఇట్లు తెలివచ్చుచున్నది:—నిర్బంధసేనకు వ్యతిరేకముగ ఎక్కు దుమంది సభ్యులభిప్రాయమిచ్చుటకు కార్మికసంఘము లన్నియు వానికి వ్యతిరేకముగ నోటియ్యటయె కారణము. మరియు మానిక్స్ ఆర్మీ విమర్శగారనేకరుడి కేధరిక్కులకు బోధ చేసి వ్యతిరేకాభిప్రాయము నిష్పించిరి. పార్లమెంట్ తరగతులు ప్రధానాంశముల ప్రాముఖ్యతను గ్రహింపలేకపోయినవి.

ఆస్ట్రీలియా నిర్బంధసైనికసేన.

అండను, డిశంబరు 25:—ఆస్ట్రీలియా నిర్బంధసైనిక సేనగూర్చి వైటరుగారి క్రిందిసమాచారము తెలియజేయు. నిర్బంధసైనిక సేనకుప్రతీకారముగ తెప్ప నాడుకు అండను యుద్ధమునందు విజయ మొంది తీవలముగని దృఢాభిప్రాయము లిగియున్నారు. కార్మికప్రధానవాదులలో కొందరు రజారం గమున నోరుచున్నారు. తెక్కినవాదతీరును వదలును న్నారు. యుద్ధమువలన వినుగెత్తి నిర్బంధసైనికసేన వలదనలేదు. గాంతివాదమును లేదు. యుద్ధమున జయించుట కర్మితా లక్ష్యములగు వ్యవసాయమునకు ప్రత్యేకము ఈ సమస్యమున లోపము కానియనూదదనిదే వాది వాదనము. యుద్ధమును గూర్చి వార్తల్ని విధముల సహాయము నొసంగిరి. సహాయము మొనరింపనున్నారు.

హాంకెము

బెర్లిన్ వార్త ప్రదేశమున బొంబులను కేసులు

అండను, డిశంబరు 23:—కనివాసమునాటి సాజంకా లము తిలొంగు గొప్పినునందలి గోయికు చుండెలమున వైకు నాయులు ప్రయోగింపబడినది. అనేక గృహములకున వద్దము గలిగెను కాని ప్రాణనష్టము లుండలేదు

బెర్లిన్ నరసనినోదిని సభవారు 1917 డిశంబరు 27-వ తేదీ గురవారము

సాయంత్రము 5-30 గంటలకు

ప్రహేద వాటకమును (976) విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో ప్రదర్శించును. ధర తెప్పడితలే.

మాంటేగ్యు గారు

బొంబాయి యందలి వార్తలు.

రాజ్యపరిషత్తు, భారత సచివలయము, బొంబాయి యందు 24-వ తేదీన జరిగిన వార్తలను జూచుచున్నాము. బి. జి. హార్నింగ్, ఉమేరు శోభానీ, ఎస్. జి. రాజుగారు స్వరాజ్యవిజ్ఞానమును, కాశీకీర్తనమును, మౌర్యా ఆచారమును, సి. పి. లిటింగ్, ఖాన్ బహద్దురు హక్ముత్ హమ్మద్ యామగారు వామనమును సంఘము సభ్యులను, ఆరంభించి ప్రసంగము పరచుకొని దృఢమిచ్చి ముచ్చటించిరి.

24-వ తేదీన వార్తలను, మహమ్మదీయ సంఘము, దక్షిణసభ, ఇరాను ద్వారా సంఘము, క్రైస్తవ ప్రాంతీయ సంఘము, దక్షిణ సైతుల సంఘము, హిందూవులలో వహరాస్త్రియ మట్లాడు వారు, దక్షిణవందలముల లింగాయతులు, సార్వభౌమ స్వరాజ్య సమితులు నిజాపనలను గ్రహించిరి.

దక్షిణసభ

పూనాలోని దక్షిణసభవారు హెచ్చి. పి. నాడియా గారి యామగ్యముక్తిందను తమ విజ్ఞాపనము మాంటేగ్యు గారికి సమర్పించిరి. వారు కాంగ్రెసులోని సంస్కరణములకు తమ పూర్ణ మోదమును తెలిపిరి. ఉభయవర్తములందలి చాల మంది ప్రజల ప్రతిభలును నాయకులు చక్కగ యోచించి సంస్కరణముల నేర్పరచి యంగీకరించిరి. ఆంగ్లేయసభ్యులు కనుక, రాజనీతిని అని తియ్యవచ్చు. వ్యాయసభ్యులను సహాయమునకు రాజకీయపు హక్కుల నని నాంధ్రులను చూపుచు. ఆంగ్లేయవ్యవస్థాపకము, ఆంగ్లేయ పాలనావ్యవస్థల సంస్కరణమునకు, ఆంగ్లేయ సహాయము చేతు సహాయముగ కలదగుములు తెలియజేసి ఆట్టి ఆదర్శముల చేతనే ఆంగ్లేయప్రజాభిప్రాయము. పాలనావ్యవస్థల ముల విషయమై తమ మనోభావములను విశేషముగ వ్యక్త పరచుకొనుటకు అవకాశముల నియోగములను అని కోరు చున్నది. ప్రజలయొక్క మంచిచెడ్డలను తెలిసికొని వాని గురించి తెలుపదగినవారు ప్రజల సాధక బాధకములను, వారి యవసరాలను సరసములను వ్యక్తము చేయటం కేర్పాటులు లుండవలయునని వానిభావము. ప్రభుత్వకార్యములను నిర్ణయించుటయందు ప్రజలకు తిరుగు లేని ప్రమేయ ముండవలయుననియు ఎన్ని సంస్కరణములు కోరుచున్నను సామ్రాజ్య గాఢాభివృద్ధికు సభికారము ఆంగ్లేయకే యున్నదనియు నది వ్యక్తము చేయచున్నది.

ప్రాంతీయ క్రైస్తవులు.

మీరు భారతీయ మనందలి గొప్ప బాతులందు మూడవ స్థాన మాక్రమించుకొనుచున్నారు. మీయందు దీక్షర బాతులందు కంటే విద్యావంతు తెలుగుగ నున్నారే, ఇతర బాతులందు కంటే ఉన్నతవిద్య నభ్యసించియున్నవారును చాలమందియే గలరు. మీకి కాననసభలందును, మునిషిపలు సంఘములందును, తదితర పాలనావ్యవస్థలందును, సభ్యత్వాధికారి మియ్యవలెనని కోరితి.

దక్షిణ సైతులు.

దక్షిణ సైతుల సంఘము, కరుణామయ హితవక్త సభ, మహారాష్ట్రము మాట్లాడు నిమ్న బాతులను కలిసి భూవాతము విజ్ఞాపనము సమర్పించిరి. ప్రత్యేక ప్రాంతీయధ్యక్షికార ముండ వలయునని దక్షిణ సభ్యులను, నోరులేని కూడివారి ప్రాంతీ నిధ్యమును సంస్కరణములందు మరచిపోకూడదనియు, తా ముకూడ ప్రతిభలను పంపుకొనుట కధికార మియ్యవలెనని దనియు హితవక్తసభయందు తెలిపియుండినది.

లింగాయతులు

లింగాయతులు తమ విజ్ఞాప్తియందు ప్రత్యేక ప్రాంతీయధ్యక్ష ముండవలయునని కోరి, అట్టి అధికారము లేనియెడల బల వంతులు బలహీనులను వెకిరానియ్యరని చెప్పకొనిరి.

పూనా సార్వభౌమ సభ.

లిలకుగారు కలకత్తా వెళ్ళినందు పరాంజపి గారు సభవారి సన్మానసభ్యులను సమర్పించిరి. సభవారికి కాంగ్రెసు నుండి సభల సంస్కరణ ప్రజాభి సమర్థులమై యున్నది. వైప్రవాళి యందలి సంస్కరణము లొకప్పుడక పొయిన వో ప్రజలయందు దీక్షజ్ఞులగునాడు. ఆంగ్లేయపాలన మారంభ మై యొక శతబ్దమైనది. శతబ్దమునందలి తునిమనము ప్రస్తు తము సదాచర్యమునకు భారతీయులను మరల స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్య మార్గముల కలకొల్పిరని, రాజకీయ సాంకేతిక ప్రభావముల గురువులను తమ బిరుదును నాంధ్రీయులు సార్వభౌమ మొర్రోవా గురుదురు. భారతీయ సరిపాలనాసంస్కరణమును గూర్చి తమ యభిప్రాయమును వినించుచు నేరొక ప్రత్యమును గూడ సభవారు సమర్పించిరి.

స్థానిక చార్తరులు

(1)

బళ్లారి సరస్వినోదినీ సభ:—ఈసభవారు శత్రు నాయకము కట్టి గండలకు ప్రహరణ నాటకము నాడెదరు

చెన్నపురి విస్త్రుతదర్శనము:—ఇటువైపునందలి వై క్రమప్రదర్శనము అదివారములయందును సంతకానికి దినము నను కూడ తెలుగుబడి యందునని తెలియచున్నది.

తెలంగాణోద్యమము:—కొలంబో యొక్క మారిమను నకు పంపబడు తపాలు 1918 సంవత్సరము జనవరి నెల 12 వ తేదీన చెన్నపురి జనరలు తెలంగాణీయుల కట్టివేయబడును.

చెన్నపురిలో కాంగ్రెసుదినము:—నేటిసాయం కాలము 5-15 నిమిషములకు ఘోషేయవారిలో చెన్నపురి స్వరాజ్య సమితివారి యామగ్యము క్రింద ఒక బహిరంగ సభ జరుపబడును. భారతీయులకు విసేటమృగాని వార్త ఈ సభయందు జరుపబడును.

శ్రీల హామయూలలిగు, వేవేరి:—నేటి సాయంత్రమున వై లీగువారు సభకువారములని సార్వత్రి కరమందు సమావేశమై కాంగ్రెసు దిన సహాయమును జరిపెదరు. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు విసేటమృగాని ఉపాధ్యక్షము తెలుగుకును ద్రక్షిణముకు తెలుగు చేయబడి చరుపబడును.

చెన్నపురిలో తంజావూరు జనసంఘము:—

చెన్నపురియందును చుట్టుపట్లందును పేటలయందును నివసించు చున్న తంజావూరు జిల్లావారు రాజాపు జనవరినెల 9 వ తేదీన వై. ఎం. వి. పి. లో నొక సభ గావించి చెన్నపురిలో తంజావూరు సంఘ మొకదాని స్థాపించుటకు ఏర్పాటులు గావించెదరు.

అధికవిషయములు నానాటికి ప్రమాదకర మగుచుండె నని యిటీవలి సిరియా సమాచారములను తెలుచున్నది. లిచె నానా. ధనవిషయమున చాలవరకు తొట్టుపాలు కలదు. తురుష్కదోరతమువారి రాష్ట్రమునంద ప్రత్యేకముగ స్వర్థ కలిగియున్నారే. అమెరికావారి దక్షిణ భనములో విశేష భాగ మున తురుష్కదోరతులు దీసికొనిరి. ఆహారపదార్థమును కొనట సంభవించెనని పదార్థములయందు చాల భాగమును వారే దీసికొనుచున్నారు. కనుక లిచెనాన ప్రజలకెట్టి యాప శమమున జగ్గడదేదు. 18 మొదలు 20 సంవత్సరములవారం దరు దోరతమువారి యధీనమునన్నారు. యుద్ధంగమున కుప కరించినవారి రందరుకు కండకములద్రవ్యము మున్నగు కార్యముల క్రిందను పరమోగమగుచున్నారు. లిచెనాన రాష్ట్రీయులకు మా ప్రతిష్టేనేగలేదు. యుద్ధనేరకైంద దీసికొనిన వారికి దోరతము వారి హావమును నియంపించుచును గాన యుద్ధనేరమంది పిరలను మిగిలించినవో ఆహారము లేక లిచెనాన రాష్ట్రీ యుద్ధనైపునకు తలంపే దోరతమువారు నూచించిన కణజంతు కారణము. దేగాంత రాష్ట్రములయందు దాహరము లభ్యుగు నుగాని పృథమును వాటకుండ దోరతమువారుచుట్టును వైని కల గావునందరి ప్రజలు లభ్యుచుచున్నున్నారు. ఎచ్చట జూచిన శకములే గానవచ్చును. అటువ్యాధు లభికాలము ననే వ్యాధ్యము గానవచ్చును.

స్వపరిపాలనాసమితులు.

స్వరాజ్య సమితులన్నియు కలసి యొక విజ్ఞాప్తి సమ ర్పించినది. ఈ ప్రతిభిధి వ్యయపడు ఎస్. ఎ. జిన్నాగారు నాయకుడు. కాంగ్రెసు లీగు సభల సంస్కరణ ప్రజాభిని వీ రామోదించిరి. వై భాగమును స్వల్పసంఖ్యకులగు విద్యా ధికులేగాక, రాష్ట్రీయ ప్రజలందరైన ఆమోదించి యుండి రని జిన్నాగారు చెప్పించిరి.

అంజుమాని ఇస్లాము

మహమ్మదీయులకన్ని పాలకసభ్యులయందును ఉచిత మగు ప్రాంతీయ మిచ్చిగారి హిందూదేశపు పరిపాలనము చక్కబడనేరదు. మొత్తమున వై కాంగ్రెసు లీగు సభల సంస్క రణ విధానము సంఘమువారి కామోదితము. వై సంస్కరణ విధానమున కొన్ని మార్పుల నొనర్పవలసియున్నది. దానివై సన్మానపత్రము వివరించుచున్నది. కాజప్రభ రుద్దిమగారి కీర్తన మును సమర్పించిరి.

TELEGRAMS.

The Indian National Congress.

800 Delegates already Arrive.

Mr. Tilak to Arrive with 400 Delegates.

CALCUTTA, December 25.

About 800 delegates from Madras, the Punjab, United Provinces and Central Provinces arrived here this morning for the Congress. Among today's arrivals were the Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri, the Hon'ble Mr. B. N. Sarma, Mr. Gandhi, the Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya, Dr. Taj Bahadur Sirohi, Dewan Bahadur V. P. Madhava Row, the Hon'ble Mr. K. V. Rangaswamy Iyengar, Mr. S. Kasuriranga Iyengar, Mr. C. Y. Chintamani, the Hon'ble Sachidananda Sinha and Mr. Hasan Imam. Mr. Tilak with a party of 400 delegates will arrive by special train tomorrow noon. The Congress will commence its sittings at 2 p. m. to-morrow.

This evening the Conference of Mahomedan Legal Practitioners and Moslem members of local self-governing bodies in Bengal was held to consider the question of constitutional reform. The Hon'ble Mr. Aminur Rahman presided. The Hon'ble Mr. Fazlul Huq at whose instance the Conference was called explained the Congress League Scheme of reforms and the circumstances under which the scheme was drafted and spoke strongly supporting it. A discussion followed in the course of which most of the members supported the scheme. Ehsan Bahadur Musharaf Hussain of Jalpaiguri spoke expressing his disapproval of the Congress League Scheme. Further discussion was postponed till tomorrow evening.

The Congress-Subjects Committee.

Important Discussions Store.

Full Measure of Responsible Government to be Demanded.

3000 DELEGATES.

CALCUTTA, December 24.

Considerable interest is centred in the forthcoming discussion in to-morrow's Congress Subjects Committee meeting with regard to the resolutions to be placed before the Congress. The draft resolutions are twelve in number of which seven are of a formal nature expressing loyalty to the King Emperor, regret at the deaths of Dadhaboy Naraji and A. Rasul, welcoming Mr. Montagu, thanking the British Congress Committee and electing Office Bearers. The most important resolution is that dealing with the Self-Government draft resolution on Self-Government, more advanced than the one named last year and approved by the Moslem League. It asks for a full measure of Responsible Government in all branches of provincial administration in all important matters. There is likely to be a good deal of discussion with regard to this point as there is an influential section of moderate public opinion who think that Congress League scheme should be faithfully adhered to without any further advance. There is also a body of opinion equally influential who think the Congress League Scheme did not go far enough especially in view of the declaration made by Secretary of State on August 20th. There are yet a few others who say that the Congress League scheme does not make for responsible government. In view of such diverse opinions on the question to-morrow will be mainly devoted to the discussion of the Self-Government resolution in the Subjects Committee. Among the other draft resolutions are the Press Act, Internments, Indians and the Army, and an omnibus resolution. The number of delegates registered till late last night exceeded three thousand, a figure not reached at any previous session of the Congress. Registration of delegates is going on this morning also.

Mr. Baptista's Cable to Mrs. Besant

British Labour's Sympathy with Indian.

Home Rule.

CALCUTTA, December 25.

Mrs. Besant has received the following cable from Mr. Baptista from London:-

Congratulations. Best wishes Congress success. Magnificent labour response everywhere, genuine sympathy with the aspirations of Indian nationalism. Twenty Trades and Labour Councils including Manchester, Birmingham, Bristol representing over over two thousand members have pledged themselves to support Home Rule for India. Hull resolution on the agenda of Labour party conference recommends new constitution on the lines of South African constitution with provincial autonomy, with power for people to elect their own Governors to be brought into operation within twenty years. The "Pimes" calls the resolution a new comer on the Labour agenda.

Indian Princes Exhorted.

To Join National Congress.

BOMBAY, December 26.

The Honorary Secretary of the Cutch Kathiawad Peoples Association in an appeal to the native Chiefs and Princes of India in general and those of Cutch and Kathiawad in particular suggests that the Chiefs should not keep themselves aloof from the Indian National Congress but they and their sons and their representatives should actually take part in the deliberations of the Congress and watch with keen interest its proceedings. He says they would among other things realize how nobly the British Government has conceded the right of liberty of speech and writing.

Anti-Congress Deputations Accepted.

Congress Deputations Rejected.

Bombay Protest Meeting.

BOMBAY, December 25.

A public meeting of the citizens of Bombay under the auspices of Bombay National Union met under the presidency of Dr. Eulkar to protest against the action of the Bombay Government in refusing to receive deputations from associations including the All India Mah-ratta Conference and Kolha Jilha Sabha, all favouring the Congress League Scheme of reforms, while allowing deputations of bodies of recent origin and of no representative character and of an Anti-Congress Spirit.

ధనమును వినియోగించిరి. కాన వరితొలగినానామల పలమును హిందూదేశ చునుభవింప వలనా? అంగ్లేయులు వర్తకులు లాభములను మూటగట్టుకొనుట అన్యాయమా? స్వాధీనిక సంపత్తి హిందూదేశమునకు విశేషము. ఈ సంపత్తి క్రమమున నభివృద్ధి చెందితమను భావము దొరికిననువానికి యుద్ధమాలమున కలిగినది. యంత్రనిర్మాణమునకు నస్తువులకై భారతీయ మి తరదేశములపై సాధారణపడక న్యయమున వస్తువుల జేసికొను సామర్థ్యము గలిగి యుండవలయు నేను నె సంపత్తిని పాత్ర పరతునని శ్రీరాజు ప్రతినిధి వెలచిచ్చు. శ్రీరాజుగారు పూర్తి గనంగిరియును ప్రభులుగూడ నై యభివృద్ధికొరకే మొలకలు చుండిరిగాని, అదిని తూర్పుపండియాంబులువారును, అంతమున బ్రిటిషు భృత్యులువారును, ఇటీవల పేరానగల ఇంజీరియల్స్ వర్తకులును, "భారతీయ మి విదేశీయులకు తనవలెకన్య పదార్థమునాపి, అచటనుండి తయారై వచ్చిన సుమలను బుచ్చుకొనవలయున"ని ఘంటాపథముగ ఘోషించుచుండిరి. అంగ్లే సామ్రాజ్యమున తయారైన వస్తువులను గొనుట సర్వోత్కృష్టమని వారు వక్కాణించిరి. వైపర్లవని ముచ్చుచేసి వర్తమాని గావించిరిని భారతీయులు ఎల్ల కాలమును కృతజ్ఞులై తోసింపుకొనిండుచుండుదురు. విదేశీయులకు వలయునామల భారతీయము పండింపవలయునని పారిశ్రామిక విచారణసంఘమువాకడ నొక సాక్షి చెప్పెను. మా యువభర మామిడుమును గూర్చి మాకు కొంత యాత్రముగలగ జేసిదని వచించిన శ్రీరాజుప్రతినిధి తమించునుగాక. నుమా లొకతాబ్బలు క్రింద ఇనుపగనుల చిహ్నములు మధ్య గావ్రములయందగ పడినవేగాని గను ద్రవ్యముల్ని బాలు జరుగలేదు. లోకమునకంతవను అనుచుమున అంగ్లేరాష్ట్రమియును సప్తయజ్ఞేయచు విశేషముగలభములను పొందుచుండెను. హిందూదేశమున గనులు బగులుండినవో, న్యూజిండులకు భంగంకను ఇంగ్లాండు దేశముపేక్షించియుండెను. దొరికిననువా గుపేక్షచేతు తాతా సమస్యనగు, పరిశ్రమను చేయారిన. వచ్చునీరూపాయిల వాటూల వర్తమానమున 1180 రూ. లకు విక్రయించుచున్నది. తాతాసమస్యవారు పరిశ్రమను విరివిగ ప్రారంభించిరి. కంపెనీ వారి తాలూకు ఉక్కు విశేషము చెల్లుచున్నది. కొన్ని సమయములయందు తమవద్ద సరుకులేదు; సప్తయ జేయజాలమని గూడ కంపెనీవారు చెప్పవలసివచ్చుచున్నది. ఇదివరలోననే యిచటి గనులనుండి యిరుముత్యము త్రవ్వ తీసియుండినవో మన మాంగ్లేదేశముపై యంత్రసామగ్రికై ఆధారపడి యుండెను. యంత్రసామగ్రి మనకిప్పుడు లోబడినది. అందువలన యుద్ధకార్యభాగమున ఇంగ్లాండున ఫ్యాక్టరీలు ముగియుండుటవలన మన పరిశ్రామికాభివృద్ధి కాటంకము కలిగినది.

ఇదివరలో పరిశ్రమల విషయమున పూర్వపుదు యత్నములు జరుపబడుచున్నవే గాని శ్రద్ధతోడ విడువ నీయత్నముల సాగించుట లేదని వచించుచు శ్రీరాజు ప్రతినిధి యిట్లనిరి. కాశ్మీరము వ్యవసాయమున పరిశోధనమును ప్రత్యక్ష ప్రమాణమును నెలకొల్పిండువలన తత్పరిశ్రమ యసంపృక్తికరమగు పర్యవసానముల జూపినది. లోహ పరిశ్రమలకు భూత్యా కాశ్మీరము లోని సహాయము సన్నులము నొసగెను. ఈవిషయమున బట్టి యితర పరిశ్రమలకు గూడ నీతిరచన నడిపించిన ప్రయోజన ముండునని ప్రోత్సాహము కలుగుచున్నది. ఈ కందర్బమున మొక విషయమును వివరింపవలసియున్నది. హిందూదేశపు ట్రాన్స్మిక్షిల జూచి గాక అంగ్లేదేశపు ట్రాన్స్మిక్షిలనుండు కనుగలిగి దొరికినను వారు వ్యవసాయ నిషయమున యత్నించుల మెచ్చి యుండిరి గనునింపవలయున లాంకామైనను కావశ్యకమగు ప్రయోగమును హిందూదేశము పండింపదు. లాంకామైనను వలయునంత ప్రతి ఆమెకా సంయుక్తరాష్ట్రముల యందు లభ్యముకాక యుండెను. కనుక లాంకామైనవాకే గావప్రతి యావశ్యకమో ఆరకమో భారతీయులను పండింపవలయును. నైవాదమున సులభుకలదని మెనునానాబాలు. ఇంగ్లాండుదేశపు వర్తక చారిత్రమును తిన్నన భర్తవ ముచ్చుచు ఆ దేశము న్యూలాభమును వీడి విదేశమున కావశ్యకమగు వస్తువులను ఉత్పత్తి చేసివట్టు లెవటను గానగాను. యుద్ధమాలమున హిందూదేశపు పరిశ్రమలు దొరికిననువా దృష్టి గాకర్చింపు లాభము కలిగినది. యుద్ధమాలమున నై పారిశ్రామిక విచారణసంఘ ముచ్చుచుయ్యెను. యుద్ధసామగ్రి యావశ్యకమగుటచే, నాయుధసామగ్రి నిర్మాణము ప్రారంభించెయ్యెను. దొరికిననువారు తలపెట్టిన పారిశ్రామికోద్ధరణము తమము ఇప్పటికంటె సక్రమితిగాలు చేయకుండ భారతీయ వర్తకులు జాగ్రత్తపడవలయును. ఈ యుద్ధవనమే వర్తకులను మెల్కొల్పినది. వ్యవసాయ సామగ్రికర్మ చుగ నన్న ఆనాయభూములకును దొరికిననువారు పన్ను జేసిరి. కాని తేయాకు తోటలపై నిజీరలివరకు పన్నుల విగింపలేక. తోటల యజమాను లాంగ్లేయు లగుటచే బట్టి వ్యవస్థ యేర్పడియున్నది.

వైత్తియనే దొరికినను వారికి ముందుగూడ తమరాజ్యాంగమున నడపించిరేని, భారతీయుల భవమును చున్న వెట్టి మెంపొందించిన పరిశ్రమలను విదేశీయుల హస్తాంత మొనర్చిరేని భారతీయు లెన్నటికిని ఉన్న నీతికి గానాలరు. వర్తమా

నము నందునలే అంగ్లేయుల చేతికింద గుమాస్తాలు మున్నగు నల్పనితీతో వారు పొట్టు బోవికానలని వచ్చును. వారి నీతి మరింత యధోగతి పాలగును.

భారతీయులు తమ పారిశ్రామికాభివృద్ధిని గాపాడు కొన ప్రయత్నించిన హిందూదేశపు నీతిలంత అనుత్యాహకరములు గావు. లోబగునా "బ్రిటిషు హిందూదేశము; నాని వర్తకము" అను తమ పుస్తకమున నిట్లు వ్రాసుచున్నారు.

"ప్రతి జనుము పరిశ్రమల ఇదివరకే విశేషముగ నభివృద్ధిచెందినవి. అయిన వానినింకను అభివృద్ధికరముగ జేయుట కనకాశములు గలవు. చక్కాయన, పాగాకున, ఇంకకే అధికముగ తయారు చేయబడుచున్నవి. అయిన నీరెండుపదార్థములను పండించుటకు, పరిపక్వగువులకు మాగుట్టుకును ఇటీవలి కాస్తాక్రమ వర్తకుల నకలంబించుటావశ్యకము. నూనెగింజలను విదేశీయుల కంపటకు బదులు హిందూదేశము ననే గాను గాడవచ్చును. ఇంతవరకు ప్రయోజనకారిక నపయోగింపబడని ప్రతిగింజల నుపయోగకరములుగ జేయవచ్చును. తోళ్లును, చక్కములును ఇప్పుడు విశేషముగ నపకర్మములు గనే ఎగుమతి చేయబడుచున్నవి. ఈయని హిందూదేశము ననే విశేషముగ చూచుకొని భాగవేయవచ్చును. మరియు హిందూదేశమున దివికట నేయబడుచున్న ఉన్న బట్టలును, పటుబట్టలును చాలవరకు ముడుక పదార్థములుగనే యున్నవి. ఇంకను మేలుకపు బట్టల నేయుట కనకాశములు గలవు. రైలుబండ్లు సాధారణముగ రెయిల్వేల వుపయుక్తములగు శీటపడికరముల గొనిపోవుటకే యుపయోగింపబడు చున్నను ఆవి సక్రములు, ఇరుములు, మొదలగు ఇనుప వస్తువులను విశేషముగ గొని పోవలసి యున్నది. ప్రస్తుతము ఉక్కు పదార్థములు చాల స్వల్పముగ తయారు చేయబడుచున్నవి. ఇనుప దుకాణములు, యంత్ర సామగ్రి దుకాణములు మొదలగు వాటి సంఖ్య అభివృద్ధిచెందుచున్నను ఇంక నత్యధికముగ వెనుగుట కనకాశమున్నది యంత్రములు, యంత్ర సామగ్రిలును చాల వరకు దిగుమతి చేయబడవలసియున్నది కొట్ట కొలది వ్యవసాయదారులను, నేతగార్లను మెలుపరియుట నుపయోగించుచున్నారు. వీటి స్థానమున నింతకంటెను నున్నతములును ఎక్కువ కాలము పరిశోధనయును నగు పదార్థముల నుపయోగింపవలసి యున్నది. కాగితపు పరలును, పిండి మరలును ఇంక నసంఖ్యాకములుగ వెనుకవలయును. కట్టు యంత్రములు మందుగుండు సామగ్రి, త్రాళ్లు, బోళ్లు, చెప్పలు, జీనులు, కల్లెములు, గడియోములు, చేతిగడియోములు, వివిధములగు రంగులు, విద్యుచ్ఛక్తి నుపయోగించు సాధనములు, అద్దములు, గాజు వస్తువులు, తేయాకు పెట్టెలు, అగ్నిపెట్టెలు, లాంపులు, కొవ్వొత్తలు, సబ్బులు, ఇనుపసామానులు మొదలగునవి యెన్నియో యింకను ప్రారంభింపబడవలసియున్నవి."

హిందూదేశమునకు వలయు వస్తువులన్నియు విశేషముగ దానినండియే గ్రహించవచ్చుననుట స్పష్టము. మరియు పూర్వమునలే తనకు సరిపడక మిగిలిన పదార్థముల నది విదేశీయుల కంపకలదు. ప్రస్తుతము హిందూదేశపు దిగుమతులు దిన దినాభివృద్ధి చెందుచున్నవి. ఎగుమతులవలన దేశము భౌగోళిక భారము కావలసియున్నను ప్రస్తుతపునీతి ఎగుమతులవలన నది యభివృద్ధి గాంచవలెను.

యుద్ధమునకు పూర్వము దిగుమతులు దినదినాభివృద్ధి చెందుచుండెను గాని యుద్ధారంభము నాడియు నది తగ్గిపోయినది.

(విలువ పావులంబియుండెడిది. పావు నుమారు రూ 15 లకు సమానము)

1911-12 బట్టలు	2,85,92,000	విలువ	92,883,200 పా.
1912-13	3,55,36,000	"	1,73,32,490 "
1913-14	3,87,58,000	"	12,21,65,203 "
1915-15	2,86,43,000	"	9,19,52,600 "
1915-16	2,51,75,000	"	8,75,60,169 "

ఆక్రిందటి అయిదేండ్ల దిగుమతుల విలువ వడసారించుచున్నాను.

1906-7	విలువ నుమారు	9,03,39,045 పానులు.
1907-8	"	10,84,77,016 "
1908-9	"	9,59,31,720 "
1909-10	"	10,29,87,748 "
1910-11	"	11,27,04,819 "

ఎగుమతులు దిగుమతులను మించినవియనవి. అంగ్లేవలన కావలయు విలువ యుద్ధమునకు సరిపడక ముట్టలేను.

1911-12	"	14,78,79,060 పానులు.
1912-13	"	16,08,99,269 "
1913-14	"	16,28,07,900 "
1914-15	"	11,83,23,300 "
1915-16	"	12,83,56,619 "

జాపానీయుల వర్తకము అతిస్పృహకరముగ నభివృద్ధి చెందుచున్నసంగతిని భారతీయవర్తకులు కనిపెట్టిరి. జాపానుకొరతనమునారు వర్తకులకు నష్టముగానీయుకండ నాచుటయే గాక వారికి విశేషముగ భవము నొసగుటవలన గూడ వర్తకము నభి

వృద్ధిచెందినదియు వా రెలుగుదురు. వారు తమదేశము ననే ఇతరులతో పోటీకి ప్రతిఘటింప వలసినవారైరి. అట్టి నీతిలో వారు భారతీయప్రభుత్వమును వాంఛించుటలో నాశ్చర్యముకన్పించదు. జాపానీయుల వస్తువుల తమ వస్తువులకంటె తక్కువ వెల కముట్టుచు, తమవస్తుదేశమున "తరవంపరముగా" ప్రవేశింపజేయుటయు వారు చూచుచున్నారు. ఇట్టి విదేశవస్తువులవివాద సన్నును విధించి వస్తుదేశవస్తువుల గాపాడునిమిత్తము వారు స్వపరిపాలనము వాంఛించుటలో వింత యేమున్నది?

ఎప్పుడును, రాజకీయ విముఖులుగ నుండు యూరోపియను సంఘము లొక్కమారుగ భీకరాకృతిని నాల్చి అధికారమును ముప్పుటకు తాము భీతిల్లుచున్న సంగతిని భారతీయులకు వ్యక్తపరచి ఇదివరలో నెల్లప్పుడును అనుభవించుచుండిన అన్యాయపులాభములను, స్వాధీన్యములను తా మెక్కువ గోల్పోవునమో యని వారిభయము. 17-వ శతాబ్దమునాటి చిన్న వర్తకులు హిందూదేశాధికారులైన నాటినుండియు వారి స్వస్వముల న నాభవించుచు చున్నారు. సమాన సదుపాయములను వారు పోటీకినిల్వజాలరు. అట్టిపోటీకి నిలువవలయున్న వారిగుండె జారిపోవును. వారి కన్యాయాధికారములు కావలెను. న్యాయమున సమానస్వము వలగు. వారి భయకోపములును, అంగ్లేయ స్వస్వములను గాపాడుకొనుటకు నరే హపు బేగారివలె అంగ్లే యాజమాన్యమునే కోరుటయు, అన్నియు నేల కలిగినవి? న్యాయముగ వర్తకమును జేయగోరుట కంటె నెవ్వరు స్వపరిపాలనమున కోరెదాధికారము నభిలషించుటయే వారి ఆచార్యహము గలిగెను.

ప్రస్తుత ముద్దానంతరము సంభవించుచున్న వర్తకయుద్ధ సమయమున స్వదేశీయ అధికారము తమ చేతి నుండిన గాని తమయాశ నిరాశయును నని భారతీయవర్తకులు గ్రహించిరి. యూరోపియను వర్తకసంఘములును ప్రేమ అస్సోసియేషనులును వర్తకవ్యాపార పరిశ్రమల బాగుగ నెలకొల్పుట యన్న భారతీయవర్తకులను వ్యాపారులను, పారిశ్రామికులను పాడగుటయే యని యాశము. వారియేర్పాటులు పూర్తి చెందక ముందు దొరికినను వారియొక్కయు, ఇంగ్లీషుబ్యాంకులయొక్కయు పాక్షికము చాల చిక్కులు గలిగించెను. అట్టి పాక్షికమునకు తోడు పరిపూర్ణములగు ఏర్పాటులు విదేశీయులచే నిర్మింపబడి వారి యధికారముననున్న స్పృహకర భారతీయులు నాశంమొందుట స్పష్టము. ప్రస్తుత నీతిని గూర్చి

"భారతీయదేశ విదేశ వర్తకము, అంతరంగిక పరిశ్రమల వివాద వారికి నధికారము నెలకంట కేవల లభ్యము. అంతరంగిక పరిశ్రమలు సమానపు సుంకముల విధించుట వలననే గాపాడబడగలవు... హిందూదేశ ఆర్థిక పుష్కాలులపై బ్రిటిషు శాసనాధికారుల తేమాశ్ర మధికార మొక బడిను బ్రిటిషు వారి లాభముల మొక కంట జూడకుండ గనే వారట్టి శాసనముల జేయవలసి తలంపవచ్చునా? ఆర్థిక పారిశ్రామికసంబంధములగు శాసనముల జేయునపు డెల్ల హిందూదేశమునెడ సరితి తల్లిప్రేమవిశేషముగ తలచావుచున్నది."

అని జె. డబ్లియు. రూటు గారు నిజము వక్కాణించిరి. భారతీయవర్తకు లీ యపాయమును బాలగ గుర్రెడియున్నారు ఈ యపాయమును తొలగించుటకై వారు స్వపరిపాలనము నాదరించుచున్నారు. మరియు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము రాజకీయస్వాతంత్ర్యము మూలమున నెలగలగలదని వారు గ్రహించిరి. యుక్త జెనుగనివారలే ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమును గోరి స్వపరిపాలనమును గోరినారనియును.

భారతీయ ఆత్మవ్యక్తియే వ్యవసాయకరణ తయారు చేసియున్న విద్య, ఆరోగ్యము, కాలవలు మొదలగునవి విషయమున నెక్కువ సామర్థ్యము నెచ్చించియుండును. ఇట్టి వ్యయము వలన ప్రజలకు ఎక్కువ సాధ్యమును, ఎక్కువ ఆరోగ్యమును, భూమి కెక్కువ ఫలవర్తియును నీర్దింపగలవు. వాటినిమిత్త సమస్త చేయబడవలసినవిని భవమును బట్టితల రెయిల్వేలు నిర్మింపబడును వారి భూమి పేనుల ఆనాయమున వచ్చు భవము కలగాను. జీవములను తగ్గించుట, అనావశ్యకములగు ఎక్కువ ఖర్చుల తగ్గించుట మొదలగునవి మూలమున పరిపాలనపు ఖర్చుల విషయముగ తగ్గింపబడగలవు. 10 సంవత్సరములకాలములో నీపరిపాలనపు ఖర్చునందు 16 కోట్ల రూప్యముల వృద్ధి గన్పించుచున్నది.

ఇంక భూమినుండి వచ్చు ఆదాయ విషయమున, వ్యవసాయదారులు తమ కిష్టమునకు తగిన రీతిని హాయిగ నుభించుటలకు పన్నుల బరువు తగ్గింపబడును. హిందూదేశము నుండి ఎగుమతి చేయబడు జనుము, నీలియందు మొదలగు పదార్థముల వివాద నెక్కువ సుంకములు విధింపబడును. హిందూదేశావశ్యకతను బట్టి దిగుమతులవివాద పన్నులు విధింపబడును. విశేష వ్యయములకు లభించు పదార్థముల వివాద ఎక్కువ పన్నులు విధింపబడును. ఎగుమతియును మైకు గలిగించు ద్రవపదార్థములను నిషేధకపన్ను విధింపబడును. అట్టి ద్రవపదార్థములు 1910-11 వ సంవత్సరములో రూ 1,89,81,666 ల విలువగలవి దిగుమతి చేయబడినవి. 8 కోట్ల రూప్యములకు మించి పదార్థములు భోగ్యము నిమిత్తము గన్పింపబడునవి గాన వానిపై అధికముగ పన్నులు విధింపబడును. చక్కెర దిగుమతుల విలువ అయిన సంవత్సరములలో 10

అత్యగౌరవమును గాపాడుకొనుటకు ప్రతిజాలికిని స్వప
రపాలన మావశ్యకము; ఇతిరపరిపాలనము జాలియగతమును
కలిపివేసి, దానిప్రవర్తన స్వభావము నణచివైచి దాని సాయ
కృత్యమును శక్తించుచున్నది. "ఆయుర్భాసమునవలన హిందూ
దేశమునకు గలిగినవ్యయ పరిమితము. బ్రిటిషుపరిపాలనము కలన
గలిగినలాభము లన్నియు నీ వ్యయములకు సరిరావు." అని రాజా
రాం పలుసింగుగారు కొండవ వేళుముహూర్తలో చెప్పిరి.

అకాశము హైందవ పూర్వమును తగ్గించుటయే గాక వారి నతి నీడనీడకి దొంగిలుచున్నది. అతడిట్లుచేసినట్లయితే, “ఈ సృష్టించుట నీడనీడకి దొంగిలుచుటను, అదియే పనిక్రమ క్రమమున మా యుద్ధోత్సాహ శక్తినికంటె పిండి పిండిగ తేసి నందులకును, నై నిత్యము, పీఠలతో నిండి యుండు జాతిని పిరికిపందలంక తేసివేయుటను మేము చాచితి, (బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకు) కృతజ్ఞులముగ నుండజాలము.” ఈ యతి చారము మనమృత్యు అయధముల చాల్చుచుండుటలకు గలుగ లేదు. ఇంగ్లండులో ఎవరో కొలదిచుంది. తప్ప ఎవరైనను ఆయధముల బట్టుకొనివిధుండరు—పురుషులు ఆయధముల చాల్చుకొను సత్వమును గోల్పోవుటకు గలిగినది. జాతిగాని మానవుడుగాని స్వాతంత్ర్యము లేనిది తన శక్తిపాతకముల సాధ్యమైనంత వర కభివృద్ధి నొందింపజాలదు. ఈ సంగతి ఒక హిందూదేశమున తప్ప తక్కిన అన్నిచోట్లను గ్రహింపబడెను. మజ్జిగారు విజయగ నిట్లు చెప్పిరి.

“దైవము ప్రతి ప్రజల నుడుటను తన యాలోచనపు గీటు గీసెను. అదియే యాప్రజల సంజ్ఞము. దాని తుడచివే యుట కెవరి తగవును కాదు. అది పరిపూర్ణ స్వేచ్ఛనభివృద్ధి నొందవలయును.”

జాతి యననేమి? జాతిపరాత్పరాన్ని హోద్రపు తుంపర వరాత్మగ జేసినకలము; అది ప్రపంచమునందు విడువబడిన విశ్వాసము; ప్రపంచమున నది అనేకవందల మనమృత్యులను స్త్రీలను పిల్లలను ఒకటిగ బంధించుచున్నది. దానినిజమును, దానితత్వము, దానితై భరంతయును దానియం దిమిడియున్న పరాత్పరత్వము తలమునై నాధారపడియుం డును. ఆపరాత్పరత్వము దానిమాటము నేర్పించి, మెలుగులబెట్టి, రంగులపూసి సుకటిగ జేయుచున్నది. జాతి గురి యొక్క ఇంద్రజాలముహిమ అంతయు నా యేతత్వభావమును పొందుటయగుచున్నది. తనదేవుడు కుదిరినచు పుణ్యక్షేత్రమున ప్రాపంచిక సేవను చేయుటయే యా జాతీయతానియోగము. దీనిని నుజ్జిగారు “దానిపుణ్య సంజ్ఞ”ని చెప్పిరి. అదియే జన్మమేమనగా, భగవంతుడు దానికి నియమించి కర్తవ్యము. అటుల భక్త్య భావమును వ్యాపింపజేయుటయే హిందూదేశకర్తవ్యము. నిర్మలత్వమును వ్యాపింపజేయుట పారశీకపుకర్తవ్యము. కాస్త్రము వ్యాపింపజేయుట ఈజిప్తీ కర్తవ్యము. గ్రీకు కర్తవ్యము పౌండర్యభావమును వ్యాపింపజేయుట రోము కర్తవ్యము వ్యాయధతతి నెలకొల్పుట, మానవానికి పరి పూర్ణలాభము నొసగుట కది స్వంతిమాగ్ధులనె యభివృద్ధి నొందవలయును. తన పరిచాయమున నని స్వనిర్మితముగ నుండ వలయును; అది తానుగనే ముండవలయును. మరి యొకరుగ కాదు. ఒకానొక జాతి ప్రపంచమునకు తాను నివేదింపవలయు సంజ్ఞము నొసగుండగనే దాని చెఱుపుటవలనను అణచివే యుటవలనను ప్రపంచమున కంటిటికిని మహావృత్తు గలుగు చున్నది.

స్వపరిపాలన వాంఛ.

ఆంధులకే యొకానొక జాతి స్వేచ్ఛను, స్వపరిపాలన మును గోరుట స్వాధీనత్వమున మెక్కుడుఅనందము నొందుట కెక్కుడు సత్వములగోరుటకంటెది కాదు. అందులో నైనను తప్పి ద మేమియు లేదు. ఆనంద మొందుట యన జీవితము పరిపూర్ణ త నొందుట. అట్టి పరిపూర్ణత్వము ముఖ్యవిషయంకలెంతయు న్యాయము. అయినను స్వపరిపాలనవాంఛ మానవసేవాధ్యము అర్హిస్వభావపరిణామమును గోరుట కే కాని మేరకాదు. అని అత్యంత గంభీర చారమార్మిక వాంఛ. తనచేత నైకత్వ సత్వత్వములను దాని ప్రపంచమున కొనగవలయు నను ఈప్రతిభాధ్యము. అందుచే స్వాంత్ర్యసాంఛను విడుచుటకు ఆస దిలు దాని పారింపజాలవు; భయంకరవాక్యములు దాని నయ పరుపజాలవు; ఎన్నడును సంతోష గ్రహములు. దాని భ్రమిం ప జాలవు. క్రైస్తవగ్రంథము లలోనికి మార్కామౌటల ప్రకార మది అభిమానముతో నిట్లుపలుకును. “ఒకానొక జాతి ప్రపంచ మంతయు జయించి తనయాత్మనే గోల్పోయినదాని కేమిలాభ ము? తన యాత్మకు బదులుగ నొకానొక జాతి ఏమి ఇవ్వవల డు?” దాస్యమున పరిపూర్ణ ప్రభవము ననుభవించుటకంటె కష్టముల కొల్పియైన స్వాతంత్ర్యము నొందుట శ్రేష్టము. ఇదియే “మహామూల్య” ఉద్యమముయొక్క ప్రాణము. అందువలననే దాని నెవ్వరు నణచివేయజాలదు. ఎవ్వరును నశింప జేయబడజాలదు; అది కాశ్యము; సంతతియోగ్యసము శేతము. నిరంకుశాధికారము ఇష్టమసారముగ నది దేనికిని తనజన్మహక్కు మార్పజాలదు.

జాత్యభివృద్ధి నణచివేయుట.

ప్రజల ప్రతిదిన జీవితమును దానివృత్తుల పరిక్షించిన విదేశపరిపాలన ప్రతిపురుషుని యొక్కయు, స్త్రీయొక్కయు విధ్యయొక్కయు ప్రపంచము లాభమునొంది కృపించుటకు మనము జూడగలము. ఈమనస్థక ముత్తమ భారతీయులకు వ్యాధయకంటకుముగ నున్నది. భారతీయులను దొరతనపుటు దోగ్యముల నిచ్చుటకుగూర్చి గోపాలకృష్ణగోక్ష గారిట్లు చెప్పిరి.

“ప్రస్తుత (పరిపాలన)పు ఏర్పాటులను భారతజాతి యొకవిధమున సర్వ గిలుచున్నది. జీవితమునం దన్ని దినములను మే ములతులమాడ్కిని గడపవలయును. ఏర్పాటుల విధానము లు నిర్వర్తించుటకు నిమిత్తము మాలో నాజానుబాహులు

సహితము వంగి మూరలమును. ఈలగు, హోలోలో ము గుండు పతి బడిపిల్ల కాదు ము తా హోకామోక దినమున నొక క్షాన్దనో, లేక నెల్లనో, లేక వెల్లెనో ముగుకకు డోస్తోత్తొక భావము,—నిద్రాస్థిమొగ్గు. శక్తిని బట్టి ఆశ్చర్యము ప్రయత్నముల వినియోగింపజేయు నిష్టిభావము— మనము పొందుటకు పీనులేమిడ తే నుబడినది. మన పాఠమ త్వ మొత్త యున్నతత్వతిరుగు హోగలనో అంత యున్నతత్వతి నొం దుట ఇట్టి విధానమున నెన్నడును సమ కూడ జాలదు. స్వపరిపాలనలగుపరీజాతివాసు నొందు నైతి కాన్నత్యోప లభిని మన మొందుటకు పీలు లేదు. మనదేశమున మనగతి కట్టెలకొట్టువాడుగను, నీర్లను తోడువాడుగను రూఢి గ నేర్పడువరకు వాడుక లేమందుకును పింపిరి బట్టి మనపరి పాలకసామర్థ్యములను, శాస్త్రసంపదయు కృత్యకృత్యమున ట్టిచించి తుద కంత మొందవలయును.

మా॥ లగు భూపేంద్రినాథ భాను గారు నాటిక నె పటికి యుండిరి.

“ఏస్వపరీచాజకబుద్ధి లేకుండుటకు మన మేకాద్యము నైన మొనగించుటకు నశ్చుల చుచున్నామని గర్వింపబడు చున్నామో అట్టిబుద్ధిని కలకమొందించి తానేయావత్తు రాధ్యతను గైకొని అధికారము సంజ్ఞిని స్వహస్తమున చిక్కి బట్టి అన్నిటికంటె నెక్కుడు అపాయకముగ మహో ఆత్మ శాస్త్రగర్హమును ఆవశ్యకముగ నశింపజేసి విదేశమునందొది గు చుటి చేయబడి నిరంకుశాధికారవర్గము హిందూదేశపు ఆత్మ ను మహా హస్తవత్తువలె నణగ (వొట్టు)చున్నది.”

ఈ సందర్భమున కాలివృద్ధి ప్రభువుగారు కూపరుహిల్లు విద్యాధులకు జెప్పిన హెచ్చరిక ప్రశంసార్హము.

“ఎచ్చట నీచత్వ సంజ్ఞదనమును మానదగ్గరంజము ను ఉద్బుద్ధి పాలకసామర్థ్యము సంబంధములకు హాని గలిగిం చునో యచట నెట్టి పరిపాలనా విధానమును శాస్త్రముగ రక్షితము కాజాలదు. హిందూదేశమును పాలించు నిమిత్తము మీదేశమును విడువనన్న వారందరికిని వాగుగ నాటుకలుల నే నే యంతయునైన జెప్పగోరెద తా మిట్టివాడుగ పరిగణిం పెంచిన నెవ్వరె ప్రజల శత్రువులుగ నింగ్లండు బావింపవలసి యుండుననియు రాబోవు ఇంగ్లండుపరిపాలన కత్వంతా నగ్గమును గలిగింప నిర్మించినట్టి మహాత్మాగ్యమును గావింపవల మహాభూతి బట్టి నారే యనియు నేను మీకు గట్టిగ నొక్కి చెప్పవలసి యున్నది. ఇంతకంటె సభికముగ నేను మీకు జెప్పగలనుక దింకొకటి లేదు.”

భారతీయులయం దాత్మగౌరవము వృద్ధియగుచుండు నీ కాలమున ఇట్టి స్థితులు గలుగు నని నూచించుచున్నాను. తమ గోషము లితరులకు దెలియరావని యూరకుండు పద్ధతి నే నుండు దేశభాగమున కుపకరించును.

బాలుని విద్యాభ్యాసము నుండి జాతిక్షీణము ప్రారంభ మగును. పాఠశాలలందును కళాశాలలందును భారతీయోపా ధ్యాయులకును బ్రిటిషు ఉపాధ్యాయులకును ఆదరణమునం దు వ్యత్యాసము గానబడుచున్నది. విద్యయందు మొదటి తరగ తిని నెగ్గు భారతీయ విద్యార్థులకంటె కడపటి తరగతి నుండు విజాతి విద్యార్థియే అధికగణ్యత నొందుచున్నాడు. కళా శాల బ్రిటిషులు విదేశీయులు. పాఠశాలలందు హిందూదేశ చరిత్రకంటె విదేశ చరిత్రావతరమే కడుముఖ్యము. ఒకరు ఆంగ్లదేశమునందలి గ్రామములగూర్చి వ్రాయగలిగినచో, నత డు హిం దూ దేశమున ఆర్థికకాస్త్ర ఉపాధ్యాయుడుగ నుండవలెను. బోధనా ప్రపంచమున (పాఠశాలలందు కళా శాలలందు) సంతకును సాశ్వాత్యోపాధ్యాయుడు, తానట్లు బయటికి చెప్పవచ్చును, ఆధిక్యమును వహించును. ఈ దేశము నందునద్య, విద్యాభ్యాసావారోచేతులందున్నది. విద్యయంతయు విదేశపద్ధతులపై నేర్పబడుచున్నది. ఈ దేశమున విద్య వలన భారతీయులు విదేశలాభముల కుపకరించునట్లు చేయ బడుచున్నారు. అధికారవర్గ ప్రభుత్వమున కుపచారకులగు చున్నారు. కాని దేశభక్తిపూరితులగుటకు అవకాశములులేవు. ఉత్తమాద్యములు, వైద్యవైద్యములు, ఆత్మవిశ్వాసము ప్రోత్స హింపబడుటలేదు. సమత్వము మూకేభావము విద్యార్థి యందు మహాగుణములుగ పరిపాటి జెందుచున్నవి. స్వదేశావేశము, దేశభక్తి, ఉత్తమఫలవాంఛ, మహాప ద్రవకరములుగ పరిగణింపబడుచున్నవి. భారతీయాద్యర్థులకంటె ఆంగ్లాద్యములే మహాయోగ్యములుగ నెన్న బడుచున్నవి. విదేశీయుల పరిపాల నమునలని లాభములను గూర్చియు, స్వదేశపరిపాలనమునకు భారతీయుల యసమర్థతగూర్చియు విశేషముగా బోధింపబడు చున్నవి. అట్టివిద్యను బడసిన బాలురు పెద్దవారయిన వెనుక కాలమున కొకరిటి సుపరించువారుగను, ప్రోత్సాహకులుగను నై, ఉత్తమాద్యములు లేక స్వాధీనతలై స్వజాతిక్షేమము నరయనివారుగ నుండు రన్న ఆశ్చర్య మేమిగలదు. చిన్నతనము నందే యేమి నేర్చుకొనినను పట్టుబడును. స్వజాతి ఆసామర్థ్య మును గూర్చిన విషయములతోనే మెదడును నింపినచో, ఆస్పిక్తు మహాశయము డనిన విదేశీయబంధపు దుర్భరస్థితి నత డెట్లు తెలిసికొన గలుగును.

హిందూదేశపు హక్కులు

ప్రభుత్వపు హంపిచెడ్డలతో పనిలేదు. ఇంగ్లండు నందు ఇంగ్లీషువారి పరిపాలనముకంటె జర్మనీయందు జర్మను పరిపా

లనమే ఘనతరము. ఇంగ్లండులో ఇంగ్లీషువారికంటె జర్మనీ లోని జనులకు కావలసినంతటిది గలదు. సంతోషావకాశము లనేకములు గలవు. విశేష కార్యములకు సావకాశముగలదు. ఇంగ్లండునందుకంటె తక్కువ జ్ఞానుపీఠములు గలను. ఏ ఇంగ్లీ షువా దైనను ఇంగ్లండులో జర్మను లన్ని యున్నతస్థానముల నుండవల పగల డా? ఎందులకు దలపడు? విదేశీయులం దెంత సామర్థ్యమున్నను, ఎంత ఆధిక్యమున్నను, విదేశీయును ముందుకు వచ్చి సర్వ వ్యాపకు డగుట ఆత్మగౌరవమునకును, దేశగౌరవమునకును భంగకరమని యతడు తలంచును. యుద్ధారంభమున ఆస్పిక్తు మహాశయము చెప్పినట్లు అట్టిస్థితి “దురూహ్యము, దుర్భరము.” అట్టిస్థితి హిందూదేశమునకు మాత్రము “దూహ్య” మయ్యెనా? హిందూదేశమున నందఱు నాస్థితి దుర్భరమని గ్రహింపలేదా? ఎందులకు? అనగా అది మన కలవాటైనది. పుట్టినిది మొదలు విదేశీయుడే అధికుడు ఘనుడు అని తలచుట అలవాటైనది. స్వాతంత్ర్యము గల అన్ని జాతులందును ఆత్మనిశ్చయ (తామె ఆగ్రత వహింపవలె నను ఆశయ) మను సహజభావమును భార తీయులయందు చంపివేయుటయే బ్రిటిషుప్రభుత్వము హిం దూ దేశమునకు చేసిన మహాపచారము. భారతీ యుల నస్త్రధారణము భారతీయుల ఆహారము భారతీయుల ఆచారము భారతీయుల ఆచార వ్యవహారములు, ద్వితీయగణ్యము లైనవి. భారతీయుల భాషాసారస్వతములు ఎవ్వని విద్యావంతులనుగ జేయజాలవు. ప్రతిజాతికి జన్మవలనవచ్చుచున్న భారతీయు లనులేమని భారతీయులను ఆంగ్లేయులను కృతనిశ్చయమైరి. స్వపరిపాలనమును వాంఛించుటకుబదులు భారతీయులు “దేశ పరిపాలననుం దెప్పకపాలు నొసగవలె” నని కోరుచున్నా రు. ఏ స్వల్ప సంస్కరణములు దయచేసినను “మహాప్రసాద ములు”గ భారతీయులు భావించి కృతజ్ఞులై యుండురని పరిపాలకులు తలంచెదరు. బ్రిటిషువారు ఏమి దయ చేసెదనో బ్రిటిషువారే చెప్పవలెను. ప్రస్తుతప్రభుత్వ విధాన ము సరిగలేదు తలక్రిందులుగ నున్నది. దేవుని యాశీర్వాదము వలన భారతీయులు కన్నుల దెఱచుచున్నారు. తమదేశములో తమజన్మహక్కును స్వాతంత్ర్యమును గలిగి స్వదేశవ్యవహార ములను తామే పరిష్కరించుకొను హక్కును కుండుటకు తాము మనమృత్యుమేయని భారతీయులందఱు దెలిసికొనిరి. భరతవర్ష మిప్పుడు సాగిలపడి “మహాప్రసాదముల” నొసగు డని ప్రార్థించుట లేదు. ముఖముభిని తన జన్మహక్కుల నొసగుడని యడుగుచున్నది. నే నిట్లు బోధించుచుంటినయే నా యభిప్రాయములను అన్యవిధమున అర్థముచేసికొని ఇచ్చటి ఇంగ్లీషువారు నేను రాజ్యవోహినని పల్కెదరు. నేనిట్లు బో ధించి యున్నందులకే నే నిప్పుడు కాంగ్రెసుమహాసభ కధ్యక్షురాల నైతిని.

ఇని యంతయు క్రొత్తగా కనబడవచ్చును. ఈ దేశము నందు వాస్తవనిషయ మెన్నడును చెప్పబడలేదు. కనుకనే స్వవిషయమున స్వదేశమున బ్రిటిషు పౌరు డిట్లేతలంచు కొనును. ఈ దేశమున ప్రతిభారతీయుడును స్వవిషయమున నిట్లే తలంచుకొనవలసి యుండును. యూరపున మిత్రతందలివారు మహాసంగ్రామము జరుపుచున్న దిందులకే. ఇదియేప్రజాసత్తాక ము. ఇదియేప్రస్తుతము లోకవ్యాప్తమైనసూతానావేశము. హిందూ దేశము తన హక్కుల నొసగుచుని కోరుచున్న ప్రభు నిజమగు ఆంగ్లాపౌరు డియే హిందూదేశపు హక్కుని తలంచును. ఈ హక్కు నొసగుచునియే భరతవర్ష మిప్పుడు కోరుచున్నది. ఈ హక్కు హిందూదేశమున కొనగబడిన వెనుక బ్రిటిషుదేశమున కును భరతవర్షమునకును అన్యోన్య ప్రేమాభిప్రాయము సహకార బంధమును బలమగును. విదేశబంధ మను పూర్వాభిప్రాయము తొలగిపోవును. మన మందరమును కలసి మెలసి అన్యభిప్రాయములను అపవచ్యకములును లేక, మనము వాంఛించుచున్న ఏకఫలముకొఱకు నిరంతరకృషి నల్పదము. తత్ఫలావ్యాప్తిచే లోకమున నెన్నడు కని విని యెఱుగని మహాసామ్రాజ్యము ఏకప్రజాసత్తాకము సిద్ధించును. దీని మూలమున కాలక్రమమున లోకమునయుద్ధ మనునదియే యుండదు.

స్వరాజ్యముకొఱకు మనము నూచించు ఇతర కారణ ముల నీక్రింది విధమున చెప్పవచ్చును:—“ప్రస్తుతమున్న ప్రభు త్వము బ్రిటిషు లాభముల జూచుకొనుటకును, ముఖ్యము కాని స్వల్పవిషయమునందును విశేష సమర్థమై యున్నను, భార తీయ ప్రజాసౌఖ్యమునకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయములందు అసమర్థముగ నున్నది. విదేశీయులతోడ కాంతి, పోట్టు, తెలి గ్రావులు (రాజకీయాందోళనాపరుల విషయమున దప్ప) పెద్ద రోడ్డు, రయిలువేలు, మున్నగునవి ఈదేశమున నేర్పబడి నం దున, ఎన్నలైన విదేశపు సంచారి యొకరు వచ్చుచో, అత డిది వరకు ఈదేశముగూర్చి యనుకొనినట్లు ఇచ్చట అనాగరికపు గాక్షులులేక అంతయు ఆశ్చర్యకరముగా కనిపించును. ఇని యంతయు బయటికి కనబడునది. కాని ఆసంచారి ప్రజాజీవన మును, పరిక్షించినచో, నెలకు 25 రుల శేతముతో వేలకు వేల గునుస్తాలు తమకువిద్యజెప్పింప బలుపాట్లు పడుచుండుట యు వేనవేలు కూలిజనులు ఒక్కపూట భోజనముతో, మారు లను సగముకూలి గుడినెలలో నివసించుటయు మున్నగు విశేషములు తెలియవచ్చి అతని ఆలోచనా నిమగ్ను నిజేయును. నిద్రాగంతు లగు జను లెవ్వరైన తమ దుస్థితినిగూర్చి ముచ్చ టించినచో, నతడిచ్చటి స్థితికాశ్చర్యము నొందును.

భారతీయుల కవకాశ మొసంగును.

మనము చెప్పన వలసినది:—ఆంగ్లేయులు గాని, విద్యనుగాని, విశ్వమునుగాని జనసామాన్యమునకు మీరు కలుగజేయలేదు. అందుచే హైందవులకు బాగుపడు అవకాశమును కలుగజేయవలసిన కాలము ఆసన్నమయినది. జనసామాన్యములకు బాగుపడేనట్టి భారతీయులను బాగుపడవలసియున్నాడు. ఇట్టిపాట్లు ఆక్రమణమయిన వెంటనే ప్రతియును కాదు. ఆంగ్లో-హైందవ ద్వేషము జనసామాన్యమునకు తామెవరకు కలుగవలసి పలుకుమాటలుబాటకములని ప్రతియును అట్టిగ రహితులుగా యీక్రింది మాటలవలన సున్నము కాగలను. “జనసామాన్యము మొక్క కష్టనిభూములను యూరోపియనులు బాగుగా చూచెదనియు, హైందవోన్మేషములు గాని, హైందవ ఆధికారవిద్యార్థులుగాని బాగుగా చూచెదనియు నిర్లక్ష్యపునుటలను ఎట్లు పలుకుచున్నారో ఊహించుకొనుట కష్టము కాదు. హిందూజాతిలోను యూరోపియనులు మాటలాడలేక పోవుట, అందువలన ప్రజలెంతవలన గాని, ఆలవాటులనుగాని, హృదయమునుగాని వారు ఎఱుంగలేకపోవుట అందరికిని తెలిసిన విషయమే. ఈ అడ్డంకులను ఎంతో సాగుభూమియు, ప్రేమయు గల యూరోపియనులు కొంతవఱకు తప్పు నితరులు గాటలేకయున్నారు. భారతీయ విద్యార్థులన్నవో వారిప్రజల కష్టములను నిరుపముతో తెలిసికొనగలను. వారికి ప్రజల పరిమలు, ఆచారములు చక్కగా తెలియును. వారి సానుభూతి ప్రాపించిక సౌఖ్యములనే పూజింపెను పాశ్చాత్యుల సానుభూతికంటె నిజమయినది.”

మనదేశములోని అధికారవర్గమువారికి ప్రజలను బాగుచేయగలయుననియున్నచో తెలివి తెలుసు లేకపోలేదు. బ్రిటిషు వర్తకులు అధికారుల సహాయము వలన మన దేశములో బోలెడు ధనము సంపాదించుకొనుచు ఎంతో బాగుపడుట లేదా? కాని ప్రజలకష్టములు అధికారవర్గమునకు పట్టవు. రష్యాలో అధికారవర్గమువారు ప్రజలకష్టనిభూములను సౌఖ్యమును లేల వెట్టినవారేకారు. ప్రజలను విధేయులుగా చేసి వారధినుండి పన్నులను వసూలు చేయుటయే వారిపని గాని యింకొక గొడవ వారికి పట్టనేపట్టదు. లోకములో అన్ని బూరాక్రసీలు (అధికారవర్గములు) ఇట్టివియే! కాబట్టి ఈ అధికారవర్గము గాజ్యపరిపాలనాపద్ధతిలో మనము యదృశము చేయవలసి యున్నది, మనభూమిలో నెంతమాత్రము కాదు. మనము బ్రిటిషు అధికారులను తొలగించి ఇండియను అధికారుల నేమాత్రమును వెట్టము సుమా. మనము బూరాక్రసీలను తొలగించి నేమవలసియున్నది. అనగా పౌరసేవోద్యమల ప్రభుత్వమును తొలగింపవలయును.

స్థానికస్వపరిపాలన మింతవఱకును సున్నగా నున్నది. డిసెంబరు 128, 29, 94,000 రూపాయలు. క్యూము 128, 25 81,500 రూపాయలు. గాజ్యపరిపాలనమున నడపుటకయి అసహ్యము అగాధములలో నడుచుకంటె హెచ్చుగానున్నది. పౌరసేవాశాఖ, జీతములు, ఇతర వ్యయములు 28,93,49,500 చిల్లర కచ్చులు, 7,92,49,500 వైద్యవ్యయములు 34,74,88,500 మొత్తము 71,65,87,500

మిలిటరీ వెరిగింగున కృతఘర్షణయులను తగ్గించుట బహు అత్యవసరమయినది. మనకు హోమురూలు వచ్చునంత వఱకును ఈ వ్యయములు మనము కొరవట్లు చెల్లకలెదవు. మన దేశము వాస్తవికములే దివాలా కావడవలయు కన్నను, ప్రజల జీవితకాలము తీగింపబడవలయు ననినను, చావులు తిక్కువకావలయు ననినను, దేశమంతటను శైగప్రాంతమున్న కోగమును తగ్గవలయుననినను, భూమి పౌరవిహితము గుల్ల కావడవలయుననినను, మనకు హోమురూలు త్వరితముగా వచ్చి తీరవలయును. హిందూదేశ జనసామాన్యములొక్కడారి ద్రవ్యమును నాచుచున్న ప్రతివానినను, ముమ్మడి ఆకలితో దొమ్ములు ఎరుగకంటె వారిని వివారించవలయునని మన ప్రజల జీవితములో పూర్ణముగా భూమికి తగ్గి తీరవలసి చెప్పగలను. పాశ్చాత్యోద్యమములకు సరిపోయిన ప్రభుత్వమును తెచ్చి మన దేశమునందలి పరిస్థితులను అది మన స్వపరిపాలనాప్రతిష్ఠాపనములను సంఘప్రతిష్ఠాపనములను చూపి దేశము ఇప్పుడు మనము మనదేశమున కనుకూలమయిన మార్పును గోరుచున్నాము. విశేష, పూర్వ నాగరికులకు

మన ప్రజలవిధ అనుకూలమయిన ఒకపాలనాపద్ధతిని తెచ్చి వెట్టటచే అది విశేషమయినదని.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు.

వీనిని మూడుమార్గములవలన చేయవచ్చును:—

- (1) ఇండియాగవర్న మెంటును సంస్కరించుట.
- (2) రాష్ట్రపరిపాలనాసంస్కరణము.
- (3) స్థానిక స్వపరిపాలనము.

కాంగ్రెసువీరు సంస్కరణములకు తక్కువగా ఏ సంస్కరణములను మన మంగీకరింపరాదు. రిపబ్లికన్ ప్రభుత్వ స్థాపించిన స్వపరిపాలనము కావనవలసిగా మనకు తెలిసినంత అధికారము లేకపోవుటచేత నిష్పలమయినది. ఈ కావనవలసిగా అధికారుల పక్షమునందున సభ్యుల సంఖ్య హెచ్చుగానుండు వఱకు మనకోరిక లేదుయు ఈ దేవు. కాంగ్రెసుగవర్నమెంటులో కలుగుట ఆంగ్లేయులలో ఒక్క భారతీయుడమాత్రముండవలసి, ఆ భారతీయుడు వారు చేయు ఆక్షేపణకరమయిన పనులకు పరిమోగవలసేగాని, ప్రజలకు పేలుచేయుటకు పరిమోగవలసినది. కాంగ్రెసుగవర్నమెంటు సభ మనజూని మెడనుకంటిది. అందులో మన కధికారములేనిది. గాజ్యపరిపాలనము మన కనుకూలముగా చేసికొనలేము. అన్యజాతీయులతో ఈ కాంగ్రెసుగవర్నమెంటు సభ గూడియున్న లేకటకు వా వెల్లవలను ప్రజలను అనుమానముతోను, అవిశ్వాసముతోను జూచుచున్నాడు. వారు మనలను పసికూనలనుగా జూచుచున్నాడు. మనము పసికూనల మనుకొనినను, దోగులాడి, లేచి, పడి, పడి, లేచి ఎటుల నడవలయునో నేర్చుకొననిది నీటుగా నడచుట మనకెప్పటికిని రాదు. ఒకరు మనలను మోయునంతవఱకు మనకాళ్ళకు పుట్టిగాక, అవి నడచుటకు వంకవు. అందుచేతనే మనము స్వతంత్రించి మనదేశమును పాలించుకొనుటకు, లేచి పడుటవలన పాలనమును నేర్చుకొనుటకు కావలసినంత అవకాశమును కలిగియుండవలయును. కాంగ్రెసుగవర్నమెంటును వీరంగకొన్ని శాఖలను మాత్ర మిచ్చుటకేవలము నిష్పయోజనము. మనము కొరవడి మన జన్మహక్కుగా భిక్షునివలె అడుగునిచ్చుము కాదు. ఆస్తివ్యయ, విల్లును మహాశయులు మిత్రవంధుల లోకస్వాతంత్ర్యమునకయి పోరాడుచున్నామని నెలబెట్టి యున్నాము. మనము మన స్వాతంత్ర్యముతోటకు న్యాయముగా పోరాడుచున్నాము. బ్రిటిషు ప్రజలు వారి స్వాతంత్ర్యపరంపరా నగరములను నడచిపోయి మన కన్యాదము చేసినచో లోకములో అపఖ్యాతిపాలగుచును.

ప్రజాపాలనమునకు మన మనర్హులమా?

మనము ప్రజాపాలనమున కనర్హులమని నివిలు సర్దిమి ద్వోగులు తప్ప ఎవ్వరును అనబారు. చరిత్ర వేటికవిధముగా ఉద్భవించుచున్నది. మాంసేగుగూనికి హోమురూలు తీసుట సుపరిచిత కన్నములలో “ప్రజాపరిపాలనము ఇండియానుండి ఆఫ్రికాలనయూరపునకు గొంగోబడినదనియు ఈ సంగతిని మెయిను మొదలకు చరిత్రకారులే ఒప్పుకొని యున్నామనియు, గ్రామపంచాయతీలు ప్రజాసత్తాకములనియు, ఈ యిండియా కంటెనే వారినలన నివి గతత్రాబ్దము వందు నిగ్గులము గానింపబడినదనియు, తులపంచాయతీ లిప్పటికిని కలవనియు, ఒకరులములో రాజు అయినను, నిరుదేవ యయినను ఇచ్చి పుచ్చుకొనుట కలదనియు, అందుచే హిందూసంఘముమొక్క శాస్త్రీకము ప్రజాసత్తాక విహితము యున్నదనియు” నుడవారింపబడి యున్నది. సజ్జాను లారెన్నగా కట్టు వ్రాసి. “హిందూదేశ ప్రజలు వారిదేశమును బాగుగా నేలగల శక్తి కలిగియున్నారు. పౌరసేవాద్యభావము వారిలో బాగుగాగలదు. గ్రామపంచాయతీలు ప్రజాసత్తాకములు. అవి శాశ్వతముగా నిలిచియున్నది. మనము హిందూదేశపు పరిపాలనమును వీలయినంతవఱకు ప్రజలచేతిలోనే వెట్టట మనకు చాలవలసింది.”

1871-75 వార్షిక ప్రగతిగారు తులములో నేరమజు దయనకు శిక్షింపబడవలసియున్నయెడల గాని, సంస్కరింపబడవలసియున్న గాని తులపు వెట్టలగూడి, విచారణనలిపి, ఆ కాంగ్రెసును నడపుట వాలో కలుపుకోలుతనము, న్యాయముచేయవలయునను కోరికను, స్వపరిపాలనాశక్తిని కృత్రికరీతియందు దరి వ్రాసి.

వీమలం ఆన్ ట్రైగర్లు వ్రాసి. “మరువులను, పరియిత వర్తకులను, ప్రాజ్ఞేయులను పురపరిపాలనమునకు, జేతపరిపాలనమునకు సిద్ధముచేయవలయునని పలుకువారు ప్రాజ్ఞేయులే పురపరిపాలనాపద్ధతులకు మాన్యుక్తములను సంకల్పించి చూచివచ్చుచున్నారు. స్థానికస్వపరిపాలనము ప్రాజ్ఞేయులచేతనే ప్రాపించున క్యకాశము. ఇ ను ల మ త ము నీరయినను తూర్పునుండి వడకుటను, ఈ ద్విరము నుండి దక్షిణమునకును, మునిసిపాలిటీలలో దేశము నిడికత్తరువు యుండెను. ఈ మునిసిపాలిటీలన్నియు ఒకవలనలె సంబంధమును కలిగియుండుటచే ఒక పద్ధత ప్రాప్తినిధిసభను నిర్మించుట కనుచు ప్రాతినిధ్యసంస్థాపనములను గలిగి యుండెను.” ఇటువంటి వెప్రియమున నభిప్రాయములనే వ్రాయగలను.

భాగనిర్ణయమున పాలనాధికారము.

ఆంగ్లో-ఇండియను పత్రికలు మాచూరుగ నూచింపగా నూచింపగా చిరకరు నిర్ణయములందు స్వపరిపాలనాధికారమును ప్రసాదించు నేర్పాటు లోటి ప్రాజ్ఞే తెలుపుతినది. యూరోపియనులు గానిని సాధుచేసికొనిరి. ఆ యేర్పాటు కలన కొన్ని ప్రభుత్వశాఖ లోకి క్రిందను, కొన్ని ఒకరికింద నుండును. సర్వాధికారమును తమనం దుంచుకొని, కోశవ్యవస్థను నిర్ణయించి ప్రజలకు బాధ్యులుకానివారికింద కొన్ని శాఖలను ప్రస్తుతించలే నుండును. క్రిష్టియని ప్రజానియుత్తుల కళనునందుండి దోతనమువారి నిష్టానుష్ఠనుల కనుసంది, వారికి అధికార ముండును. క్యూమభారములో నూడిన విద్య ఆంగ్లేయ శాఖలవంటి శాఖలను వారి కొప్పించి, యాన మును బట్టి సామ్యు బగుచేయుటకు వీలులేనంత ప్రభుత్వమువారు చేసిచో ఆ శాఖల పరిపాలనను జనుప్రభువుగాను. దాని వలనను వాగవనధుల చెప్పటకు వీర కలుగును. స్థానికస్వపరిపాలనా విధానము బట్టి నిష్టే చేయవచ్చును కావున ఆ దలి సంతులన మనముజ్ఞ ప్రియమయిగోనవలయును. లేదా వారికి అంత సుఖ్యము గాని శాఖలపాలనము పరిచేకొనుట కప్పనిగవచ్చును. అప్పుడు మాంసేగుగూనికి నుండి చియ నష్టముండేపోవచ్చును. ప్రజాసత్తాకము ప్రజాసత్తాకమును. ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునకు చాల దోషమున్నది. అది సంతయు నన్ను చేడిగిన నున్నను వెట్టిన యున్నది. భారతవర్షము స్వపరిపాలనము నామయింపడ కానిని గాజ్యపరిపాలన సంబంధము చే అందలి ప్రధానభావము. భారతీయుల పాలనాసాధనమునందు సంపూర్ణమై యిదిశాస్త్రము నుండుట అధికారిగర్హిమానులకు ననబడుటయెను. అనూకరిధాన మీ యనిశాస్త్రమునే వెవలగవచ్చును పరరాజు లేకపో చచ్చి యాత్రముంచుకొని దేశమును పరిపాలించెదని గమన భారతవర్షమెప్పుడు “జడ్డాలలో” నుండి నలయు ననియు మృష్టాన్నయ క్తయిన భారతవర్షముండి నాలుగుసార్లుత్రైకము, నూ పో చేయవలయు నను నసంగతి యింక పోకకనీ చరిత్రచేయుచున్నది. ఆంగ్లేయను భవమిత్రదేశములలో కమునందు పోకటిచిన భగ్యునియనులకు కలిగియుండును నున్నది. సంస్కరణప్రకాశి నోకదానిని కచ్చితముగ నిర్ణయించవలసినది పృథుత్వమువారిని కాంగ్రెసు కోరినది. అది నిర్ణయించిన సంస్కరణప్రకాశి తక్కు నేమి నిర్ణయించినను కాంగ్రెసునకు తృప్తికరము నుండను.

దేశభావము.

తమ కియ్యగడడి ప్రాత్ర మధికారులకు తాము సంసిద్ధులగు సంస్కరణను ప్రజలకు విద్యుదవలసి యున్నది ఇది కూడ నొక పద్ధతియే. ఈ కార్యము ప్రతిపాత్రిపు దేశభావలలోను జరుపబడవలసి యున్నది. ఎందుకల్ల కాగా, మాన్యుభావము చెప్పబడిది విషయము మాత్రమే జనసామాన్యముయొక్క నడమకు నచ్చి తలకెక్కినది.

ఇప్పుడో పరిమళకృష్ణుడో, రాష్ట్రముల భావలను బట్టి పునర్విభజింపగా వలసియున్నది. అది యిప్పుడు గుటయే వేలు. ననాదాదేశమందలి కొన్ని భాగములలో ప్రెంచి యంగ్లేషుభావ లుపయోగించి బడుచున్నట్లే, కొంత కాలము కనుక గాజీ ను వ్యవహారములకు రెండుభావలలో (దేశభావలలోను ఆంగ్లేయభావలలోను) జరుపబడవలసి యుండును. ఈ యేర్పాట్లు జరిగినవఱకు జనసామాన్యము ప్రజాపరిపాలన సంపూర్ణముగ పొందగ నుండును.

క్రాంతికొరక.

మన క్రాంతికొరక యేమిటి? శక్తిగ మహాచక్రవారి తీర్మానముందలి మూడవభాగమును క్రియగూడుకమునకు దెచ్చుటకై మన మొక సంవిధానము నేర్పవలసినది. బ్రిటిషు పరిపాలనమునకు హిందూ శక్తియుగము సంబంధించి మాన్యుక్తమే మన మీ యేర్పాటు చేయవలయును. (1) సామ్రాజ్యాధికారమును సంస్థానాధీశులకును గల సుధి బలంధిసల నానలించి స్వదేశ స్వస్థానముల సంబంధమును బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారిలో విచరణనీయున్నది. తన సంస్థానములో స్వస్వత్ర్యముగ నుండునట్టి దాని తన సంస్థానమును బ్రిటిషుహిందూదేశమునందలి పద్ధతులప్రకారము పరిపాలింపబట్టిగాని ఏ స్వదేశసంస్థానాధీశులకును మన గాజ్యపరిపాలనలో ఏ విధమైన హక్కుకారము నుండరాదను. బ్రిటిషు హిందూదేశములో నెక్కడను ఇచ్చి గాజ్యకారమును కరకాచెడి యేర్పాటు జరుగవలెను మనముమాడవలసియున్నది. బ్రిటిషు, హిందూదేశమునకు స్వదేశ సంస్థానములలో లేనివిధి కారము స్వదేశసంస్థానాధీశులకు బ్రిటిషు హిందూదేశములో నుండరాదను. (2) ఇక క్రాంతికొరక సామ్రాజ్యాధికారము విషయమై చూచిము. అది యెట్టిదో నడవలే, ఆ యేర్పాటు హిందూదేశము సామ్రాజ్యమునందలి తన ప్రాముఖ్యమునకు తగిన, గోరకస్థానమును గలిగియుండవలెను. కలిగియుండవలెడల అది బ్రిటిషువారికలను అధికారములవారికలను పరిపాలింపబడును; లేకపోరి కామికాధ్యక్షయమును గోల్పొను తో లెక్కగ మాన్యువలెను. ఇప్పటి స్వస్థానము

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Russia

Russian Peace Proposals.
Their Basis Accepted.

LONDON, December 25.
AMSTERDAM:—Enemy delegations at Brest-Litovsk have unanimously agreed upon the basis of reply to the Russian peace proposals. The reply will be formulated to-morrow.

The Six Points of Maximalist Delegates.

LONDON, December 25.
PETROGRAD.—Maximalist Delegates presented six points at Brest-Litovsk Conference including:—No forcible acquisition of territory; restoration of political independence of peoples who have lost it during the war. Self-determination of national groups; No indemnities; private persons to be compensated for war losses from a special fund to which all belligerents shall contribute on proportional basis; same principles to be applied to Colonies as to parent countries; and the last clause prohibits economic boycotts, separate customs, agreements, and naval blockade not pursuing any direct military object.

Troops Sent Against Ukrainians.

Movement of Russian and Austrian Troops.

LONDON, December 25.
PETROGRAD.—Members of Ukrainian Revolutionary Staff have been released. Six thousand Red Guards from Petrograd and Moscow are being sent against Ukraine.

It is reported that Austrians and Germans are moving troops from the Russian northern and western fronts to south western and Rumanian fronts.

Caucasian Army Marching on
Kaledin's Rear.

LONDON, December 25.
A telegram from Petrograd of yesterday's date says that a telegram of the Maximalist Press Bureau announces that the Caucasian army a hundred thousand strong, is marching on Kaledin's rear.

Great Britain

The King's Christmas Message.
TO ARMY AND NAVY.
The Nation Stands Faithful.

LONDON, December 25.
The King in a Christmas Day Message to the Navy and Army sends hearty good wishes for Christmas and New Year and says:—"I realize your hardships patiently and cheerfully borne and rejoice in the successes you have won so nobly. The Nation stands faithful to its pledges and resolute to fulfil them. God bless your efforts and give us victory."

Their Majesties' Message to the Sick and Wounded.

LONDON, December 25.
The King and Queen have sent the following message:—Our Christmas thoughts are with the sick and wounded sailors and soldiers. We know by personal experience the patience and cheerfulness with which their suffering is borne and wish all speedy restoration to health, restful Christmaside and brighter days to come."

The Pope's Exultation.
At the Capture of Jerusalem.
Men must return to God.

LONDON, December 25.
ROME.—In a Christmas message to Vannutello the Pope expresses his regret that his efforts at reconciliation have been in vain but adds that nevertheless he will continue his mission of peace throughout the world despite all obstacles. The present calamity will never finish until men and society return to God. In these days we may go in the footsteps of Christ to Jerusalem. Human counsels and divine designs have advanced together, the former by subjugating countries, and the latter by granting the age long prayer of the fathers by giving back to Christianity the sacred places where the blood of the Redeemer was poured out. Jerusalem, sacred city and Blessed vision of Peace, lifts to God the hymn of exultation, gratitude and love. All must see that events just accomplished in Jerusalem have a special language which strengthens the invitation we address to the people to return to God because in Jerusalem were the blessed, not those who came in the name of arms, but in the name of God.

France

The Caillaux Affair.
Order Signed to Hear Charges.

LONDON, December 25.
PARIS.—General Dubail has signed an order for the hearing of charges against M. M. Caillaux, Loustalot and Comby. M. Caillaux will be defended by M. Demange who defended Dreyfus. Comby is an Ex-Barrister. He is alleged to have accompanied M. Loustalot to Switzerland to see the Ex-Khedive and to have been present at the interviews between Loustalot and Cavallini, the Italian Ex-Member of Parliament, who is now under arrest in Rome.

Germany

Great German Preparations.
Against France.

ALLAHABAD, December 25.
LONDON, December 24th.—The "Idea Nazionale" learns from a Swiss source that Germany is organising a great offensive in Alsace in which the Austrian army will participate. This will be launched probably in January or February certain before the arrival of the American Army. The correspondent adds that after striking a great blow in the west the enemy will again propose peace. The foregoing is merely one of the various forms in which the story of a contemplated German offensive in the west keeps reaching London. This particular version is not the most convincing since it involves a drive across the Vosges in mid winter against the line of forts between Verdun and Belfort. Throughout the present campaign the Vosges have been regarded as an unsuitable area for the employment of large forces. The French hold advantageous positions beyond the old frontier. If Germany really contemplates an unfavourable season tackling the difficulties from which she shrank in all the pride of her unimpaired army of 1914 it is a remarkable tribute to the impregnability of the northern part of the Allies line. Other reports of a coming offensive are not open to quite the same criticism but the commentators here refuse to be alarmed. All regard any such action as a proof of German desperation and a resolve to make a speedy end of the war somehow. All are confident that the Allies can resist as they did at the Ypres and Verdun. Some decline to believe that serious business can be meant when there is so much talk beforehand.—("Pioneer Cable")

The Krupps Fire.
Not Very Serious.

LONDON, December 25.
The "Handelsblad" states that the explosion at Krupps occurred in a building where there were a thousand workers. The wooden portion of the building was entirely burnt down, but there were no fatalities. Work in this section is entirely stopped.

Australia

Australian Referendum.
Defeat of Concription Explained Away.

LONDON, December 25.
With regard to the Australian Referendum, Reuter is informed that all Anti-Conscription leaders have expressed strong win-the-war views. Prominent labour leaders are fighting at the front, and others have sons there including Mr. Tudor, the Anti-Conscription Leader. There is no question of war weariness or pacifism, but merely clash of opinion with regard to the numbers which can be spared from agriculture and other industries essential to winning the war. The Commonwealth is maintaining larger forces in the field than all other Dominions together, and her Navy is the only Dominion Navy within the Empire serving since the war broke out. She has paid all her own war expenses. All political parties are unanimous regarding the continuance of the war till victory and retention of German Pacific Colonies, and not slackening war efforts.

Defeat Due to Solid Vote of Labour Unions.

A telegram from Melbourne says: It is believed that the majority against conscription is largely due to the solid vote of the Labour Unions smarting under the recent strike defeat, and also to the strong campaign by Archbishop Mannix influencing Catholics, and also to the fact that industrial classes failed to appreciate the larger issues involved.

America

The Indian Sedition Trials in America.
The Details.

LONDON, December 25.
The following details have been received regarding Indian Sedition trials in America. In the San Francisco Conspiracy case, the prosecution witnesses examined so far, have testified strongly against the accused, except one approver, who refused to give any evidence and was forthwith arraigned as an accused. He pleaded guilty, but subsequently withdrew his plea. His case is still under consideration. Germans Von Bruncken and Schroeder pleaded guilty, and the former observed, that the least said about the case the better for Germany, adding that every Nation at war, was bound to be involved in conspiracies. The examination of the prosecution witnesses continues.

The Conspiracy trial at Chicago has ended in the conviction of four accused, upon both counts, first of engaging in military enterprise against Great Britain, and secondly of conspiracy. Jacobsen, Wende and Boehm were sentenced on the first count to three years imprisonment and a fine of 3,000 dollars each, and on the second to two years imprisonment, and a fine of 2,000 dollars. The fourth accused H. L. Gupta was sentenced to 18 months imprisonment, and a fine of 100 dollars on each count the sentences of imprisonment will run concurrently.

Palestine Front

The Success of the Arabs against the Turks.

The Full Text of War Office Bulletin.

LONDON, December 25.
The following is the full text of the War Office's announcement regarding Arabs success near Tebuk.

TELEGRAMS.

Reports have been received that an Arab force under Sherif Feisal, son of that King of the Hedjaz, has destroyed a troop train, south of Tebuk on the Hedjaz Railway some 350 miles north of Medina. The whole Turkish detachment in train was killed or captured among the former being Seiciman Pasha Rifada, Paramount Chief of the Bhille tribe, who foolishly throwing in his lot with the Turks was travelling in company with them. 300 rifles were captured and a large quantity of ammunition and also 24,000 pounds Turkish gold.

The Palestine Communique.
New Positions Occupied.

LONDON, December 25.
The Official Communique from Palestine says:—Our troops on the extreme left with naval co-operation on Saturday continued to advance northward of Nahrelauja reaching the line Sheikhballutah-Eljelil four miles northward of the river. We occupied Fejja and Mulebbis southward of the river, and also Rantish Khelbeida and Khelbireh. Two and half tons of bombs were dropped on the retreating enemy causing many casualties, and also on the rolling stock and transport. Machine guns fired six thousand rounds on the enemy column at short range.

Terrible Conditions in Syria.
Turkish Misdeeds.

ALLAHABAD, December 25.
Latest news from Syria shows that economic conditions are becoming terrible. Especially is this case in Lebanon against which the Turkish Government has a special grudge. Funds sent from America have for the most part been misappropriated by the Turkish authorities and where foodstuffs have been purchased a large part has been seized by them. So practically none of the relief has benefited the Lebanese. The Government is enrolling all men between ages of 13 and 50 years and those that are not fit for the front line are sent to dig trenches and do general work behind the lines. The Lebanese are exempted from serving. The object of this clemency is stated to be to exterminate them by starving since men taken for the army have to be fed by the Government so as to make sure this policy of extermination shall succeed. A cordon has been drawn round the mountain in order to prevent anyone leaving for the interior where of course there is more chance of obtaining food. People are dying wholesale. Bodies are met with all over the place and it is a wonder that epidemic has not broken out before now.—(Pioneer cable).

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Calcutta

Bengal Zemindars' Conference.
The Cult of hate and of Revolution.
Burdwan's Address.

CALCUTTA, December 25.
The first conference of the Zemindars of Bengal was held to-day, the Maharaja of Dinajpur presiding. There was a large attendance of Landholders of the province including the Nawab Bahadur of Murshidabad. The Maharaja of Burdwan as Chairman of the Reception Committee in the course of his speech referred to the utility of such conferences and the need of co-operation. Referring to the Reform scheme the Maharaja said whatever concessions India may get ere long they will not satisfy those who go on either preaching the cult of hate against the British or are out for a free revolution. It is therefore essential that we should organise a propaganda by which we can really gather around us all moderate and rational thinkers in the land. For by this alone can you give a convincing reply to that section of British democracy which understands so little of our real India and whose good intentions are at present at any rate a real danger to this country for encouragements from them have in many instances produced in us the art of oration without a commensurate thought power. It has led many of us to ignore many of the good things in our own system and has been in no small measure responsible in awakening in the bosom of many an aspiration for Home Rule that would be of real assistance to us out of a nature foreign and alien and fraught with the danger that if not properly safeguarded it will lead to a general conflagration of all their combustible elements in the land with its inevitable consequences. It is therefore so essential and so vital that, we the landed class, should realise the danger and should combine to combat against this and preach the gospel that our goal must be a slow but steady process of elevation through British Government, a Government which with all its shortcomings is the best we have ever had and has been a real God-send to India.

The Dinajpur Maharajah

The Maharaja of Dinajpur in the course of the presidential address said:—The first and foremost of our demands is adequate representation of Landholders in Councils, both Provincial and Imperial. Legislative Councils must be enlarged so that all interests may be represented in them. These Councils must have such powers as would enable them to be of real use to the country. The ultimate goal must be full Self-Government under the British Empire on Colonial lines. A substantial step towards the attainment of that goal is immediately necessary. At least half the number of members in the Executive Councils should be chosen representatives of the people, one of whom must be a chosen representative of landholders. He next urged the representation of Zemindars in District Boards, Municipalities, and other local bodies.

TELEGRAMS.

Alteration in Land-Laws Urged.

Resolutions were adopted urging alteration in land laws and the formation of a committee of landlords for that purpose, the establishment of a residential school for their children, constitution of Boards of Arbitration, enactment of Inalienable Estates Act. A resolution was also passed praying that in any scheme for responsible Government that may ultimately be decided upon the interests of landholding classes should be specially represented both on Imperial and Provincial Councils and that steps should be taken for a substantial representation of Zemindars in all Local Self-governing institutions.

The All-India Bhatia Community.

The Presidential Address.

LONDON, December 25.

The fourth session of the All-India Bhatia Conference met here yesterday and to-day under the Presidency of the Hon. Kameshwarji Mearji, of the Central Provinces. About three hundred people attended. The Presidential Address dealt chiefly with educational and social questions affecting the Bhatia Community. The President said that the education of boys and girls of their Community must be the first item in their programme of work. Bhatias should send their sons to Foreign Countries and afford facilities to their graduates and undergraduates for training in firms, mines and other industrial concerns. The problem of advancement in commerce, industries and manufactures was a matter which, if the community was competent to solve with success, the Bhatia Community was fit to do it.

The President condemned child marriage and advocated widow re-marriage. Resolutions were passed to-day in favour of sea voyage, widow re-marriage, female education, industrial education for Bhatia boys and condemning child marriage.

The 42nd Theosophical Convention.

CALCUTTA, December 25.

The Forty-second Convention of the Theosophical Society commenced its sittings this morning at the Calcutta University Institute. Mr. C. Jinarajadasa addressed the gathering on the problems of Religion and Philosophy. The conference will sit from day to-day till the 30th. Mrs. Besant, Mr. Justice T. Sudasiva Iyer, Mr. Jinarajadasa and Mr. G. S. Arundale will address the convention.

Mother of Mahomed Ali Arrives in Calcutta.

The Mother of Mohammad Ali and of Shokat Ali arrived here this morning and was given an enthusiastic reception by the Moslems and Hindus who were gathered in large numbers for the purpose. On arrival she was received by Mrs. Sarojini Naidu and members of the Moslem League and taken in procession to her residence. It is understood that she will attend the meeting of the All-India Moslem League.

CALCUTTA, December 25.

Special arrangements are being made to guard the Congress Pandit against fire.

Bombay

The Deccan Sabha's Address.

BOMBAY, December 25.

The deputation of the Deccan Sabha, Poona, which was headed by Mr. H. A. Wadia in their representation said that the Joint Scheme of the Congress and League had the Sabha's entire support in all its main recommendations and proposals. These were formulated and adopted after long and mature consideration by accepted leaders of the two great communities that form the bulk of our population. They are in full harmony with British History and policy. They entitle a claim to political rights which are perfectly neutral and reasonable and legitimate. They are inspired by the ideal which is the inevitable result of British teaching, of British example, of contact with British institutions and of association with British people. They ask that wider opportunities should be given to the people of expressing their views on administrative matters. They seek to provide that the wants and wishes of the masses shall find expression through those acquainted with their inner lives and qualified to speak with authority on their behalf. They wish to enable all classes to take a more effective part in shaping the action of the Government. They aim to secure to the people a substantial measure of power through their chosen representatives in determining their future in those paths of progress and prosperity which are particularly the people's concern. They claim for the people a higher and larger share in the privileges of position, and power which are the people's birthright and which could be withheld only so long and so far as people were unfit and incapable. They demand due recognition of the people's aspirations to a higher sphere of nationhood and of their right to a larger share in shaping the destinies of India as an integral part of the British Empire. At the same time they keep Great Britain's imperial privilege and position unassailed and unassailable by providing that the Legislative Council shall have no control over measures for the defence of the country, over foreign relations and over relations of the British Government with the Native States of India.

The Third Largest Community in India.

The deputation of the Indian Christian Protestant Association which was headed by Rev. Canon Joshi in their address said that they were the third largest community in India. Their literacy was much higher than that of any other Indian community, that their higher education was comparatively high, that they had co-operated with western agency for the regeneration of the masses, that their loyalty was unwavering that in any contemplated readjustment the position and interests of their community should receive full recognition and that they should be given their place on Legislative Councils, Municipal Boards and other representative and administrative bodies.

The Deccan Ryots' Association.

The Deccan Ryots' Association, Kamgar Hitwardhak Sabha and Marathi speaking Hindu backward classes then jointly presented their address.

The Deccan Ryots' Association stated that India was full of Ulsters in many directions and the principle of communal electorate was the only solution of the problem.

The Kamgar Hitwardhak Sabha an institution for watching the interests of working classes in the city numbering 29,018 in their address said that the helpless working man without a voice in the administration of the country had to compete with the capitalist classes advanced and up to date in every direction. In these circumstances in considering any scheme of administrative reforms the claims of the voiceless working class population in the matter of representation should not be overlooked. It was high time that the same facilities were given to the labouring classes of this country so as to enable them to send representatives elected by themselves.

The Lingayats.

The Lingayat community of the Southern Division of the Presidency in their address asked for separate and special representation of their community and said that unless adequate provision was made for due representation of all various communities there was real danger of one advanced community swamping up other less advanced or backward communities, leading up to deep widespread discontent throughout the province.

The Poona Sarvajanika Sabha.

The deputation of the Poona Sarvajanika Sabha which was headed by Mr. S. M. Paranjpye in the absence of Mr. Tilak in their address expressed entire approval of and loyal adherence to the Congress League reform scheme and submitted that popular discontent could not be allayed unless and until the demands in the Congress League Scheme were fully granted to the people. They added that in this the concluding year of the first century of British Rule after the subversion of the Maratha Government it would be unparalleled glory to the British statesmanship to rehabilitate people in self-government, though it would be, as it necessarily should be, under extremely altered and also improved conditions. The British will have completely vindicated their title as high priests and arch custodians of the sacred fire of political liberty if within a century they could allow their political tutorship of people in this province to so richly fructify as to establish in the land a system of self-government, participated in by the people on as wide a basis as possible. The Sabha also submitted a memorandum setting forth its views in respect of the present administration of India.

The Home Rule Leagues.

The joint deputation of the Home Rule Leagues which was headed by the Hon'ble Mr. M. A. Jinnah in their address said they were in general agreement with everything that had been said in the addresses presented by the Congress and the Moslem League, and their object was to emphasise public feeling in the Presidency. They were assured beyond doubt that the principles for which they stood and the scheme they had come to press commanded support not merely of the so called educated minority but of the vast bulk of the people of the Presidency.

After the address of each deputation was read the members comprising the deputation were introduced to H. E. the Viceroy and the Secretary of State.

Deputations to Mr. Montagu.

(Delayed in Transmission).

BOMBAY, December 25.

His Excellency the Viceroy and Secretary of State received addresses and representations from deputations of 11 public bodies at the Government House Darbar Hall to-day. The Earl of Donoughmore, Mr. Charles Roberts, the Hon'ble Mr. Bhupendranath Basu and Mr. William Duke were also present. The following are the bodies whose deputations were received:—(1) Non-official Members of the Bombay Legislative Council, (2) Anjuman-i-Islam, (3) Deccan Sabha, (4) Inamdars Association, (5) the Indian Christian Protestant Association, (6) Deccan Ryots' Association, (7) Kamgar Hitwardhak Sabha, (8) Marathi Speaking Hindu Backward Classes, (9) Lingayats of Southern Division, (10) Poona Sarvajanika Sabha and (11) Home Rule Leagues. The deputation of the Non-Official Members of the Legislative Council which has headed by the Hon'ble Mr. Goculdas K. Parekh declared their general agreement with the Congress League Reform Scheme pointed out that they were seriously labouring under the disadvantage of not knowing what has been urged by the authorities in connection with the Joint Scheme and asked that they should have the opportunity of knowing what has been hitherto urged or might hereafter be urged against the scheme and further submitting their views thereon. Taking the Joint Scheme as the basis they went on to submit their views with particular reference to the Presidency and as to how the Bombay Legislative Council should be constituted. They fix total at 125 of which ex-officio and nominated members should not exceed one-fifth. Out of the remaining 100, 54, to be elected on territorial electorates, 32 to be allotted to Mahomedans and the remaining 14 to be distributed among the special electorates such as the University, Chamber of Commerce, Europeans, Non-Officials Millowners Association, depressed classes etc.

The Anjuman-i-Islam.

The Anjuman-i-Islam deputation which was headed by Mr. Kazi Kabiruddin, Bar-at-Law, in their address expressed the opinion that the proper Government of this country could only be secured by adequate representation of Moslem community on various bodies which constituted the Government of India. They adhered to the Congress League Reform scheme with certain modifications of which the following are the important:—(a) In the Provincial Council out of the total strength of 125 they claimed at least 40 seats for Musalmans. They should not be debarred from contesting seats other than those of Moslem electorates. (b) In the Imperial Council also they should have 30 per cent of seats and should not be debarred from contesting seats other than those of Moslem electorates. (c) In the Executive Council Mahomedans should have one-half of the seats allotted

to Indians and if there was only one seat the appointment to be alternate. (d) Half the number of seats allotted to Indians in the Secretary of State's Council should be given to Mahomedans. (e) One at least of the permanent Under Secretary to the Secretary of State should be a Moslem unless there are only two Under Secretaries in which case the Indian Secretary should be alternatively Moslem. (f) The President of Legislative Council whether Imperial or Provincial should be alternatively a Muslim and a Hindu.

Mr. Jinnah Interviewed.

BOMBAY, December 25.

No deputations were received by His Excellency the Viceroy and the Secretary of State to-day it being Xmas day and the only interview granted was to the Hon'ble Mr. Jinnah.

In the evening the Viceregal party motored to Vihar Lake, one of the lakes from which Bombay receives its water supply and which is some miles away from the city.

BRIEF TELEGRAMS.

The 27th annual exhibition of the Bombay Art Society will open in the Bombay Town Hall on the 13th March, 1918.

Sir James Meston is expected in Allahabad on the 5th January and will proceed to Delhi on or about the 20th January. His Honour will relinquish office about the 15th February.

The appointment of the President of the Karachi Municipality has hitherto been made by the Commissioner in Sind and a condition had been imposed that the gentleman to be appointed should secure two-thirds of the votes of the Corporation. The Commissioner has now directed that this condition shall in future be waived and that the Karachi Municipality shall elect its own President without restriction.

Latest Telegrams.

(REUTER.)

Marshal Haig's Christmas Order.

LONDON, December 25.

Marshal Haig in the special order to the Armies in France says:—"Our victories and successes have been very considerable and might well have led to early and complete victory but for the Russian collapse. It behoves us to harden our hearts and steel ourselves to further effort. I have every confidence that the same courage and determination as in the past will be forthcoming to meet further demands for the safety of our hearths and homes in the coming year."

The French communique says:—Two German Aeroplanes were brought down. Enemy aeroplanes bombed Dunkirk on the evening of the 22nd. There were several victims.

French Communique.

LONDON, December 25.

The Italian communique says:—On the Asiago Plateau the battle continued fiercely and sanguinarily all day. Our counter-attacks succeeded in arresting the enemy. We recovered batteries and machineguns abandoned in the previous fighting. Our fire destroyed an enemy column advancing from Bertigo. We recovered and held for some time the summit of mount Valbella. We also ascended slopes of Col del Rosso and engaged the enemy under the summit in a heavy hand-to-hand fight, in which we took prisoners.

LONDON, December 25.

The Communique from Sir Douglas Haig dated 24th says: We drove off raiders southeast of Ypres. There was hostile artillery work at Epehy and southward of Poelcapelle. There was vigorous bombing and air fighting in spite of haze. Enemy artillery and machines were active. We brought down five in air fighting and two others by gunfire. One of the latter was a large twin-engine machine, with three occupants who were taken prisoners. Our night fliers bombed several aerodromes with good effect. One of our squadrons in daylight dropped a ton of bombs on Mannheim. Bursts were observed at the main station works and fires in town. Enemy scouts repeatedly but unsuccessfully attacked our machines. Heavy anti-aircraft fire forced down one of our machines, but others returned.

The Communique from Marshal Haig dated 25th says: We took a few prisoners in patrol encounters southward of Cambrai. There was mutual cannonading westward of Labassee and eastward of Ypres.

LONDON, December 25.

The British communique from Italy says:—Since a portion of the Italian front was taken over, active patrol and counter-battery work has been carried out and our airmen have given a good account of themselves. The cold is severe.

LONDON, December 25.

PETROGRAD:—Trotzky has instructed the Commander of the Russian troops at Harbin to request the withdrawal of foreign troops.

The Complete Figures.

LONDON, December 25.

MELBOURNE.—The referendum figures are now 9,93,000 against and 820,000 for Conscription.

LONDON, December 25.

Telegrams from Peking state that, owing to the arrival of Chinese troops, order has been restored at Harbin.

ఉత్తరసర్కార్ల అగ్ని కుల క్షత్రియ మహాజనసభ.

ఈ నెల 16 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము కాకి నాడటపుకొ హాలులో పినహోతు గోవిందరాజుగారి ఆధిపత్యముక్రింద ఉత్తరసర్కార్లలోని 500 మంది అగ్ని కుల క్షత్రియ మహాజనులతో సభ జరిగెను. గంటాము విశాఖపట్టణము కృష్ణా జిల్లాల ప్రతినిధులు దయచేసిరి. ఈసభకు హాజరయి కొచ్చర్ల కోట రామచంద్ర ప్రేమకటకపూర్ణరావు బహదూరు బి. యె. జమీన్ దారుగారు, దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు బి. యె. గారు, లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావు బి. యె. బి. యల్ గారు, వుండవెల్లి నాగభూషణం బి. యె. గారు, ఆదవీకొలను కేశవ రావుగారు, సారంగురెడ్డిపంతులుగారు, పేకేహు సేన్ సాహెబుబహదూర్ అగ్నిపంతు ర్విక్రమాచారిగారు ఆసీనుగారు మొదలగు వారనేకులు దయచేసిరి. బందరు వాస్తవ్యులు వెలింగి వేంకట రంగయ్యగారు, టి. శ్రీనివాసన్ బాటిష్టరుగారు సభకు రాజాలంధరు కారణముల దెలుపుదు సభోద్దేశము లతో తమ పూర్వాంగీకారమును తెలియపరచిరి. ఈ క్రింది తీర్మానము లేక గ్రీవముగ నామోదింపఁ బడినవి:—

తీర్మానములు.

(1) ఈ హిందూజాత ప్రజలకు రాజకీయ విషయములయందు దెట్టి స్వాతంత్ర్యముల నీయదగునో స్వయముగ గమనము కుట కిచట కిందేయో స్టేటు క్రెకటరీవారిని పంపించినందుకు పార్లమెంటువారికి కృతజ్ఞతను తెలుపుదు, ఇప్పుడు చెన్నపట్టణమునకు దయచేసియున్న స్టేటు క్రెకటరీ వారకు హాజరయి మాంటాగుగారి కి సభవారు మనఃపూర్వకముగ స్వాగత మొసగుచున్నారు. — ఆగ్రాసనాధిపతిగాజే నుపపాదించబడి, ఏకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడినది.

(2) ఈ రాజధానిలో ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యము నంగీకరించుచు, కాంగ్రెసు మాన్సింగ్ లీగులవారు తీర్మానించిన రీతిని, ఈదేశ రాజ్యాంగవిషయమున కావలసిన మార్పులను గావించి, ఈ సంఘమువారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నీయవలెనని సభవారు గవర్నరు మెంటువారికి కోరుచున్నారు. — ఉప పాదకులు, కొన్నాడ నరసింహముగారు, ఆమోదకులు, కర్రి సత్తిరాజుగారు.

(3) ఈదేశములో నాకానిర్మాణగమనముల నేర్పరుకు దొరతనమువారు చేయుచోవు ఏర్పాటులలో అగ్ని కులక్షత్రియలకు ప్రాముఖ్యమునిచ్చి, అంగ్లేశభాషలో ఆచుపడి యున్న నావికాకాన్త్రములను తెలుగుభాషలో భాషాంతరికరింపజేయించి అట్టిగ్రంథములను, ఈసంఘము ప్రజలకు పాఠశాలలలో నేర్పించుటకు, ఈసభవారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు. — ఉపపాదకులు; పొన్న మండల లక్ష్మణ స్వామిగారు. ఆమోదకులు; కొన్నాడ హాసినాచుగారు, కాటాడ శ్రీరాములుగారు.

(4) గవర్నరు మెంటువారు, లోకల్ ఫండు బోర్డువారు, మునిసిపల్ కమిషన్ లో వారు, ఈగర్లమువారికి ప్రత్యేకపాఠశాలలు స్థాపించి ప్రాథమికవిద్య ఈగర్లములో 6 మొదలు 18 సంవత్సరములవరకు కంపల్ నరీచేయుచును ప్రభుత్వము వారిని కోరుటకు, ఈసంఘమువారు తీరుమానము చేయుచున్నారు. — ఉపపాదకులు; నాగేడి సుబ్బారాయుడుగారు, ఆమోదకులు; పొన్న మండల లక్ష్మణ స్వామిగారు.

(5) సమస్తతీర్త ప్రాంతములందు రిజర్వుఫారెస్టుల నంటియున్న గ్రామములందు కాపురమున్నవారికి స్వంత ప్రభుత్వము మేరకొని, మేరతెచ్చుకొనుటకు వారిస్వంత ఉపయోగమునకు కావలసిన కంటచెట్ల తెచ్చుకొనుటకును ఫారెస్టు నిర్బంధములను చాలారకు తెగించివేయుటకు తీర్పు ఇప్పించుటకు సభవారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు. ఉపపాదకులు, పొన్నాడ పేరయ్యగారు, ఆమోదకులు, నాగేడి సుబ్బారాయుడుగారు.

(6) ఆంధ్రుల పురోభివృద్ధికి ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర మానశ్యకమయినందున ఇంతవరకు ప్రతిపంక్షన మార్పులు కోరుచున్న రీతిని, ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పరచుటకు దొరతనమువారు శీఘ్రముగ అంగీకరింపవలెనని కోరుటకు ఈ సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు, ఉపపాదకులు; కర్రి సత్తిరాజు గారు, ఆమోదకులు; పొన్నాడ పేరయ్యగారు.

(7) విరోపాచార సంస్కారము శీఘ్రముగ సమస్త మై మిశ్రిమండలికి పరిమిచియు సంపూర్ణవిషయము కలుగవలెనని, ఈసభవారు మనఃపూర్వకముగ సర్వేశ్వరుని పూర్ణించుచున్నారు.

ప్రజాభిప్రాయములు

జాతీయ వస్తుధారణము

ఆయా

ఇదివరలో, విశాఖము రాజావారి కళాశాలయందు ప్రెస్సిఫల్ వి. రామకృష్ణరావుపంతులు యం. ఎ. యల్. టి గారిని కళాశాలా విద్యార్థుల నుగు మేము మాకు నేవ నల్ ద్రుమ్మును గ్రాంటుచేయవలసినది గాగో దరఖాస్తు వెట్టు కొంటిమి; ఆయ్యది గత సోమవారముకోజాన సఫలయ్యెను. ఇప్పుడు చాలమంది వారు ఏర్పరచిన దుస్తులనే ధరించుచున్నారు.

మందలపల్లి సూర్యప్రకాశరావు.

II

విజ్ఞానచంద్రికా పరివర్తన.

ఆయా

ఈ పరివర్తన బహుమతి పరీక్ష జూలై నెల కడపటి వారమున జరిగినది. నేటివరకు ఫలితములు బహులు పడలేదు. దాదాపు 6 నెలలు అయినది. వై సంవత్సరపు పరీక్షకు చదువువారికి ఫలితము లింత ఆలస్యముగ ప్రచురించినచో పరిమిట కవకాశముండదు. పోటీ పరీక్షకుపోయినవారిలో నెండుతో తేరరుగదా. వారు తిరిగి పోటీచేయుటకు ఇంత యాలస్యముగా ప్రచురించుటచే అవకాశముండుట అరుదు. పోయినపరీక్షకుపోయిన వారెందతో వైపరీక్షకు చదువునమా వద్దాయని సందిగ్ధభావముతో కలరిపగుచున్నారు.

పాటూరు సుబ్బరామయ్య.

III

కనకాల వార్తలు.

ఆయా

ఈగ్రామము శేషలై తాలూకాలో బాపట్ల బందరు మెయిన్ రోడ్డుమీద కలదు. ఇక్కడ బ్రాహ్మణులు బంగళా యాన భర్తృసత్తమున కలవు. బ్రాంచి పోస్టాఫీసు కలదు. బోర్డు వాలికాపాఠశాల కలదు. ఆ పాఠశాలలో ప్రస్తుతము 30 మంది బాలికలు విద్యనభ్యసించుచున్నారు. గ్రామజన సంఖ్య 3162 గ్రామమునకు 6 కివారు పాఠశాలలుకలవు. క్రింది కివారులకును దీని మట్టుపట్టు గూడెల్లి పెద్దవరము మొదలగు కొన్ని గ్రామములకును ఈ కనకాల పెద్దగ్రామ మయి యున్నది. ఇట్టి ఈగ్రామమునకు వై నుదహరించిన గ్రామములకు బాలరవిద్య కర వేప్పడినది. తాలూకాబోర్డువారు ఎంతెంత చిన్నపల్లెలకో పాఠశాలల నేర్పించి. మా గ్రామములోనాడ కొక ఎలిమెంటరీ పాఠశాల నేర్పరచురని తెనాతి తాలూకాబోర్డువారిని మిక్కిలి స్రాధించుచున్నాము.

కోటంరాజు కృష్ణరావు.

ఏలూరుతాలూకా పంచమహాసభ సభ:— ఏలూరు తాలూకా పంచమ మహాసభ గుంపుగొలననందు జరుగు నట్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ కయందు చాచితిమి. అనంతరము ఆహ్వాన సంగు మేప్పడిననందు అందలి సభ్యులు ఏలూరునాయు నిరము మాకు తెలియలేదు. కాని, చిత్రాశేషయ్యగారిని ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడవనికి నియోజించితిమి తెలిసినది. ఇక ఆధ్యక్షుని విషయము. అధ్యక్షుని హైదరాబాదునుండియో నుదరానునుండియో నిందుకొను చున్నాము. ఇందువలన ప్రయోజనము గనబడదు. ఏలయనగా, వారు విద్యార్థులకుటచే వారికి తమస్థితిపై ప్రస్తుతము పట్టెలయందున్న పంచన సోదరు తెట్టున్నార? వారిలో గానింపలసినసంస్కరణము తెలిసి మొదలగు విషయములు వారికి తెలియవు. కనుక, మనసంగతులు బాగుగాతెలిసి మనలో కలసిమెలసి పట్టెల యందు వాసులుచేయు మనపంచనసోదరు నెన్నుకొనిన బాగుగా నుండును. ఈపదవికి అర్హులయినవారు మన తాలూకాలో లేకపోలేదు. నాటపర్రు పంచమపాఠశాలలోపాధ్యా యుడు రాకారపు సుబ్బారాయుడుగారిని ఈపదవికి తప్పక నియోగించువును. సభాప్రయత్నముల బాల్గొను సోదరు లీవిషయము యోజంప్రసాధితులు. అని నుద్దు పిచ్చెయ్య మొదలగు వివిధ గ్రామములవారు అర్హులచేర మాకు వ్రాసిరి.

మాంటేగుమంత్రి ఆంధ్రనందేశము

ఒక కత్తు మెక్కంగలిగితిమి. కాత్తైకదీయో పరతం త్రుల నిరంతర పరిశ్రమవలన పంచవత్త ప్రాయ యగు నాంధ్రో ద్యులబాల మాంటేగుమంత్రి మహాశయునిమ్రోల నక్ష రాభ్యుప మొనరుపంగలిగెను. విరోధులు పన్ను కుతంత్రములనెల్ల నతిచేల వముగ నిధికోపింపంగలిగితిమి. పంచవత్త ప్రాయయగు నాంధ్ర బాలయొక్క “బాలబిభీషికలు” మాంటేగుమంత్రి చెవికి ప్రచుదం బిడగలవు. దేశీయమహాసభాంగణముగ, దేశీయవాసు కుల కర్ణపుటంబుల కి “బాలబిభీషికలే” యింపు నింపంగలవు. ఈ “బాలబిభీషిక” ప్రబోధితమే భరతఖండమునం దెల్ల కడ భాషానుగుణరాష్ట్ర ప్రతంస నుద్దిపితము గావించినది. ఈ బాల కీబిభీషికల నేర్పుకొరకే నాగేశ్వరరావుగారివంటి వాగీ శులు, వేంకటప్పయ్యగారివంటి స్వాస్థ్యత్వగులు, పట్టాభిషిత్ రామయ్యగారివంటి కార్యకూటులు, అపారపరిశ్రమ మొనరించి నది. ఇక సనతిశిల్పి యవ్యాజక గణ యమోఘము. చెన్న రాష్ట్ర సంగమమున నాంధ్రులకుం గల పలుకుబడి ఈతరుణమున ము న్యక్తమైనది. ఒక స్వతంత్రై నాధారపడి యుండవలసిన తరుణము తటస్థించినది. ఆంగ్లవైవిధ్య ప్రతిక లేనికొఱచే నున్నట్లు మైనది. కాంగ్రెసు సభాంగణమున మన విద్యమమున కట్లు పడువారు నెక్కొండు గల రని తెలిసికొంటిమి. మన ధీత శే, న్యాయయత మగు నుద్యమప్రాబల్యముచే, పట్టుదలచే కాంగ్రెసునం బాంధ్రరాష్ట్ర తీర్మాన మామోదిత మగునట్లు నేసి, ప్రత్యేకాంధ్రదేశీయ మహాసంఘమును స్థాపించి, ప్రత్యే కపు టాంధ్రసభకును, తత్సంఘమునకును సమ్మేళన మొనర్చి, ఆంగ్ల దినపత్రికను స్థాపించి, సమర్థుల నానారాష్ట్రీయులకుం బదిసి, మాంటేగు సంస్కరణములు మచ్చులోపల భాషాప్ర యుక్తరాష్ట్ర ప్రతంస దేశమునం దెల్ల జాటవలయును. పట్టా భిషిత్ రామయ్యగారివంటి ప్రతిభాశాలు లీ దినపత్రికా స్థాప నోద్యమమునకై పూనికగాని నెరవేరవేరదు. నాగేశ్వరరావు గారి యనుభవ మీ విషయమున నెక్కొండు సాహాయ్య మొసంగగలదు.

ఇక నీ యాంధ్ర సభా సంజేత నిరాకరణకాలమున నాంధ్రప్రదేశ్ యొనర్చిన మహాశకారము తద్దేశీయు లెన్ను డును మణవశాలరు. ఆంధ్రుల రాయబారపు నిరాకరణముం గూర్చి తరు యనుతాపముందెలుపని యాంగ్లదినపత్రికల నాంధ్ర ప్రపంచమున కెఱుకపఱచుచు, జప్తిమన్న వివాద విదళక మప్రతిమాన ప్రతిభతో నెఱపుచు, తన్న రాదరణచే నున్నా హవికకుల, నాంధ్రుల దెగడొందరుకు కార్యదక్షులుగండు. మించినది లేదనెను నాక్య సంతానముచే నూరడించుచు, ఆంధ్రుల రాయబారమున, చివరకు మాంటేగు మంత్రికరునకు నివేదింపజేసిన యాంధ్ర ప్రతిక ప్రతిభ నేను గదా యాంధ్రులు సంపూర్ణముగ నెఱుంగ గలిగినది! జయ. ఆంధ్రమాత! నీ జన్మము భగ్యము. రాయలకాలమున గోవిందయిన నీ నిం తర కీర్తిని నేను గదా కాంచగలిగితిని. ఆంధ్రులారా! కాత్తైక దిక్షులుగండు. స్వతంత్రీనయ్యుడు. రాష్ట్ర ప్రతంస దేశ మునకు జాటును. — సంగము జానీరాయయ్య, నెల్లూరు.

దత్తాత్రేయ జయంతి, బాపట్ల:—శంకర విద్యాలయ సంఘమువారు దత్తాత్రేయజయంతి ఈ నెల 24-వ తేదీ మొదలు 28-వ తేదీవరకు అయిదురోజులు బాపట్లలోని శంకర విద్యాలయనందు జరుపుదును. దారిత్రయమునల్ల తరువాత యిహమయము చేసికొనేని నీకవ్రాహ్మణులు ఈ జయంతి నిరంబలతో ఉపనయనము గాని బాలరమ లీసికొనినవచ్చి శంకర విద్యాలయనందునువారి ఖర్చుపాద ఉపనయనము చేసికొనవచ్చును:—ప్రతూరి వేంకటకరాయయ్య, కార్యకర్త.

ఆంధ్రవీర కంఠీరవ అభినవ భీమసేన బిరుదాంకిత ప్రావేశరు రామమూర్తిగారి కార్యక్రమము.

(౧)					దినములు
బరహంపూరు	25.12.17	to	28.12.17	4	"
అనకా	29.12.17	to	31.12.17	3	"
నిమిత్తకొండ	1.1.18	to	3.1.18	3	"
చిత్రపూరు	4.1.18	to	7.1.18	4	"
పూర్తి	8.1.18	to	11.1.18	4	"

